

pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2010

Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2010

Ljubljana, marec 2010

Izdajatelj: UMAR, Ljubljana, Gregorčičeva 27

Odgovarja: mag. Boštjan Vasle, direktor

Glavna urednica: Lejla Fajić

Prispevke so pripravili:

mag. Marijana Bednaš (povzetek); Matevž Hribnik, mag. Jure Brložnik (mednarodno okolje); mag. Barbara Ferk, Jasna Kondža, Janez Kušar, dr. Jože Markič, Ivanka Zakotnik, Lejla Fajić (gospodarska rast, temeljni agregati povpraševanja); Ivanka Zakotnik (investicijsko-varčevalna vrzel); Marjan Hafner, mag. Rotija Kmet Zupančič, mag. Mateja Kovač, Janez Kušar, Urška Lušina, Tina Nenadič, dr. Ana Murn, Jure Povšnar, Eva Zver (gibanja dodane vrednosti); Marjan Hafner (finančni trgi); mag. Ana Tršelič Selan, Saša Kovačič (plače); Tomaž Kraigher, dr. Alenka Kajzer (zaposlenost, brezposelnost); Slavica Jurančič (cenovna in stroškovna konkurenčnost, tržni deleži); dr. Jože Markič (tekoči račun plačilne bilance); Jasna Kondža (javne finance); Gonzalo Capriolo (program stabilnosti - dopolnitev 2009); Miha Trošt (inflacija); Ivanka Zakotnik, Branka Tavčar (nacionalni računi); Branka Tavčar (ocena uspešnosti napovedi)

Uredniški odbor: Lidija Apohal Vučkovič, mag. Marijana Bednaš, Lejla Fajić, dr. Alenka Kajzer, mag. Rotija Kmet Zupančič, Janez Kušar, mag. Boštjan Vasle

Izdelava grafikonov, statistična priloga: Marjeta Žigman, Bibijana Cirman Naglič

Oblikovanje: Katja Korinšek, Pristop

Računalniška postavitev: Bibijana Cirman Naglič

©2010, Urad RS za makroekonomske analize in razvoj

Razmnoževanje publikacije ali njenih delov ni dovoljeno. Objava besedila in podatkov v celoti ali deloma je dovoljena le z navedbo vira.

Kazalo

Povzetek.....	3
Mednarodno okolje	9
Gospodarska rast - temeljni agregati povpraševanja	12
Gibanje dodane vrednosti po dejavnostih.....	18
Finančni trgi	22
Inflacija	24
Plače	26
Zaposlenost in brezposelnost.....	30
Cenovna in stroškovna konkurenčnost.....	32
Tekoči račun plačilne bilance	34
Javne finance.....	37
Ocena uspešnosti napovedi UMAR.....	39
 Statistična priloga	 43
 Okvir 1: Investicijsko-varčevalna vrzel	 17
Okvir 2: Tveganja za uresničitev napovedi gospodarske rasti.....	21
Okvir 3: Kreditna aktivnost v začetku leta 2010 in izgledi.....	23
Okvir 4: Vpliv spremenjene strukture zaposlenih na rast bruto plače na zaposlenega v letu 2009.....	27
Okvir 5: Dogovora o plačah v javnem sektorju iz leta 2009	28
Okvir 6: Vpliv dviga minimalne plače na rast plač v zasebnem sektorju	28
Okvir 7: Program stabilnosti - dopolnitev 2009.....	38

Povzetek

Bruto domači proizvod se je v letu 2009, predvsem pod vplivom gospodarske in finančne krize, realno zmanjšal za 7,8 %. Najbolj je upadla investicijska aktivnost, ki je bila nižja za dobro petino, pri čemer je do upada prišlo v vseh segmentih. Pri gradbenih investicijah, za katere so značilna tudi močna ciklična nihanja in ki so v letih pred krizo rasle po zelo visokih stopnjah, so k temu prispevale pričakovano nižje investicije v infrastrukturo in tudi zaostrene razmere pri zagotavljanju finančnih sredstev. Pri naložbah v opremo in stroje pa so poleg padca povpraševanja in posledično nizke izkoriščenosti obstoječih kapacitet v proizvodnji k upadu dodatno prispevale finančne težave in bistveno manjše potrebe po nakupu transportne opreme kot v preteklih letih. Ob visoki vpetosti v mednarodne trgovinske tokove je bil izvoz manjši za skoraj 16 %. Zaradi poslabšanja razmer na trgu dela in odlaganja večjih nakupov je nekoliko upadla zasebna potrošnja. Podobno kot v večini drugih držav EU pa je prišlo tudi do zmanjšanja zalog, kar je padec BDP poglobilo za 3,5 odstotne točke. Med agregati potrošnje se je v celem letu povečala le državna potrošnja, ki pa je bila v zadnjem četrtletju nižja kot v enakem obdobju 2008. Ob občutnem padcu tujega in domačega povpraševanja so bile med dejavnostmi najbolj prizadete predelovalne dejavnosti, gradbeništvo in trgovina. Upad dodane vrednosti v drugih tržnih storitvenih dejavnostih je bil relativno manjši, v finančnem posredništvu in pretežno netržno usmerjenih dejavnosti pa je bil obseg dodane vrednosti višji kot pred letom.

Za leto 2010 predvidevamo gospodarsko rast v višini 0,6 %, kar je nekoliko pod jesensko napovedjo (0,9 %).

Oživiljanje gospodarske aktivnosti, ki se je začelo v drugem lanskem četrtletju, bo počasno, z možnimi nihanji med posameznimi četrtletji. K letošnji rahli krepitvi gospodarske aktivnosti v primerjavi s preteklim letom bodo prispevali predvsem pozitivni impulzi iz mednarodnega okolja, kjer so se razmere začele počasi izboljševati. Predpostavke mednarodnega okolja v pomladanski napovedi, skladno z napovedmi mednarodnih institucij, letos in prihodnje leto večinoma predvidevajo pozitivno, a skromno rast BDP v glavnih trgovinskih partnericah. Pri tem se bo izvozno povpraševanje v državah EU, Rusije in ZDA predvidoma krepilo hitreje kot v državah nekdanje Jugoslavije. Razmere na mednarodnih finančnih trgih so v primerjavi s preteklim letom boljše, glavni izziv pa ostaja oživiljanje kreditne aktivnosti v bančnem sistemu evrskega območja. Tudi v Sloveniji gibanja nekaterih kazalcev finančnih in denarnih tokov kažejo na še vedno zaostrene razmere, zlasti na področju plačilne sposobnosti in kreditnih tokov, ki v prvih letošnjih mesecih ostajajo šibki. Letos tudi še ni pričakovati izboljšanja na trgu dela.

Ob omenjenih predpostavkah bo gospodarska rast letos izhajala predvsem iz večjega tujega povpraševanja, spodbude iz domačega okolja pa bodo bistveno šibkejše. Ob postopnem okrevanju v mednarodnem okolju pričakujemo, da se bo izvoz letos realno povečal za 4,3 %. Na povečan obseg prodaje blaga in storitev v tujino pa bo pozitivno vplivala tudi lanska povečana relativna prisotnost slovenskih izvoznikov na nekaterih trgih, merjena s tržnimi deleži, umirjajo se tudi pritiski stroškov dela na enoto proizvoda. Letos tako med dejavnostmi pričakujemo rast predvsem v pretežno izvozno usmerjenem delu gospodarstva (predelovalne dejavnosti) in nekaterih z izvozom povezanih tržnih storitvah. Domače povpraševanje pa bo letos le nekoliko višje kot lani (0,5 %). Po lanskem močnem upadu pričakujemo skromno povečanje investicijske aktivnosti (0,5-odstotna rast), za razliko od lani pa bo ponovno pozitiven prispevek sprememb zalog h gospodarski rasti. Rast bruto investicij v osnovna sredstva bo spodbujena z rastjo naložb v opremo in stroje, ki so sicer začele naraščati že v drugem lanskem četrtletju kot posledica večjega tujega povpraševanja in posledične krepitve proizvodnje ter izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti. V drugih segmentih investicij letos ponovno pričakujemo padec, ki bo največji pri investicijah v nova stanovanja, pri investicijah v druge zgradbe in objekte pa se bo letos tekom leta padanje ustavilo, na letni ravni pa bo obseg teh investicij še vedno nižji kot lani. Pri tem se pri investicijah v nestanovanjske stavbe že kažejo nekateri pozitivni znaki; podobno tudi v gradnji inženirskih objektov, kjer bo imelo pozitiven vpliv povečano investicijsko trošenje države, predvsem v gradnji železnic. Rast državne potrošnje bo skromna (0,6 %) in nižja kot lani, kar bo posledica predvidenega restriktivnega zaposlovanja v javnem sektorju ter zmerne rasti izdatkov za blago in storitve ob nadaljevanju izvajanja varčevalnih ukrepov. Potrošnja gospodinjstev se letos še ne bo povečala (-0,5 %), saj zaradi zaostrenih razmer na trgu dela pričakujemo rahel padec razpoložljivega dohodka, s tem povezana negotovost pa bo vplivala tudi na nadaljnje previdnostno obnašanje potrošnikov oziroma odlaganje večjih nakupov, zlasti trajnih dobrin. Struktura letošnje gospodarske rasti, ki v veliki meri temelji na izvozu in naložbah v opremo in stroje, kjer je prisotna relativno močna uvozna komponenta, pa bo vplivala na krepitev uvoza, tako da bo prispevek menjave s tujino h gospodarski rasti letos minimalen.

Upadanju gospodarske aktivnosti je z zamikom sledilo zaostrovanje razmer na trgu dela, ki se bo nadaljevalo tudi v letošnjem letu. Zaposlenost se je lani zmanjšala za 2,2 %, najbolj v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu. Najbolj se je zmanjšalo število oseb v delovnem razmerju, med njimi zlasti začasno zaposlenih tujcev, število samostojnih podjetnikov posameznikov pa se je povečalo, kar je povezano z večletnim procesom izločanja nekaterih del in storitev iz večjih podjetij v drobni zasebni sektor, lani pa tudi s povečanim subvencioniranjem v okviru ukrepov aktivne politike zaposlovanja. Upad zaposlenosti je država lani blažila predvsem z ukrepi za ohranjanje delovnih

mest, v katere je bilo vključenih okrog 10 % skupnega števila zaposlenih. Kljub temu je bilo, ob močnem povečanju števila oseb, ki so izgubile delo, in ob povečanemu številu brezposelnih iskalcev prve zaposlitve, število registrirano brezposelnih do konca leta 2009 za dobrih 45 % višje kot pred letom. Letna stopnja registrirane brezposelnosti, ki je v letu 2008 (6,7 %) dosegla najnižjo raven po letu 1990, se je v letu 2009 tako v povprečju povečala na 9,1 %. Stopnja anketne brezposelnosti pa je bila lani po naši oceni 5,9-odstotna (v letu 2008 4,4 %). Pričakujemo, da se bo letos zaposlenost nadalje zmanjšala, brezposelnost pa povečala. Zmanjšanje zaposlenosti bo podobno kot leta 2009, vzrok pa bo predvsem močnejše zmanjšanje zaposlenosti v gradbeništvu, kjer naj bi se zmanjšalo predvsem število tujih delavcev. V letu 2010 bosta na trgu dela še naprej učinkovala oba interventna zakona za ohranjanje delovnih mest. Kljub temu se bo zaradi zamika v prilagajanju rasti zaposlenosti padcu gospodarske aktivnosti število zaposlenih v predelovalnih dejavnostih, rudarstvu in nekaterih tržnih storitvah še naprej zmanjševalo, vendar v manjši meri kot lani. Po drugi strani pričakujemo nadaljnje naraščanje zaposlenosti predvsem v nekaterih poslovnih in javnih storitvah, pri slednjih v povezavi z naraščajočimi potrebami in sprejetimi normativi zlasti na področju varstva otrok in oskrbe starejših. Ob takšnih gibanjih na trgu dela se bo število brezposelnih letos še povečalo in v povprečju leta doseglo okrog 105 tisoč, stopnji brezposelnosti pa naj bi se povečali na 7,2 % (anketna) oz. na 11,1 % (registrirana).

Skupna rast plač, ki je bila lani še vedno relativno visoka zaradi visoke rasti plač v javnem sektorju, bo letos predvidoma nekoliko nižja. Zasebni sektor se je lani na poslabšane gospodarske razmere odzval s krčenjem števila nadur in umirjanjem rasti plač. Pri tem pa je zaradi odpuščanj zaposlenih z nizkimi plačami prišlo do dviga ravni povprečne bruto plače na zaposlenega, kar je vplivalo na tudi na lansko relativno visoko izmerjeno rast plač v zasebnem sektorju. Poleg tega so lansko rast plač zaznamovala tudi nepričakovano visoka izredna izplačila (trinajste plače, božičnice) ob koncu leta, ki so bila zabeležena v dejavnostih z monopolnim položajem na trgu in z velikim lastniškim deležem države ter v finančnem posredništvu. V javnem sektorju je bila rast plač precej višja kot v zasebnem, kar je bila posledica januarskega izplačila druge četrtine sredstev za odpravo nesorazmerij in vpliva povečanja plač v letu 2008. Napoved rasti povprečne bruto plače v letu 2010 predvideva njeno upočasnitev. V javnem sektorju se bo rast bruto plače kljub nadaljevanju procesa odprave plačnih nesorazmerij namreč precej upočasnila, s čimer se bo zmanjšal razkorak v rasti plač v javnem in zasebnem sektorju. V zasebnem sektorju pa letos pričakujemo višjo rast kot lani, na kar bo vplivalo več dejavnikov. Poleg rahlega okrevanja gospodarstva in enega delovnega dne več bo pomemben predvsem vpliv dviga minimalne plače, prisoten bo tudi vpliv nadaljnjih sprememb v strukturi zaposlenosti, ki pa bo manjši kot lani.

Cenovna gibanja so bila lani precej umirjena, podobna so tudi pričakovanja za letos. Lani je cenovna gibanja pomembno zaznamoval padec gospodarske aktivnosti, tako v Sloveniji kot pri naših trgovinskih partnericah, ki je privedel do počasnejše rasti večine skupin indeksa cen, ponekod pa tudi padca. Cene neenergetskega industrijskega blaga, ki v pretežni meri sledi gibanju cen dobrin, katerih nakupe je mogoče odložiti, so se lani tako znižale. Na drugi strani pa se je okrepil prispevek cen energentov k inflaciji, močno spodbujen s povišanjem trošarin, povišale so se tudi cene storitev, med njimi zlasti cene komunalnih storitev, kjer je zaradi sprememb ureditve na področju določanja cen prišlo do njihovega visokega povišanja v zadnjih mesecih lanskega leta. Ob koncu leta je bila inflacija tako 1,8-odstotna, v povprečju leta pa je znašala 0,9 %. Letos ob rahlem okrevanju gospodarske aktivnosti in predpostavljeni odsotnosti cenovnih šokov iz mednarodnega okolja pričakujemo 1,3-odstotno medletno in povprečno inflacijo. Vpliv povišanj trošarin na inflacijo, ki je bil lani zelo močan, bo letos izrazito nižji. Predvsem to vpliva na nižjo napovedano inflacijo ob koncu letošnjega leta v primerjavi s koncem leta 2009, čeprav bo rast cen, očiščena vpliva dvigov trošarin, letos nekoliko višja od lanske.

Po lanskem močnem znižanju se bo primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance letos ponovno rahlo povečal. Primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance, ki se je v obdobju domače konjunktore in visoke rasti cen surovin na svetovnih trgih krepil, se je lani močno skrčil. Nižji primanjkljaj je bil večinoma posledica nižjega primanjkljaja v blagovni menjavi, k čemur je več kot polovico prispevalo razmerje v gibanju izvoznih in uvoznih cen, ki so lani vse leto upadale. Na znižanje blagovnega primanjkljaja je ob močnem znižanju investicijskega in izvoznega povpraševanja vplival tudi večji količinski padec blagovnega uvoza od padca blagovnega izvoza. Zaradi nižjih neto plačanih obresti tujini je bil nižji tudi primanjkljaj v bilanci faktorskih dohodkov, povečal pa se je tudi presežek v tekočih transferih zaradi izboljšane črpanja EU sredstev. Presežek v storitveni bilanci, ki se je po letu 2003 vseskozi povečeval, pa se je lani skrčil. Za letos pričakujemo, da se bo primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance povečal z lanskega 1 % na 1,8 % BDP. To bo skoraj v celoti posledica povečanja blagovnega primanjkljaja pod vplivom poslabšanih pogojev menjave, rast izvoza pa bo še naprej presegala rast uvoza. Presežek v storitveni bilanci bo malenkost nižji kot lani, predvsem zaradi višjega primanjkljaja v menjavi skupine ostalih storitev in nižjega presežka v menjavi potovanj, kljub višjemu presežku v menjavi storitev transporta, ki bo sledilo oživiljanju mednarodne menjave. Tudi primanjkljaj v bilanci faktorskih dohodkov letos ne bo bistveno poglobil primanjkljaja na tekočem računu. Neto

plačane obresti na stanje neto zunanjega dolga se bodo sicer povečale, po drugi strani pa lahko pričakujemo, da bodo neto izplačila dividend in reinvestiranih dobičkov nižja kot lani. Neto proračunski presežek pri črpanju sredstev EU naj bi se še nadalje povečal, zaradi česar bo bilanca tekočih transferjev letos v presežku.

Zaradi vpliva gospodarske in finančne krize se je stanje javnih financ v letu 2009 močno poslabšalo. V poslabšanem makroekonomskem okolju so avtomatski stabilizatorji in učinki davčne reforme iz preteklih let močno zmanjšali javnofinančne prihodke. Finančni učinki ukrepov, sprejetih še v ugodnih razmerah v letu 2008, in ukrepov, sprejetih za blaženje finančne in gospodarske krize v letu 2009, pa so skupaj z avtomatskimi stabilizatorji na strani izdatkov (zlasti višji izdatki za transfere brezposelnim) hkrati znatno povečali javnofinančne odhodke. Konsolidirana bilanca javnega financiranja (po metodologiji denarnega toka) je tako izkazala primanjkljaj v višini 1.961 mio EUR oziroma 5,6 % BDP. Z rastjo javnofinančnega primanjkljaja in dodatnim zadolževanjem za blažitev posledic finančne in gospodarske krize se je močno povečala zadolženost države. Čeprav je bila njena raven lani še vedno relativno nizka (glede na EU), pa je bilo povečanje glede na BDP izrazitejše kot večini držav evrskega območja. Takšna gibanja pomenijo naraščanje obveznosti servisiranja dolga sektorja država oziroma povečanje deleža odhodkov za obresti v skupnih javnofinančnih odhodkih. Glede na to da bodo v prihodnjih letih pričeli hitreje naraščati tudi izdatki, povezani s staranjem, sedanja visoka rast dolga še povečuje tveganje za stabilnost javnih financ na srednji in dolgi rok.

Slovensko gospodarstvo bo ob predpostavki nadaljnjega oživljanja svetovne trgovine in domačega investicijskega in zasebnega povpraševanja v letih 2011 in 2012 postopoma okrevalo. Pomladanska napoved gospodarske rasti za leto 2011 znaša 2,4 %, za leto 2012 pa 3,1 %, kar pomeni, da rast ne bo dosegla predkriznih stopenj, ki so bile rezultat sovpadanja izjemne mednarodne konjunkturo in visokih domačih gradbenih investicij v pogojih relativno poceni likvidnosti na mednarodnih in domačih denarnih trgih. Ob razmeroma skromni gospodarski rasti v glavnih trgovinskih partnericah bodo na hitrost okrevanja vplivale tudi nekatere strukturne slabosti slovenskega gospodarstva, ki so posledica počasnega prestrukturiranja izvoza v smeri krepitve tehnološko zahtevnejših proizvodov. Prav tako bo kriza pustila sledi na kupni moči gospodinjstev, saj pred letom 2012 še ne moremo pričakovati vidnejšega izboljšanja razmer na trgu dela, gradbeni sektor pa bo po poglobljanju negativnih gibanj v letošnjem letu le postopoma okrevale. Ocenjujemo tudi, da bodo na krepitev gospodarske aktivnosti v prihodnjih dveh letih vplivale tudi spremenjene mednarodne in domače okoliščine na finančnih oziroma medbančnih trgih, zaradi katerih bodo banke v svojem kreditiranju zasebnega sektorja previdnejše kot v letih pred krizo.

Napoved gospodarske rasti, zlasti v letošnjem letu, je izpostavljena tveganjem glede okrevanja v mednarodnem okolju in razmer na finančnih trgih. Hitrost okrevanja gospodarske aktivnosti v najpomembnejših trgovinskih partnericah ostaja negotova, saj predvidena gospodarska rast v večini trgovinskih partneric še ni avtonomna, temveč močno sloni na protikriznih ukrepih, kar bi ob njihovem umiku lahko privedlo do upočasnitve okrevanja. V osnovnem scenariju pomladanske napovedi smo tudi predvideli, da ne bo prišlo do dodatnega zaostrovanja razmer v dostopnosti do finančnih virov doma in v tujini. Kljub temu pa ostaja negotovost tudi v tem segmentu precejšnja, saj lahko pride do pritiska na likvidnost bank, ko bo ECB v skladu s pričakovanji pričela s postopnim umikom nestandardnih ukrepov iz leta 2009. Bankam se bodo viri financiranja občutno podražili, prav tako je vprašljiva tudi dostopnost do virov na mednarodnih finančnih trgih, saj se bo povpraševanje po njih močno okrepilo. Poleg odplačil kreditov, najetih v tujini, letos slovenskim bankam zapade tudi pretežen del obveznosti do evrosistema. Dodaten pritisk na likvidnost pa predstavlja tudi slabšanje kakovosti bančnih naložb, kar zahteva večji obseg oblikovanja oslabitev in večje potrebe po dodatnem kapitalu.

Pomladanska napoved glavnih makroekonomskih agregatov in primerjava z jesensko napovedjo

Realne stopnje rasti v % (kjer ni drugače navedeno)

	2009	2010		2011		2012
		Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Pomladanska napoved (mar. 2010)
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	-7,8	0,9	0,6	2,5	2,4	3,1
BDP v mio EUR (tekoče cene)	34.894	36.386	34.934	38.058	36.286	38.202
INFLACIJA (XII/XII predhodnega leta, v %)	1,8	2,0	1,3	2,7	2,0	2,5
INFLACIJA (I–XII/I–XII povprečje leta, v %)	0,9	1,5	1,3	2,5	1,6	2,3
deflator BDP, v %	1,9	0,6	-0,5	2,0	1,5	2,2
razmerje USD/EUR	1,393	1,430	1,364	1,430	1,358	1,358
ZAPOSLENOST po SNA, rast v %	-2,2	-1,6	-2,3	-0,9	-0,6	0,0
ST. REGISTRIRANE BREZPOSELNOSTI (%)	9,1	10,6	11,1	10,9	11,6	11,2
STOPNJA BREZPOSELNOSTI - ILO (%)	5,9	6,7	7,2	7,3	7,6	7,3
PRODUKTIVNOST (BDP na zaposlenega), rast v %	-5,8	2,5	3,0	3,4	3,0	3,0
BRUTO PLAČA NA ZAPOSLENEGA	2,5	0,6	1,4	1,4	2,2	2,2
IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	-15,6	4,1	4,3	6,8	6,3	7,4
- izvoz proizvodov	-15,2	3,6	4,7	6,5	6,4	7,4
- izvoz storitev	-16,9	6,1	2,9	7,8	6,1	7,6
UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	-17,9	1,8	4,1	4,9	6,0	6,7
- uvoz proizvodov	-19,1	1,3	3,9	4,8	6,0	6,7
- uvoz storitev	-10,2	4,4	4,9	5,6	6,0	6,6
SALDO tekočega računa plačilne bilance (v mio EUR)	-340	10	-638	29	-1.095	-1.249
- delež v BDP v %	-1,0	0,0	-1,8	0,1	-3,0	-3,3
INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	-21,6	-2,0	0,5	3,0	3,5	4,5
- delež v BDP v %	24,0	23,2	24,0	23,3	24,2	24,5
ZASEBNA POTROŠNJA	-1,4	0,0	-0,5	1,0	1,7	2,3
- delež v BDP v %	54,8	53,8	54,9	53,2	54,4	53,9
DRŽAVNA POTROŠNJA	3,1	-1,5	0,6	0,0	0,2	0,8
- delež v BDP v %	20,2	19,7	20,6	19,4	20,6	20,6

Opomba: *Plačilno bilančna statistika.
Vir podatkov: SURS, BS, napovedi UMAR.

pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2010

Izhodišča pomladanske napovedi gospodarskih gibanj za obdobje 2010–2012

Pomladanska napoved gospodarskih gibanj temelji na ekspertnih ocenah UMAR, katerih ključna izhodišča so: (i) podatki o bruto domačem proizvodu, temeljnih agregatih nacionalnih računov in zaposlenosti, objavljenih 4. marca letos (SURS), in plačilna bilanca po podatkih do 12. marca letos; (ii) razpoložljivi statistični podatki o tekočih gospodarskih gibanjih; (iii) podatki o gospodarski rasti v mednarodnem okolju v letu 2009; (iv) pomladanske napovedi mednarodnih institucij o gospodarskih gibanjih v najpomembnejših trgovinskih partnericah; (v) prevladujoča pričakovanja mednarodnih institucij glede gibanja cen nafte; (vi) rezultati dinamičnega faktorskega modela in drugih ekonometričnih modelov, razvitih za podporo napovedovanju; (vii) posvetovanje z drugimi ustanovami, ki pripravljajo napovedi za Slovenijo.

Pomladanska napoved gospodarskih gibanj izhaja iz uveljavljenih oziroma sprejetih ukrepov ekonomskih politik. Upošteva učinke doslej sprejetih ukrepov za blažitev posledic finančne in gospodarske krize. Na področju trošarinske politike napoved upošteva s sprejetimi proračuni predvidena povišanja trošarin. Podlaga za napoved tekoče in investicijske potrošnje države v letih 2010 in 2011 sta sprejeta državna proračuna in finančni načrti ostalih javnofinančnih blagajn ter usmeritve Programa stabilnosti – dopolnitev 2009. Pri plačah javnega sektorja napoved za leta 2010 – 2012 upošteva sprejete plačne dogovore.

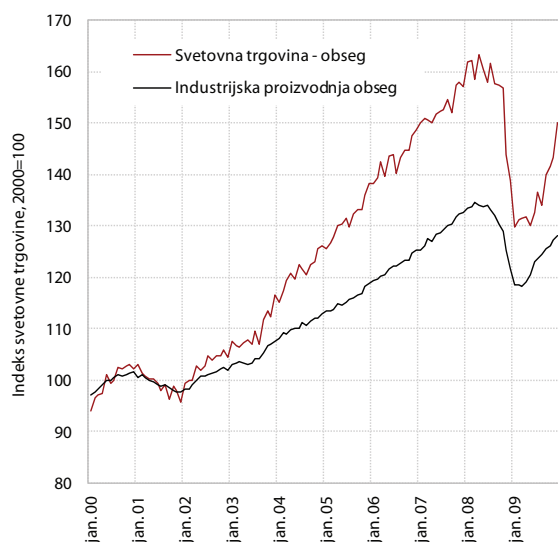
V Pomladanski napovedi 2010 smo upoštevali podatke in informacije, dostopne do zaključka redakcije 19. marca 2010.

Mednarodno okolje

Gospodarska aktivnost in svetovni trgovinski tokovi se bodo po lanskem padcu v prihodnjih dveh letih po napovedih mednarodnih inštitucij postopoma krepili.

Obsežni fiskalni in monetarni ukrepi so uspeli zaježiti močno upadanje gospodarske aktivnosti, ki je tako v drugi polovici leta 2009 že v večini regij naraščala, vendar zelo neenakomerno. V razvitih državah (EU, ZDA), kjer je na letni ravni gospodarska aktivnost upadla, je okrevanje počasnejše, v nekaterih hitro rastočih azijskih državah (Kitajska, Indija), kjer so lani zaradi močnega domačega povpraševanja zabeležili le upočasnitev gospodarske rasti, pa je okrevanje hitrejše. Krepitev industrijske proizvodnje je bila spodbujena zlasti z okrevanjem svetovne trgovine (gl. Sliko 1). Po 0,8-odstotnem padcu gospodarske aktivnosti v svetu v lanskem letu se bo ta po zadnjih napovedih Mednarodnega denarnega sklada letos zvišala za 3,9 % in prihodnje leto za 4,3 %. Obseg svetovne trgovine naj bi se v obeh letih povišal za okoli 6 %, po tem, ko je lani upadel kar za 12,3 %.

Slika 1: Svetovna trgovina in industrijska proizvodnja

Vir: CPB.

Bruto domači proizvod evrskega območja se je lani realno skrčil za 4,1 % in v EU za 4,2 %. Gospodarska aktivnost se je zniževala vse do sredine lanskega leta, ko je prišlo do prekinitev negativnih gibanj, saj so učinki ukrepov za spodbujanje zasebne potrošnje, investicij in za ohranjanje delovnih mest ob krepitvi mednarodne trgovine uspeli spodbuditi povpraševanje. Po državah so bili padci gospodarske aktivnosti na letni ravni precej različni, na kar je vplival različen obseg fiskalnih in monetarnih ukrepov ter različno stanje gospodarskih razmer ob nastopu krize. Po oceni Evropske komisije so bile učinkom krize relativno bolj izpostavljene države

z večjim deležem slabih finančnih naložb in večjimi nesorazmerji na trgih nepremičnin, pa tudi tiste z večjo odprtostjo gospodarstva.

Zadnje napovedi gospodarske rasti za glavne trgovinske partnerice iz evrskega območja so ugodnejše od jesenskih, vendar še vedno predvidevajo počasno okrevanje.

Skladno z napovedmi mednarodnih institucij za letos in prihodnje leto predvidevamo večinoma nekoliko višjo rast BDP glavnih trgovinskih partneric in evrskega območja v celoti, kot smo pričakovali jeseni (gl. Tabelo 1). Za letos smo tako pri pripravi napovedi izhajali iz predpostavke 0,8-odstotne gospodarske rasti v evrskem območju in njene okrepitve na 1,4 % prihodnje leto. Takšne napovedi temeljijo na pričakovanjih, da bo krepitvi mednarodnih trgovinskih tokov in pa okrevanju zaradi prilagajanja obsega zalog, ki je močno prispeval k rasti v lanskem tretjem četrtletju, postopoma sledilo tudi okrevanje ostalih komponent agregatnega povpraševanja. Vendar bo to povpraševanje še vedno šibko, saj ga bodo na strani gospodinjstev omejevale poslabšane razmere na trgu dela, na strani investicij podjetij pa visoke proste zmogljivosti proizvodnih kapacitet. Ključni dejavnik okrevanja v letošnjem letu bo tako še vedno predstavljala ekspanzivnost fiskalnih politik in monetarnih ukrepov. Po oceni EK fiskalni protikrizni ukrepi kot delež v BDP letos sicer ostajajo skoraj nespremenjeni, spreminja pa se narava teh ukrepov, saj se namesto začasnih ukrepov s kratkoročnimi učinki na agregatno povpraševanje uvajajo strukturni, z učinki na daljši rok.

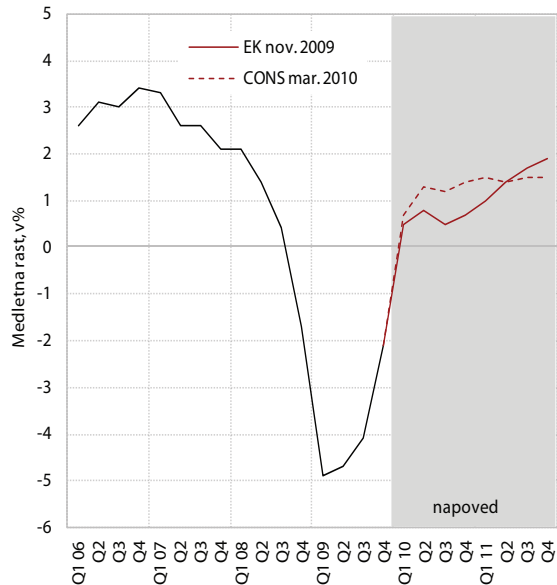
Po precejšnjem padcu BDP v lanskem letu bo okrevanje v glavnih partnericah iz skupine novih držav članic EU počasno, a prav tako nekoliko hitrejše kot so kazale jesenske napovedi.

Novе države članice EU je kriza v lanskem letu prizadela močnejše, saj se je njihov BDP znižal bolj kot v povprečju EU in to predvsem skozi upad tujega povpraševanja ter oteženih razmer na finančnih trgih. Pomemben prispevek k zmanjšanju BDP so imele tudi zaloge, ki so se v povprečju zmanjšale precej bolj kot v povprečju EU. Izstopa le Poljska, ki je kot edina članica EU lansko leto končala s pozitivno gospodarsko rastjo, v letošnjem letu pa se pričakuje nadaljnja pospešitev, kar je posledica pomembnosti domačega povpraševanja. Okrevanje v drugih novih članicah EU bo počasnejše, saj je bolj odvisno od okrevanja tujega povpraševanja na glavnih trgih ostalih držav EU, kjer so izgledi za rast prav tako skromni.

Nasprotno bo okrevanje v državah s področja bivše Jugoslavije počasnejše, kot je bilo pričakovati jeseni.

V lanskem letu se je BDP občutno zmanjšal v skoraj vseh državah v regiji (razen Kosova). Z izjemo Hrvaške, pa prve ocene (WIIW) kažejo na precej manjši padec aktivnosti kot v povprečju EU, k čemur so v določeni meri

Slika 2: Napoved gospodarske rasti evrskega območja

Vir: Eurostat, Consensus forecasts (marec 2010), European Commission Autumn forecast (november 2009).

prispevale tudi pomoči različnih mednarodnih finančnih institucij, ki so zagotovile likvidnost bankam v regiji¹. Za države v regiji se letos pričakuje nadaljnje upadanje oz. stabilizacija BDP na lanski ravni. Glavna dejavnika pričakovanega pospešitve rasti v letih 2011 in 2012 sta nadaljnje okrevanje tujega povpraševanja ter ponovna rast investicij, za katere bo ključna obnovev kapitalskih prilivov iz tujine.

Tečaj evra ima tendenco padanja. Tehnična predpostavka za tečaj USD/EUR do konca letošnjega leta in v prihodnjih dveh letih je določena pri 1,358 USD za 1 EUR, kar temelji na povprečnem tečaju evra med 15. in 26. februarjem 2010. To pomeni nadaljnje padanje tečaja, ki je v povprečju lanskega leta znašal 1,395 USD za 1 EUR, kar je bilo za 5,2 % manj kot leta 2008.

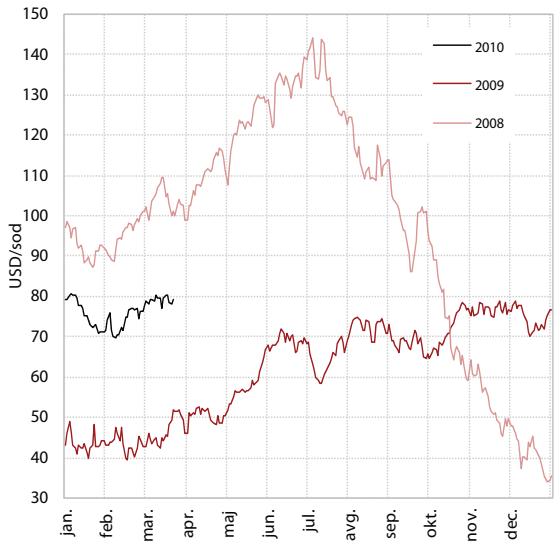
¹ T. i. Dunajska iniciativa, ko je EBRD dosegla dogovor s tujimi bankami v regiji, da do konca 2010 ne bodo občutno znižale kreditne izpostavljenosti, pa tudi zagotavljanje likvidnosti bankam s strani ECB in neposredna pomoč državam s strani IMF.

Tabela 1: Predpostavke pomladanske napovedi UMAR glede gospodarske rasti v najpomembnejših zunanjetrgovinskih partnericah Slovenije v obdobju 2010–2012 in primerjava z jesenskonsko napovedjo

	2008	2009*	2010		2011		2012
			Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Pomladanska napoved (mar. 2010)
EU	0,8	-4,2	0,2	0,8	1,6	1,6	2,0
Evrsko območje	0,6	-4,1	0,4	0,8	1,6	1,4	1,8
Nemčija	1,3	-5,0	0,9	1,3	1,5	1,6	1,8
Italija	-1,3	-5,0	-0,2	0,7	0,9	1,1	1,3
Avstrija	2,0	-3,6	0,0	1,1	1,6	1,5	1,9
Francija	0,4	-2,2	0,6	1,3	1,7	1,6	1,9
Združ. kraljestvo	0,5	-5,0	-0,3	0,6	1,8	1,9	2,1
Češka	2,5	-4,2	1,2	1,2	3,2	2,6	3,5
Madžarska	0,6	-6,3	-1,0	-0,2	2,0	2,8	3,5
Poljska	5,0	1,7	1,5	2,6	3,0	3,0	3,4
Hrvaška	2,4	-6,0	0,3	-1,0	1,5	2,0	2,5
BIH	5,4	-3,0	0,0	-1,0	1,0	1,0	3,0
Srbija	5,4	-2,9	0,3	0,0	1,5	2,0	3,0
Makedonija	5,5	-2,0	0,5	0,0	1,5	2,0	3,0
ZDA	0,4	-2,4	0,9	3,1	3,0	3,0	3,0
Rusija	5,6	-7,9	2,0	3,5	3,5	4,0	4,3

Vir: Eurostat; Consensus Forecasts, februar 2010, marec 2010; Eastern Europe Consensus Forecasts, februar 2010, marec 2010; European Commission, DG Ecfm – Interim Forecast, februar 2010; ECB staff macroeconomic projections for the euro area, marec 2010; Economist Intelligence Unit Country Reports (za Rusijo, Srbijo in Hrvaško), marec 2010, september 2009; OECD Economic Outlook, november 2009; WIW Current Analysis and Forecasts, februar 2010; lastna ocena.
Opomba: *podatki za Hrvaško, BIH, Srbijo in Makedonijo so ocena WIW (februar 2010).

Slika 3: Cene nafte Brent

Vir: EIA.

Cene soda nafte Brent so bile v zadnjih šestih mesecih relativno stabilne. V času priprave pomladanske napovedi so se gibale med 75 in 80 USD/sod, kar je podobno kot pri pripravi jesenske napovedi. Iz teh relativno stabilnih gibanj v zadnjem obdobju smo izhajali tudi pri oblikovanju tehnične predpostavke cene nafte za letošnje leto, ki znaša 77 USD/sod, za prihodnji dve leti pa 82 USD/sod.

Tveganja za rast v mednarodnem okolju ostajajo visoka, kar se odraža v nadaljnjem pogostem spreminjanju napovedi mednarodnih institucij in velikem razponu

med njimi. Glavni izziv za nadaljnje okrevanje gospodarstev predstavlja preusmeritev povpraševanja, ki ga z obsežnimi ukrepi trenutno zagotavljajo države, na gospodinjstva in podjetja. Ključni dejavnik, ki bi lahko pospešil gospodarsko rast nad prevladujočimi napovedmi, je hitrejše okrevanje mednarodnih trgovinskih tokov, ki pa ga po oceni nekaterih analitikov ogroža nevarnost naraščanja protekcionizma. Med negativnimi tveganji se povečuje pomen poslabševanja stanja javnih financ v državah članicah EU, saj se zaradi naraščajočega in dražjega dolga povečujejo tveganja glede sposobnosti odplačevanja dolga nekaterih držav članic. Pomembno tveganje še naprej predstavljajo tudi razmere v finančnem sektorju, ki še vedno okreva, hkrati pa je še precej nejasno, v kakšnem regulativnem okvirju bodo finančne institucije delovale v prihodnjih letih.

Po visokem padcu cen neenergetskih surovin v lanskem letu mednarodne institucije za letos pričakujejo rast. Ob velikem padcu gospodarske aktivnosti se je lani pričakovano zmanjšalo tudi povpraševanje po surovinah. Cene surovin so se po podatkih IMF v času najglobljega padca svetovne gospodarske aktivnosti, od druge polovice leta 2008 do konca prvega četrtletja 2009 občutno znižale, od takrat naprej pa so se povečevale predvsem zaradi hitrejšega gospodarskega okrevanja v državah v razvoju, ki so v zadnjih letih prispevale glavno rasti svetovnega povpraševanja po surovinah. Kljub temu so se cene neenergetskih surovin v povprečju leta 2009 znižale za slabo petino, letos in prihodnje leto pa mednarodne inštitucije pričakujejo njihovo rast.

Tabela 2: Predpostavke pomladanske napovedi glede cene nafte Brent in neenergetskih surovin v obdobju 2010–2012 in primerjava z jesensko napovedjo

	2008	2009	2009		2010		2011
			Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Pomladanska napoved (mar. 2010)
Povprečna cena nafte, v USD/sodček	96,9	61,7	75,0	77,0	80,0	82,0	82,0
Rast cen neenergetskih surovin, v %	7,5	-18,7	10,0	6,0	10,0	2,0	5,0

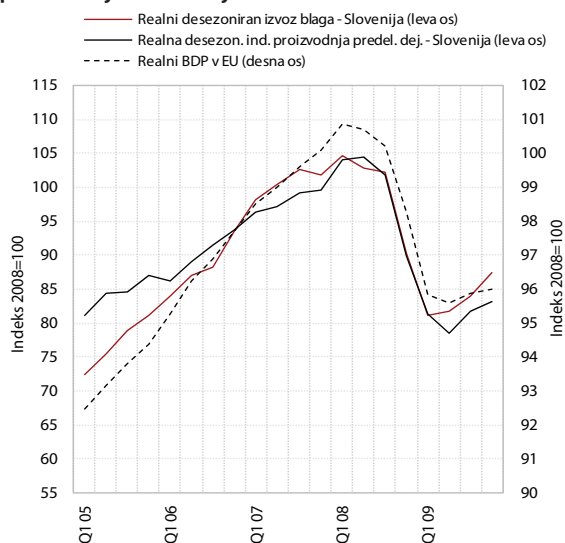
Vir: EIA, EIU, ECB, IMF, predpostavke za obdobje 2010–2012 UMAR.

Gospodarska rast - temeljni agregati povpraševanja

V letu največje gospodarske krize po osamosvojitvi se je bruto domači proizvod Slovenije znižal za 7,8 %.² V povprečju leta so se najbolj znižale investicije ter izvoz blaga in storitev, nekoliko pa tudi potrošnja gospodinjstev. Upad uvoznega povpraševanja je presegel upad izvoza, zaradi česar je bil saldo menjave s tujino pozitiven, v višini 1,8 o. t. Po povečevanju zalog, ki se je že v letu 2008 močno umirilo, so se lani zaloge znižale, kar je k padcu BDP prispevalo 3,5 o. t. Povečala se je le potrošnja države, vendar je bila v primerjavi z letom 2008 ta rast prepolovljena. Padec gospodarske aktivnosti je bil najgloblji v zadnjem četrtletju leta 2008 in v prvem četrtletju 2009, od drugega četrtletja naprej pa se je pod vplivom oživljanja svetovne trgovine in gospodarske aktivnosti v najpomembnejših partnericah EU že začel krepiti tudi slovenski izvoz in proizvodnja predelovalnih dejavnosti. To je spodbudilo tudi oživljanje investicij v opremo in stroje. Realni padec gospodarske aktivnosti je bil lani v okviru pričakovanj jesenske napovedi (-7,3 %), pa tudi v sami strukturi upada ni prišlo do bistvenih odstopanj v napovedi.

Obseg prodaje blaga in storitev v tujino se je lani realno zmanjšal za 15,6 %. Blagovni izvoz je bil v primerjavi z letom prej realno nižji za 15,2 %. Medletni padec izvoza se je sicer v tretjem četrtletju že zelo umiril, v četrtem četrtletju pa je bil najnižji (-0,3 %), na kar je ob postopnem oživljanju izvoza od drugega četrtletja 2009 naprej vplival

Slika 4: BDP v EU in izvoz blaga ter industrijska proizvodnja v Sloveniji

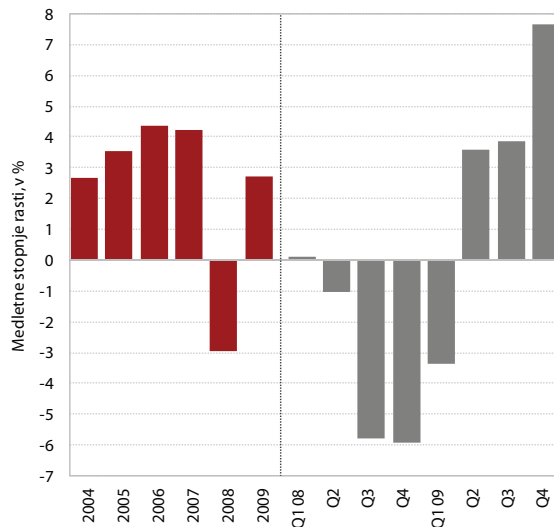
Vir: SURS, Eurostat, desezoniранje izvoza in industrijske proizvodnje za Slovenijo UMAR.

² Nominalni padec BDP je bil lani 6-odstoten, kar je nad pričakovanji jesenske napovedi.

učinek nizke osnove, saj je izvozna aktivnost pod vplivom mednarodne krize močno upadla že v zadnjem četrtletju leta 2008. Izvoz v države EU se je v letu 2009 nominalno znižal za 18,1 %, padec izvoza v ostale pomembnejše trgovinske partnerice (države na ozemlju nekdanje Jugoslavije, Rusko federacijo, ZDA) pa je bil še večji. Še nekoliko bolj kot blagovni izvoz je realno upadel izvoz storitev (za 16,9 %), pri tem pa je prišlo do pomembnega padca vseh v strukturi pomembnih storitev – transporta, potovanj in ostalih storitev (razne poslovne, gradbene storitve itd.).

Po padcu v letu 2008 je v letu 2009 prišlo do ponovne rasti agregatnega tržnega deleža Slovenije na trgih pomembnejših trgovinskih partneric, in sicer predvsem zaradi rasti tržnih deležev v Franciji, Nemčiji in na Hrvaškem. Pred zmanjšanjem v letu 2008 (-2,9 %), ki je bilo še posebej izrazito v drugem polletju, je Slovenija agregatni tržni delež povečevala sedem let. Njegova ponovna rast (2,7 %) je bila lani v razmerah močnega zmanjšanja uvoznega povpraševanja spodbujena predvsem z rastjo tržnih deležev v Franciji, Nemčiji in na Hrvaškem, v precej manjši meri pa tudi v Avstriji. Padanje tržnega deleža v Italiji se je na letni ravni umirjeno nadaljevalo, ne glede na rast od tretjega četrtletja naprej, prav tako v Rusiji, kjer pa se je tržni delež ponovno povečal šele v četrtem četrtletju. Slovenija je bila v letu 2009 v relativno večji skupini (18-tih) članic EU z rastjo tržnega deleža na notranjem trgu v sredini. Na rast tržnega deleža v EU je odločilno vplival izvoz medicinskih in farmacevtskih proizvodov, cestnih vozil, pa tudi električnih strojev in aparatov. Pridobivanje tržnih deležev v teh dejavnosti, kjer je lani izvoz upadel, kaže na to, da je padanje izvoza posledica znižanja povpraševanja, ne pa poslabšanja njihove izvozne konkurenčnosti.

Slika 5: Slovenski tržni delež v 15-ih pomembnejših trgovinskih partnericah

Vir: SURS, Eurostat, WIIW, U. S. Census Bureau, preračuni UMAR.

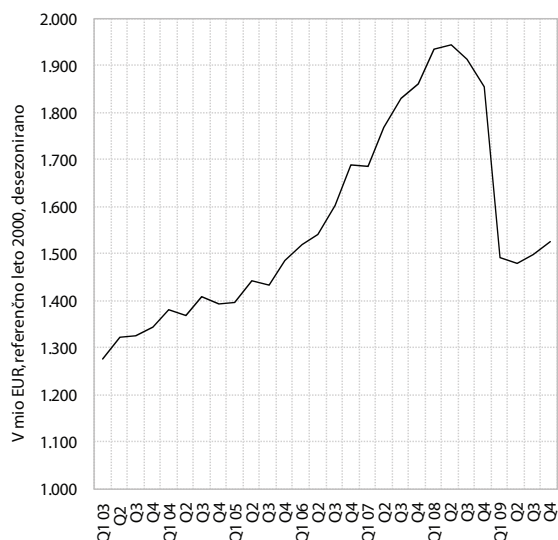
Obseg bruto investicij v osnovna sredstva se je lani

znižal kar za 21,6 %. Po visoki rasti v predhodnih letih so se lani znižale tako investicije v zgradbe in objekte (-19,9 %) kot tudi v opremo in stroje (-26,7 %). Po desezoniranih podatkih se je investicijska aktivnost začela zniževati že v tretjem četrtletju leta 2008, padec pa je bil najbolj strm v prvem četrtletju 2009. Potem se je investicijska aktivnost v drugi polovici leta že malce okrepila, a je bila še vedno znatno nižje kot pred krizo. Znižanje aktivnosti je bilo na eni strani povezano z izrazitim poslabšanjem razmer v mednarodnem okolju, zniževanjem aktivnosti v celotnem tržnem delu ekonomije, na drugi strani pa z zaostrenimi razmerami na finančnih trgih. V gradbeništvu pa je gospodarska kriza močno poslabšala pričakovano umirjanje investicij, ki so bile v preteklih letih močne v vseh segmentih gradnje (avtoceste, stanovanjske in nestanovanjske stavbe). Na trgu stanovanjskih nepremičnin je prišlo do padca cen stanovanj in znižanja transakcij. Predvidevamo, da je hkrati prišlo do povečevanja zalog neprodanih stanovanj in znatnega poslabšanja pričakovanj, kar je močno zavrlo aktivnost v že pričeti projektih in hkrati negativno vplivalo na načrte glede novih investicij.

Spremembe zalog so lani k padcu BDP prispevale kar

3,5 odstotne točke. Po visokem povečevanju zalog v letih 2006 – 2008, ko so se v povprečju povečale za 3,2 % BDP oz. skupno za 3,3 mrd EUR, so se lani znižale za 0,5 % BDP in tako pomembno prispevale k njegovemu padcu³. Ta je tako povezan s povečevanjem zalog v preteklih letih, ki je bil po naših ocenah najintenzivnejši v gradnji stanovanjskih in poslovnih stavb ter v trgovini.

Slika 6: Bruto investicije v osnovna sredstva

Vir: SURS, desezoniranje UMAR.

³ Prispevek spremembe zalog k rasti BDP je po metodologiji nacionalnih računov razlika med spremembo zalog v tekočem letu in spremembo zalog v predhodnem letu. Povečanje zalog v posameznem letu tako še

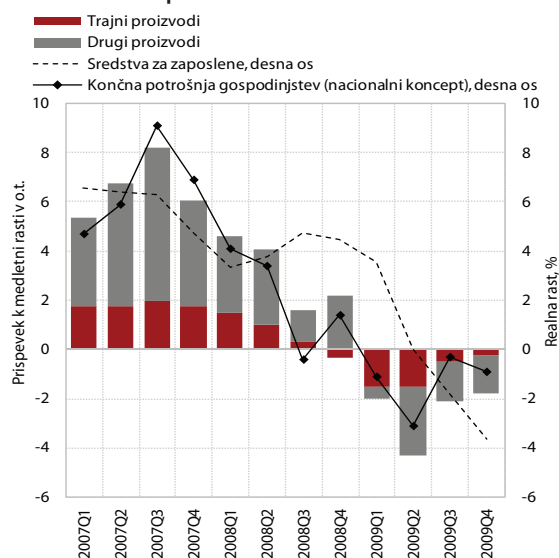
Zasebna potrošnja je lani realno upadla za 1,4 %.

Zaradi poslabšanih razmer in povečane negotovosti na trgu dela v času krize so gospodinjstva po naši oceni potrošila najmanjši delež razpoložljivega dohodka⁴ od leta 1995 naprej (odkar so na voljo podatki), saj so odlagala večje nakupe. Za razliko od izvoza in investicij v opremo in stroje, kjer se je na četrtletni ravni od drugega četrtletja 2009 naprej aktivnost že postopoma izboljševala, se je zasebna potrošnja z izjemo tretjega četrtletja v ostalih četrtletjih zniževala. Medletno se je potrošnja najbolj skrčila v drugem četrtletju (gl. Sliko 7), ko se je poleg visokega upada potrošnje trajnih dobrin (-12,5 %), ki se je nadaljeval iz prvega četrtletja, najbolj v letu zmanjšala tudi potrošnja drugih dobrin (-3,2 %). Prihodek v trgovini na drobno je takrat medletno upadel za več kot desetino (v prvem četrtletju za pol manj), do konca leta pa se njegov upad ni bistveno zmanjšal.

Rast državne potrošnje je bila lani bistveno nižja kot

predlani. K rasti državne potrošnje, ki se je s 6,2 % v predhodnem letu umirila na 3,1 %, je največ prispevala rast sredstev za zaposlene, ki je sledila rasti števila

Slika 7: Potrošnja gospodinjstev glede na trajnost dobrin in sredstva za zaposlene

Vir: SURS, preračuni UMAR.

Opomba: Sredstva za zaposlene so deflacirana s CPI; potrošnja na domačem trgu (tujcev in rezidentov) je razdeljena na trajne in druge proizvode, medtem ko je del izdatkovne strukture BDP potrošnja rezidentov (nacionalni koncept).

ne pomeni pozitivnega prispevka h gospodarski rasti. Tako so se npr. v letu 2008 zaloge v Sloveniji povečale za 1.188 mio EUR, kar pa je bilo manj kot leto pred tem, ko so se povečale za 1.363 mio EUR, zaradi česar je bil prispevek spremembe zalog h gospodarski rasti leta 2008 negativen. Za pozitiven prispevek spremembe zalog k BDP pa potrebujemo večjo spremembo zalog kot v predhodnem letu. Tudi manjše znižanje zalog kot v prehodnem letu je primer večje spremembe zalog in tako pozitivnega prispevka k rasti BDP.

⁴ Ta se je po naši oceni na osnovi trenutno razpoložljivih podatkov zmanjšal realno za 2,2 % (nominalno za 1,4 %), nominalni padec zasebne potrošnje pa je bil 2,3-odstoten.

zaposlenih v sektorju država, ta pa je bila lani še višja (2 %) kot v letu prej (1,4 %).⁵ Zaposlenost se je izrazito povečala v dejavnostih izobraževanja ter zdravstva in socialnega skrbstva, skromneje pa v javni upravi, obrambi in obveznih socialnih zavarovanjih. Vmesna potrošnja se je v letu 2009 glede na leto prej realno nekoliko zmanjšala, deloma zaradi racionalizacij in finančnih učinkov varčevalnih ukrepov, ki so jih narekovala poslabšana javnofinančna razmerja, deloma pa tudi zaradi učinka osnove, ki jo je predstavljalo leto 2008. To je bilo leto predsedovanja Slovenije Svetu EU in leto volitev z visokimi izdatki države za blago in storitve in posledično s precej okrepljeno ravniyo vmesne potrošnje. V letu 2009 so se nadpovprečno povečali tudi izdatki za podpore socialne varnosti v naravi, kjer so rast okrepili predvsem finančni učinki celoletnega izvajanja ukrepov, uvedenih v drugi polovici leta 2008 (nekateri novi izdatki za prehrano dijakov in doplačila za drugega otroka v vrtcih), rast izdatkov za zdravila pa je bila zmerna.

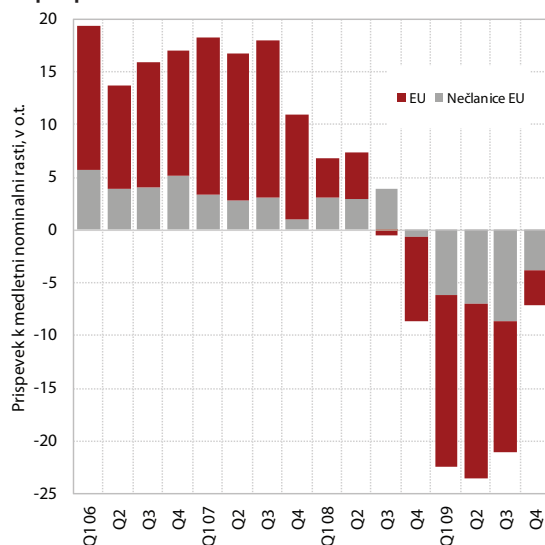
Uvoz blaga in storitev se je lani realno znižal za 17,9 %. Padec uvoza blaga je bil še globlji in je znašal 19,1 %, nanj pa sta vplivala predvsem padca izvoznega in investicijskega povpraševanja. Znižal se je tudi uvoz trajnih proizvodov široke potrošnje. Tudi uvoz storitev se je realno znižal, in sicer za 10,2 %. Upadle so vse v strukturi pomembnejše vrste storitev, razen uvoza potovanj, ki se je povečal.

V pomladanski napovedi za leto 2010 predvidevamo gospodarsko rast v višini 0,6 %, kar je nekoliko pod jesensko napovedjo (0,9 %). Relativno skromna rast v zadnjem četrtletju 2009 kaže, da bo okrevanje slovenskega gospodarstva, ki se je sicer začelo že v drugem četrtletju 2009, počasno in nestabilno ter v močni odvisnosti od gibanj v mednarodnem okolju, kjer je okrevanje zlasti v partnericah EU prav tako počasno, znakov oživljanja slovenskega izvoza na balkanskih trgih pa še ni zaznati. V letu 2010 lahko pričakujemo, da se bo raven gospodarske aktivnosti tako le malo dvignila nad raven, ki je bila dosežena v četrtem četrtletju leta 2009. To bo posledica nadaljnje krepitve že lani začetega okrevanja v izvoznem sektorju, medtem ko ovire za hitrejšo gospodarsko rast izhajajo predvsem iz domačega okolja.

Ocenjujemo, da se bo slovenski izvoz v letošnjem letu realno povečal za 4,3 %. Ob pričakovanem postopnem okrevanju v mednarodnem okolju bo na slovenski izvoz pozitivno vplivala lanskoletna ponovna rast tržnih deležev, umirjanje pritiskov s strani stroškov dela na enoto proizvoda ter upadanje tečaja evra. Ocenjujemo, da bo rast izvoza blaga v največji meri izhajala iz ponovne rasti izvoza v države EU, medtem ko bo povečanje izvoza v države na ozemlju nekdanje Jugoslavije, za katere so

izgledi glede oživljanja gospodarske rasti v letošnjem letu slabi, skromno. Z vidika pričakovane strukture rasti blagovnega izvoza po proizvodih pa po lanski rekordni proizvodnji cestnih vozil, spodbujeni s subvencioniranjem nakupov novih vozil v nekaterih evropskih državah, letos lahko pričakujemo realno znižanje izvoza cestnih vozil (medletno v drugi polovici leta). Izvoz večine ostalih proizvodov se bo predvidoma realno povečal. Višji kot lani bo tudi izvoz storitev (realno za 2,9 %), spodbujen predvsem z izvozom transporta in izvozom poslovnih storitev. Napovedujemo pa skromno rast izvoza potovanj, saj se razvojni cilji slovenskega turizma, v razmerah globalne gospodarske krize ne uresničujejo v celoti.

Slika 8: Rast/padec skupnega blagovnega izvoza glede na prispevek držav članic EU in ostalih držav

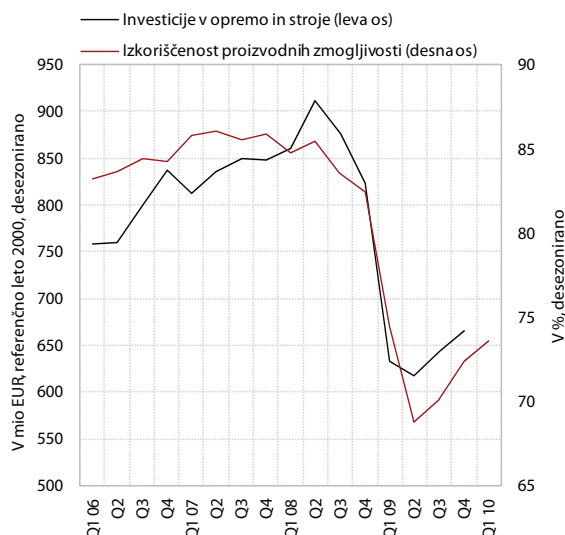
Vir: SURS, preračuni UMAR.

Bruto investicije v osnovna sredstva se bodo letos povečale za 0,5 %. Oživljanje investicij v opremo in stroje, ki se je začelo že v tretjem četrtletju lani, se bo letos nadaljevalo. Okrevanje v mednarodnem okolju in s tem povezana krepitev industrijske proizvodnje v Sloveniji dviguje izkoriščenost proizvodnih kapacitet (gl. Sliko 9) in tako pospešuje investicijsko aktivnost. Po drugi strani pričakujemo, da se bodo gradbene investicije tudi letos znižale. Na podlagi podatkov o izdanih gradbenih dovoljenjih in pogodbah v gradbeništvu pričakujemo, da bo znižanje najvišje pri investicijah v nova stanovanja. Pri investicijah v druge zgradbe in objekte pričakujemo, da se bo letos tekom leta padanje končalo, na letni ravni pa bo obseg teh investicij še vedno nižji kot lani. Pri investicijah v nestanovanjske stavbe pa se že kažejo nekateri pozitivni znaki. Vrednost opravljenih del v gradnji nestanovanjskih stavb se je decembra lani in januarja letos medletno povečala, malce so se izboljšali tudi podatki o gradbenih dovoljenjih in novih pogodbah. Podobno na izboljšanje

⁵ Po metodologiji nacionalnih računov rast plač v javnem sektorju vstopa v deflator in tako nima vpliva na realno rast državne potrošnje.

kažejo pogodbe v gradnji inženirskih objektov. Pozitivno bo na te investicije vplivalo tudi povečano investicijsko trošenje države, predvsem v gradnji železnic.

Slika 9: Gibanje izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti v predelovalnih dejavnostih ter investicij v opremo in stroje

Vir: SURS, desezoniranje UMAR.

Pričakujemo, da bodo zaloge v letu 2010 ostale približno nespremenjene in tako zaradi znižanja v letu 2009 k rasti BDP prispevale 0,5 o. t. Pri tem se bodo po pričakovanih zaloge v industriji že ciklično obnavljale, na drugi strani pa se bodo glede na razmere v gradbeništvu, še nadalje zniževale zaloge v gradnji stavb.

Ocenjujemo, da se bo zaradi še nadaljnjega zaostrovanja razmer na trgu dela in previdnostnega obnašanja potrošnikov zasebna potrošnja tudi v letu 2010 znižala, in sicer za 0,5 %. Ocena razpoložljivega dohodka gospodinjstev, ki temelji na pričakovanem zmanjšanju sredstev za zaposlene in padcu dohodkov gospodinjstev, ki izvirajo iz njihove podjetniške dejavnosti, ter na predvideni zmerni rasti socialnih transferov, kaže, da se bo ta tudi letos realno zmanjšal, in sicer za 0,3 %. Takšna gibanja v dohodku, ki so odraz poslabševanja razmer na trgu dela in razmer v gospodarstvu na splošno, po naši oceni ne vzpostavljajo okoliščin za optimizem potrošnikov. Zato bodo pri trošenju še previdna, predvsem pri dobrinah, katerih nakup lahko odložijo.

V letu 2010 se bo rast državne potrošnje še upočasnila. Rast državne potrošnje, ki temelji na sprejetih dokumentih,⁶ naj bi bila 0,6-odstotna. Napoved skromne rasti temelji na predpostavkah zelo restriktivnega

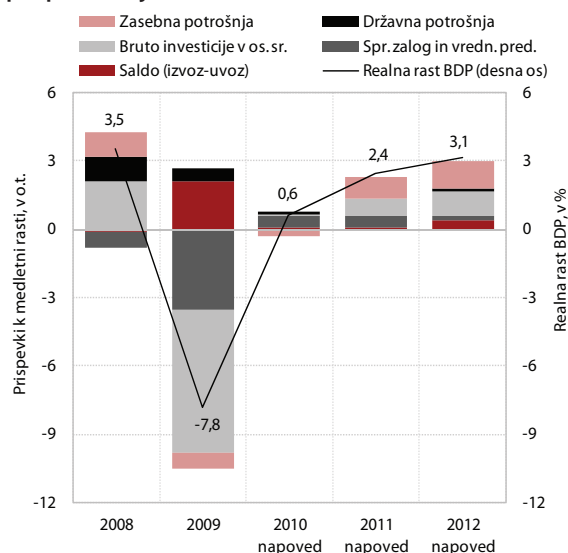
⁶ Sprejeti državni proračun za leto 2010 in finančni načrti ostalih javnofinančnih blagajn ter usmeritve iz Programa stabilnosti – dopolnitev 2009.

zaposlovanja v sektorju država, ki bo večinoma možno le na področju varstva otrok in oskrbe starejših, kjer se zaradi demografskih dejavnikov in ob veljavnih normativih soočajo z naraščajočimi potrebami po številu zaposlenih. Zmerna bo tudi rast vmesne potrošnje, ki bo ob nadaljevanju varčevalnih ukrepov realno višja le za odstotek. Rast izdatkov za podpore socialne varnosti v naravi pa se bo po znatni rasti v lanskem letu precej upočasnila, zmerno (za dobra 2 %) se bodo v tem realno povečali izdatki za zdravila.

Uvoz se bo ob višjem obsegu izvoza in investicijske dejavnosti realno povečal za 4,1 %. V primerjavi s predhodnim letom bo blagovni uvoz višji za 3,9 %. Skladno s krepitvijo investicij v opremo in stroje največjo krepitev predvidevamo pri uvozu proizvodov za investicije. Glede na pričakovano povečanje obsega predelovalnih dejavnosti bo višji kot lani tudi uvoz proizvodov za vmesno porabo. Zaradi pričakovanega upada zasebne potrošnje, pa se bo uvoz proizvodov za široko porabo letos ohranjal na lanski ravni. Uvoz storitev se bo realno povečal za 4,9 %. K rasti bo največ prispeval uvoz transporta in uvoz potovanj. Rast uvoza gradbenih storitev, kot so gradnja in montaža ter investicijska dela, ki jih izvajajo tujci, bo šibka in bo posledica nadaljnega padca gradbenih investicij v Sloveniji.

Saldo menjave blaga in storitev s tujino, ki je lani pomembno prispeval k rasti BDP, bo letos minimalen. Struktura letošnje gospodarske rasti, ki v veliki meri temelji na izvozu in naložbah v opremo in stroje, kjer je prisotna relativno močna uvozna komponenta, bo vplivala na krepitev uvoza, tako da bo pozitiven prispevek menjave s tujino h gospodarski rasti letos minimalen (0,1 o. t.).

Slika 10: Rast BDP po komponentah agregatnega povpraševanja

Vir: SURS, napovedi UMAR.

Tabela 3: Pomladanska napoved rasti BDP in agregatov potrošnje za obdobje 2010–2012 in primerjava z jesensko napovedjo

Realne stopnje rasti v %	2009	2010		2011		2012
		Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Pomladanska napoved (mar. 2010)
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	-7,8	0,9	0,6	2,5	2,4	3,1
Izvoz proizvodov in storitev	-15,6	4,1	4,3	6,8	6,3	7,4
Uvoz proizvodov in storitev	-17,9	1,8	4,1	4,9	6,0	6,7
Saldo menjave s tujino, prispevek k rasti v o. t.	2,1	1,4	0,1	1,2	0,1	0,4
Zasebna potrošnja	-1,4	0,0	-0,5	1,0	1,7	2,3
Državna potrošnja	3,1	-1,5	0,6	0,0	0,2	0,8
Bruto investicije v osnovna sredstva	-21,6	-2,0	0,5	3,0	3,5	4,5
Zaloge, prispevek k rasti v o. t.	-3,5	0,2	0,5	0,0	0,5	0,2

Vir: SURS, napoved UMAR.

Slovensko gospodarstvo bo ob predpostavki nadaljnega oživljanja svetovne trgovine in domačega investicijskega in zasebnega povpraševanja v letih 2011 in 2012 postopoma okrevalo. Pomladanska napoved gospodarske rasti za leto 2011 znaša 2,4 %, za leto 2012 pa 3,1 %, kar pomeni, da rast ne bo dosegla stopenj pred krizo, ki so bile rezultat sovpadanja izjemne mednarodne konjunktore in visokih domačih gradbenih investicij v pogojih velike in relativno poceni likvidnosti na mednarodnih in domačih denarnih trgih. V razmerah precej nižje gospodarske rasti v glavnih trgovinskih partnericah, kot smo jim bili priča pred mednarodno gospodarsko in finančno krizo, bodo v ospredje kot zaviralni dejavnik hitrejše rasti izvoza prišle nekatere strukturne slabosti slovenskega gospodarstva kot posledica počasnega prestrukturiranja izvoza v smeri krepitve tehnološko zahtevnejših proizvodov. Prav tako bo kriza pustila sledi na kupni moči gospodinjstev, saj pred letom 2012 še ne moremo pričakovati vidnejšega izboljšanja razmer na trgu dela, gradbeni sektor pa bo po poglobljanju negativnih gibanj še v letošnjem letu le postopoma okrevljal. Ocenjujemo tudi, da bodo na krepitev gospodarske aktivnosti v prihodnjih dveh letih vplivale tudi spremenjene mednarodne in domače okoliščine na finančnih trgih,⁷ zaradi katerih bodo banke v svojem kreditiranju zasebnega sektorja previdnejše kot v letih pred krizo.

V letih 2011 in 2012 pričakujemo v povprečju 7-odstotno rast blagovno-storitvene menjave. Rast izvoza blaga in storitev v letu 2011 je v pomladanski napovedi ocenjena na 6,3 %, v letu 2012 pa na 7,4 %. Ob hitrejšem okrevanju

v mednarodnem okolju se bo izvoz v države EU še krepil, ponovno nekoliko višjo rast izvoza pa lahko pričakujemo tudi na glavnih trgih partneric izven EU. Rast izvoza storitev bosta v letu 2011 večinoma poganjali rast izvoza transporta v povezavi s krepitvijo izvoza blaga ter rast izvoza potovanj, kjer v luči izboljšane globalne situacije lahko pričakujemo okrevanje slovenske turistične dejavnosti, v letu 2012 pa lahko pričakujemo že tudi hitrejšo rast izvoza skupine storitev, ki temeljijo na znanju in višji dodani vrednosti (razne poslovne, profesionalne in tehnične storitve, finančne, komunikacijske storitve, patenti in licence).

V letih 2011 in 2012 se bo rast investicij postopoma krepila. Pod vplivom nadaljnega izboljševanja razmer v mednarodnem okolju se bodo še okrepile investicije zasebnega sektorja. Na drugi strani lahko po dveh letih pričakujemo tudi prekinitev izrazitih negativnih gibanj na področju gradbenih investicij, ki naj bi se začele krepiti, med njimi tudi investicije v gradnjo stanovanj. Pozitiven naj bi bil vpliv evropskih sredstev, predvsem pri investicijah v komunalno infrastrukturo.

Po dveh letih zmanjševanja lahko v letu 2011 in 2012 pričakujemo postopno rast zasebne potrošnje. Leta 2011 naj bi se potrošnja povečala za 1,7 %, ob napovedani rasti razpoložljivega dohodka, ki je na podobni ravni. Ob povečanju gospodarske aktivnosti in počasnem izboljševanju razmer na trgu dela, ki bo izhajalo predvsem iz višje rasti plač in umirjanja padanja prejemnikov plač⁸ bo tudi okolje za trošenje bolj optimistično, kar bo privedlo do začetka zmerne rasti nakupov trajnih dobrin. Nadaljnjo krepitev trošenja za trajne dobrine pričakujemo v letu 2012, ko naj bi se skupna zasebna potrošnja povečala za 2,3 %, kar je nekoliko nad oceno (za okoli pol

⁷ Spremenjen regulativni okvir delovanja finančnih ustanov v svetu, postopen dvig obrestnih mer centralnih bank, preusmeritev kreditiranja zasebnega sektorja h kreditiranju državnega sektorja zaradi povečevanja dolga držav – vse to bo lahko vplivalo na razpoložljivost denarnih sredstev domačih bank na medbančnih trgih.

⁸ Ob za 0,8 o. t. višji realni rasti povprečne bruto plače kot v letu 2010, naj bi se število prejemnikov plač zmanjšalo za 0,5 %.

o. t.) rasti razpoložljivega dohodka, saj predpostavljamo, da bo v razmerah splošnega gospodarskega okrevanja nagnjenost k potrošnji lahko nekoliko večja kot v preteklih letih.

Povečevanje izvozne aktivnosti in nadaljnja rast domače potrošnje bosta v prihodnjih dveh letih vplivala tudi na rast uvoznih tokov. Ocenjujemo, da bo uvoz blaga in storitev v letu 2011 realno višji za 6,0 %, v letu 2012 pa za 6,7 %. Hitreje kot letos se bodo povečevale vse komponente uvoza blaga (za vmesno porabo, investicije in zasebno potrošnjo). Pospešitev rasti uvoza storitev glede na letošnje leto bo temeljila na krepitvi rasti uvoza potovanj in uvoza skupine poslovnih storitev⁹.

Povpraševanje, ki izvira iz izdatkov državnega sektorja, v letih 2011 in 2012 ne bo pomemben dejavnik gospodarske rasti. Fiskalna konsolidacija s ciljem srednjeročnega zmanjšanja primanjkljaja države pod 3 % bo vplivala na skromno rast državne potrošnje v prihodnjih dveh letih. Tako je tudi za leto 2011 napovedano nadaljnje umirjanje rasti državne potrošnje, ki bo le 0,2-odstotna. V okviru te rasti lahko pričakujemo skromno rast sredstev za zaposlene in padec vmesne potrošnje

⁹ Operativni zakup, posredovanje ter razne poslovne, profesionalne in tehnične storitve.

države (realno za 2 %), medtem ko se bodo predvsem zaradi pričakovanega povišanja rasti izdatkov za zdravila podpore socialne varnosti v naravi nekoliko povečale. V letu 2012 se bo državna potrošnja zopet nekoliko okrepila (na 0,8 %), vendar bo njen prispevek h gospodarski rasti še vedno zelo majhen. Zaradi varčevalnih ukrepov se bo realno še nadalje zmanjševala vmesna poraba in podpore za socialno varnost, k rasti bodo prispevala le sredstva za zaposlene, kjer se bo po napovedi nekoliko okrepila rast števila zaposlenih.

Ob izboljšanju pogojev menjave v letu 2009 je bil padec realnega bruto domačega dohodka za skoraj tri odstotne točke manjši od padca realnega bruto domačega proizvoda, v prihodnjih dveh letih pa bodo gibanja realnega BDP relativno ugodnejša. Padec realnega bruto domačega dohodka, ki poleg gibanja realnega BDP upošteva še spremembe v kupni moči dohodkov rezidentov, tj. relativnih gibanj izvoznih in uvoznih cen, je bil lani 5-odstoten. V letih 2010 in 2011 bo po pričakovanih rast uvoznih cen presegala rast cen, ki jih bodo dosegali izvozniki, in sicer v letu 2010 za 2,3 o. t., v letu 2011 pa za 0,4 o. t. Zaradi tega bo letos realni bruto domačega dohodek še upadel (-0,9 %), v letu 2011 pa bo njegova rast (2,1 %) nižja od rasti BDP.

Okvir 1: Investicijsko-varčevalna vrzel

Negativna investicijsko-varčevalna vrzel se je v letu 2009 občutno zmanjšala, v prihodnjih letih pa pričakujemo njeno ponovno povečanje. Ob izrazitejšem padcu bruto investicij od bruto varčevanja se je lani vrzel zmanjšala na 0,5 % BDP oziroma 177 mio EUR, v letu 2008 pa je znašala 6,1 % BDP oziroma 2.266 mio EUR. Iz doslej objavljenih sektorskih računov je razvidno, da je bilo lanske zmanjšanje vrzeli posledica povečanja primanjkljaja državnega sektorja, podjetniški sektor pa je lani prvič dosegel presežek varčevanja nad investicijami. Glede na padec gospodarske aktivnosti in precejšnje poslabšanje v primarni delitvi (povečanje subvencij na proizvodnjo in uvoz ter sredstev za zaposlene) je bilo lani bruto varčevanje (za 3,2 o. t. BDP) nižje kot v predhodnem letu. Lastno podjetniško bruto varčevanje (bruto poslovni presežek) je lani upadlo zaradi nižjega obsega razpoložljivih lastnih sredstev podjetij. To je skupaj z oteženim dostopom do bančnih finančnih virov vplivalo na obseg investicijskega povpraševanja podjetij, vendar je predvsem upad izkoriščenosti proizvodnih kapacitet močno poglobil upad podjetniških investicij in vplival na oblikovanje presežka varčevanja nad investicijami v podjetniškem sektorju. Kot posledica rasti državne potrošnje je bil delež državne potrošnje v BDP v letu 2009 višji (za 2,1 o. t.) kot v predhodnem letu, tako da je bruto varčevanje padlo tudi v sektorju država. Realen padec bruto investicij je bil lani še višji od padca bruto varčevanja (za 8,7 o. t. BDP). Raven bruto investicij v osnovna sredstva se je lani znižala na višino iz leta 2006 (nominalno), glede na predhodno leto je bila nižja kar za 4,9 o. t. BDP. Pomemben del padca investicij (in polovico padca BDP) je lani izhajal iz spremembe zalog. Čeprav je to navadno majhna komponenta potrošnje, pa je zelo volatilna in občutljiva na finančne omejitve, ki izhajajo iz dogajanja na trgu kapitala, likvidnostnih težav ter pričakovanega znižanja povpraševanja. Delež spremembe zalog v BDP, ki je v povprečju zadnjih štirinajstih let znašal 1,6 % BDP, se je lani znižal na -0,5 %, medtem ko je v letu prej znašal še 3,2 %. Pričakujemo, da se bo delež bruto varčevanja v BDP letos in prihodnje leto še nekoliko znižal, delež bruto investicij pa povečal, kar bo vplivalo na povečanje investicijsko-varčevalne vrzeli letos na 1,4 % BDP in prihodnje leto na 2,6 % BDP.

Okvir 1: Investicijsko-varčevalna vrzel - nadaljevanje

Tabela 4: Bruto varčevanje in bruto investicije v % BDP

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
					Pomladanska napoved	
BRUTO VARČEVANJE	26,5	27,2	26,1	22,9	22,7	22,0
Bruto poslovni presežek	25,9	26,8	26,5	24,6	24,3	24,6
BRUTO INVESTICIJE	28,9	31,7	32,2	23,5	24,1	24,6
Investicije v osnovna sredstva	26,5	27,7	28,9	24,0	24,0	24,2
Spremembe zalog	2,4	4,0	3,2	-0,5	0,1	0,4
Saldo tekočih transakcij s tujino	-2,4	-4,4	-6,1	-0,5	-1,4	-2,6

Vir: SURS, napoved UMAR.

Gibanje dodane vrednosti po dejavnostih

Dodana vrednost se je leta 2009 realno znižala za 7,9 %, najbolj v predelovalnih dejavnostih, gradbeništvu in trgovini. Z začetkom gospodarske krize je dodana vrednost medletno rahlo upadla že v zadnjem četrtletju 2008. V prvem četrtletju 2009 se je medletni padec poglobil na preko 8 % in se približno na tej ravni ohranjal do zadnjega četrtletja, ko se je predvsem zaradi učinka nizke osnove zmanjšal na 5,5 %. Dodana vrednost je bila v povprečju leta 2009 realno na nižji ravni kot leta 2008 v vseh dejavnostih z izjemo finančnega posredništva in pretežno netržno usmerjenih dejavnosti (L, M, N). Največji padec dodane vrednosti so ob močnem znižanju tujega povpraševanja zabeležile predelovalne dejavnosti. Sledilo je gradbeništvo, kjer je gospodarska kriza močno poslabšala sicer pričakovano ciklično umiritev aktivnosti, in trgovina (s popravili motornih vozil), katere visoka rast v konjunktorno ugodnih letih je bila povezana z visoko aktivnostjo v predelovalni industriji in gradbeništvu ter z nakupi trajnih dobrin, torej s segmenti, ki so bili v obdobju krize med najbolj prizadetimi.

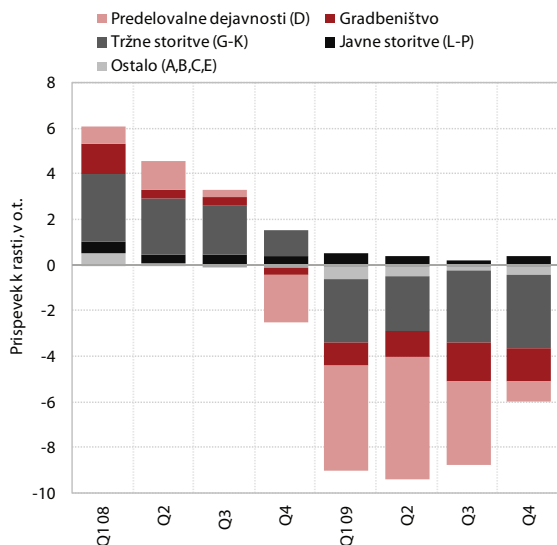
V predelovalnih dejavnostih je bila leta 2009 dodana vrednost realno za 16,5 % nižja kot leto prej. V prvi polovici leta je bil medletni padec dodane vrednosti več kot 20-odstoten, v drugi polovici leta pa se je precej znižal, zlasti v zadnjem četrtletju, ko je bil 4,3-odstoten. Od konca prvega četrtletja 2009 se je dodana vrednost rahlo krepila tudi medčetrtletno (desezonirano), kljub temu pa je bilo umirjanje medletnih padcev proti koncu leta v največji meri posledica nizke osnove, saj je dodana vrednost predelovalnih dejavnosti precej upadla že v zadnjem četrtletju 2008. Gibanja po posameznih panogah predelovalnih dejavnosti so se precej razlikovala

v odvisnosti od izvozne usmerjenosti panog in njihove tehnološke zahtevnosti. Ob začetku krize konec leta 2008 se je obseg proizvodnje najbolj znižal v pretežno izvozno usmerjenih dejavnostih, zlasti v tehnološko manj zahtevnih dejavnostih in v proizvodnji vozil. Tekom leta 2009, zlasti proti koncu leta, se je medletno upadanje obsega proizvodnje v izvozno usmerjenih dejavnostih postopno umirjalo, kar je bilo posledica učinka osnove (visokega padca konec leta 2008), deloma pa tudi postopnega okrevanja nekaterih predvsem tehnološko zahtevnejših dejavnosti ob ponovni rasti tujega povpraševanja¹⁰. Med njimi je izstopala zlasti proizvodnja vozil¹¹, kjer je bila lani rast obsega proizvodnje spodbujena s protikriznimi ukrepi za blažitev posledic krize v avtomobilski industriji v nekaterih evropskih državah. Hkrati je v tehnološko manj zahtevnih izvozno usmerjenih panogah (predvsem v tekstilni in kovinski industriji) medletni padec obsega proizvodnje v zadnjem četrtletju 2009 ostal na ravni predhodnega četrtletja. Manj ugodna medletna gibanja so bila v drugi polovici leta značilna tudi za panoge, pretežno usmerjene na domači trg, saj na strani domačega povpraševanja še ni prišlo do okrevanja, poleg tega pa je bil pri teh panogah zaradi kasnejšega prenosa krize učinek osnove proti koncu leta manj izrazit. Tako je v zadnjem četrtletju 2009 obseg proizvodnje za ravno izpred leta dni najbolj zaostajal v nekaterih panogah, ki so povezane z domačimi gibanji v gradbeništvu (predvsem proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov) in z domačim zasebnim povpraševanjem po trajnih dobrinah (pohištvena industrija).

¹⁰ Na to kažejo podatki o prihodkih od prodaje na tujem trgu, ki se medčetrtletno krepijo od konca drugega četrtletja in so v zadnjem tromesečju 2009 (tako kot nova naročila iz tujine) že nekoliko presegli raven izpred leta dni.

¹¹ Obseg proizvodnje v proizvodnji vozil in plovil je v zadnjem četrtletju 2009 za 29,4 % presegel raven izpred leta dni. Poleg te panoge so pozitivno medletno rast dosegli samo še v proizvodnji IKT in električnih naprav (6,1 %).

Slika 11: Prispevki posameznih dejavnosti k realni rasti dodane vrednosti

Vir: SURS, preračuni UMAR.

V gradbeništvu je bil realni padec dodane vrednosti leta 2009 15,9-odstoten. Za razliko od predelovalnih dejavnosti so se v gradbeništvu negativna gibanja med letom nadaljevala. V prvi polovici leta se je dodana vrednost medletno znižala za 13 %, v drugi polovici pa za slabih 19 %, medčetrletno (desezonirano) upadanje dodane vrednosti pa je bilo tako kot že v zadnjem tromesečju 2008 tudi vse leto 2009 na ravni okoli 5 %. Podatki o vrednosti opravljenih gradbenih del kažejo, da je bil v povprečju leta padec gradbene aktivnosti približno enak v vseh treh segmentih gradbeništva, vendar ob precej

različni dinamiki po četrtoletjih. V gradnji nestanovanjskih stavb in inženirskih objektov je aktivnost dosegla vrh v prvem četrtoletju 2008 in se potem postopoma zniževala do konca leta 2009, v gradnji stanovanjskih stavb pa se je aktivnost ohranjala na visoki ravni celo leto 2008 in v prvem četrtoletju 2009 dosegla najvišjo raven, potem pa se je v naslednjih treh četrtoletjih močno znižala.

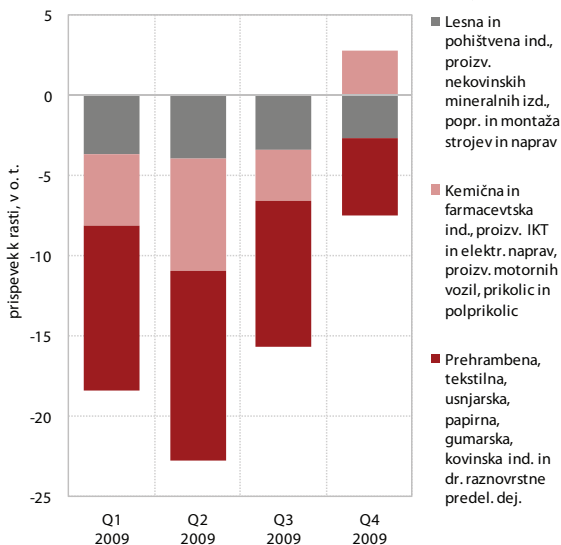
V tržnih storitvah (G-K) se je dodana vrednost lani znižala za 6,5 %. Medletna dinamika po četrtoletjih kaže, da so se padci v drugi polovici leta v večini tržnih storitev povečali, kar je bila predvsem posledica učinka osnove, saj je dodana vrednost v tržnih storitvah začela medletno upadati šele v letu 2009. Z izjemo potovanj in blagovnega transporta so bile namreč tržne storitve v precej manjši meri neposredno prizadete zaradi padca tujega povpraševanja. Kriza je tako na njihovo aktivnost vplivala z zamikom preko upadanja aktivnosti v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu (trgovina na debelo, blagovni transport, posredovanje delovne sile, razne poslovne storitve) ter zaradi manjšega povpraševanja po trajnih dobrinah, avtomobilih (trgovina na drobno) in gostinskih storitvah v obdobju gospodarske krize. Dodana vrednost se je leta 2009 realno zmanjšala v vseh tržnih storitvah z izjemo finančnega posredništva, kjer so se po naši oceni obrestne marže povečale, saj je bilo znižanje pasivnih obrestnih mer višje od upada aktivnih.

Realna rast dodane vrednosti javnih storitev (L-O) se je v letu 2009 sicer umirila (na 2,1 %), vendar zlasti zaradi padca dodane vrednosti v pretežno tržno usmerjeni dejavnosti drugih javnih skupnih in osebnih storitev.

Na medletni ravni se je sicer v povprečju močno umirila tudi rast dodane vrednosti v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva, čeprav je bila rast aktivnosti, merjena z rastjo zaposlenosti, na področju dolgotrajne oskrbe starejših in invalidov še naprej visoka. Visoka rast dodane vrednosti je bila v letu 2009 že drugo leto zapored zabeležena v dejavnosti javne uprave, kar je povezano z večjo aktivnostjo (merjeno z rastjo zaposlenosti) v občinah in v necivilnem delu državne uprave. Okrepila se je tudi rast dodane vrednosti v dejavnosti izobraževanja, kjer je bila pričakovano (glede na demografska gibanja) zabeležena visoka rast zaposlenosti predvsem v vrtcih. Izrazitejše povečanje zaposlenosti je bilo tudi na področju drugega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja, kar povezujemo s povečanjem vključenosti brezposelnih v programe aktivne politike zaposlovanja ter vključenosti zaposlenih v programe usposabljanja, ki jih sofinancira država.

Po precejšnjem znižanju v letu 2009 bo dodana vrednost slovenskega gospodarstva leta 2010 realno le nekoliko presegla raven predhodnega leta (za 0,6 %). Ob

Slika 12: Prispevek posameznih skupin dejavnosti k skupni medletni realni rasti obsega proizvodnje

Vir: SURS, preračuni UMAR.

nadaljnjem postopnem oživiljanju tujega povpraševanja pričakujemo rast dodane vrednosti predvsem v pretežno izvozno usmerjenem delu gospodarstva (predelovalne dejavnosti), v dejavnostih, ki so bolj odvisne od razmer v domačem okolju (gradbeništvo, tržne storitve), pa bo raven dodane vrednosti v povprečju leta realno večinoma še pod ravno leta 2009. V javnih storitvah se bo ob uresničevanju ukrepov za stabilizacijo javnih financ rast dodane vrednosti precej upočasnila.

Dodana vrednost predelovalnih dejavnosti bo po stagnaciji leta 2008 in visokem padcu leta 2009 letos realno višja za 4 %. Aktivnost predelovalnih dejavnosti se bo v letu 2010 praktično ohranjala na ravni s konca leta 2009, višja raven dodane vrednosti v povprečju leta 2010 pa bo predvsem posledica povečevanja aktivnosti tekom leta 2009. V tem sicer s postopnim povečevanjem tujega povpraševanja, predvsem s trgov držav EU, pričakujemo postopno krepitev aktivnosti v tehnološko zahtevnejših izvozno usmerjenih dejavnostih (predvsem farmacevtska industrija ter proizvodnja IKT in električnih naprav). Hkrati se bodo ob nizkem domačem povpraševanju, zlasti s strani gradbenega sektorja, nadaljevala neugodna gibanja v nekaterih dejavnostih (pohištvena industrija, proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov, popravila in montaža strojev in naprav), kjer je proizvodna aktivnost močno upadla že lani. Tveganje za okrevanje predelovalnih dejavnosti pa predstavlja visoka zadolženost v nekaterih panogah¹², pa tudi sprejeto povišanje minimalne plače, ki bi lahko pomenilo pritisk na stroškovno konkurenčnost predvsem delovno intenzivnih dejavnosti (tekstilna, usnjarska, pohištvena in lesna industrija). Za leto 2010 je napovedana tudi ukinitev subvencij držav EU za nakup avtomobilov in lahkih gospodarskih vozil, ki so zelo ugodno vplivale na obseg proizvodnje vozil v Sloveniji v preteklem letu. Zato pričakujemo, da bo obseg proizvodnje v tej panogi v drugi polovici leta, ko se bodo subvenciji iztekale tudi v Franciji, kamor se izvozi največji delež cestnih vozil iz Slovenije, upadel pod raven iz leta 2009.

V gradbeništvu se bo aktivnost v letu 2010 še znižala, tako da bo dodana vrednost realno za 6 % nižja kot leto prej. Nadaljnje krčenje aktivnosti pričakujemo predvsem v gradnji stanovanj, v gradnji nestanovanjskih stavb in civilno inženirskih objektov pa pričakujemo stagnacijo oziroma nihanje aktivnosti okoli ravni, dosežene ob koncu lanskega leta. Na gradbeno aktivnost, predvsem v gradnji stavb, bodo negativno vplivali omejeni finančni viri, negotove razmere na trgu stanovanjskih nepremičnin

in nizka aktivnost v ostalih sektorjih gospodarstva, kjer zato ni pričakovati pospešenega investiranja v poslovne zgradbe. V segmentu inženirskih objektov je v letu 2009 glede na načrtovana proračunska sredstva pričakovati pospešek v gradnji železniške infrastrukture, zniževanje aktivnosti v gradnji cest pa naj bi se nadaljevalo.

Dodana vrednost tržnih storitev se bo v letu 2010 realno še nekoliko znižala (za 0,4 %). Ob nadaljnjem upadu zasebne porabe in investicij v gradbeništvo ter relativno nizki aktivnosti v predelovalnih dejavnostih pričakujemo, da bo dodana vrednost v trgovini s popravili motornih vozil (G), gostinstvu (H) ter v nepremičninski dejavnosti in poslovnih storitvah (K) v letu 2010 realno še nekoliko upadla. V dejavnosti promet, skladiščenje in zveze pa glede na predvideno rast izvoza blaga pričakujemo predvsem postopno krepitev blagovnega transporta (cestnega in železniškega) in s tem rahlo povečanje dodane vrednosti celotne dejavnosti. Za finančno posredništvo napovedujemo stagnacijo dodane vrednosti na ravni preteklega leta. Rast obsega kreditov bančnega sektorja, ki je najpomembnejši del finančnega posredništva, bo namreč ob še naprej omejenih virih financiranja ter slabši kakovosti bančne aktive (obseg nedonosnih kreditov se je v letu 2009 povečal na 2,3 %¹³, banke pa so oblikovale za 500 mio evrov dodatnih oslabitev) ostala tudi letos zelo skromna.

V javnih storitvah se bo realna rast dodane vrednosti letos umirila na 1,4 %. Umiritev rasti dodane vrednosti pričakujemo v dejavnostih javne uprave, izobraževanja in zdravstva, kar bo povezano s sprejetimi varčevalnimi ukrepi vlade, ki med drugim predvidevajo omejitev rasti števila zaposlenih v javnem sektorju. Hkrati pričakujemo povečanje aktivnosti na nekaterih področjih javnih storitev, kjer so zaradi pomanjkanja že predvidene nove kapacitete (vrtci, domovi za starejše).

V letih 2011 in 2012 pričakujemo postopno krepitev rasti dodane vrednosti, ki pa bo še precej pod dolgoletnim povprečjem. V letu 2011 se bo realno povečala za 2,3 %, v letu 2012 pa za 3 %. Ob nadaljnjem oživiljanju zunanjega povpraševanja in s tem domačega blagovnega izvoza bo rast dodane vrednosti predelovalnih dejavnosti v naslednjih dveh letih na ravni med 4 % in 5 % ter bo predvsem zaradi strukturnih slabosti, ki se kažejo v relativno visokem deležu nizko in srednje tehnološko zahtevnih dejavnosti in slabše dostopnih virih financiranja kot posledica krize, še zaostajala za rastmi, doseženimi v letih pred gospodarsko krizo. Po dveh letih krčenja bo postopno začela oživljati gradbeno aktivnost (2,0 % oz. 3,5 %). Okrepila se bo gradnja železniške infrastrukture,

¹² Po podatkih BS po deležu slabih in nedonosnih terjatev izstopajo predvsem prehrabena, lesna, papirna, kovinska in strojna industrija.

¹³ Podatek je za november 2009.

povečanje aktivnosti pa je ob izboljšanih gospodarskih razmerah pričakovati tudi v gradnji stavb. Vse krepkejši proizvodni in postopno tudi gradbeni aktivnosti ter zasebni porabi bodo sledila gibanja v tržnih storitvah, kjer bo rast dodane vrednosti prav tako še precej pod dolgoletnim povprečjem (1,7 % oz. 2,5 %). V letih 2011 in 2012 pričakujemo tudi nekoliko višjo rast dodane vrednosti v vseh dejavnostih javnih storitev (1,9 % oz. 2,8 %), še zlasti na področju zdravstva in socialnega varstva, kjer bi nadaljnje omejevanje rasti zaposlenosti lahko izrazilo poslabšalo dostopnost storitev.

Tabela 5: Pomladanska napoved dodane vrednosti po dejavnostih za obdobje 2010–2012, realne stopnje rasti v %

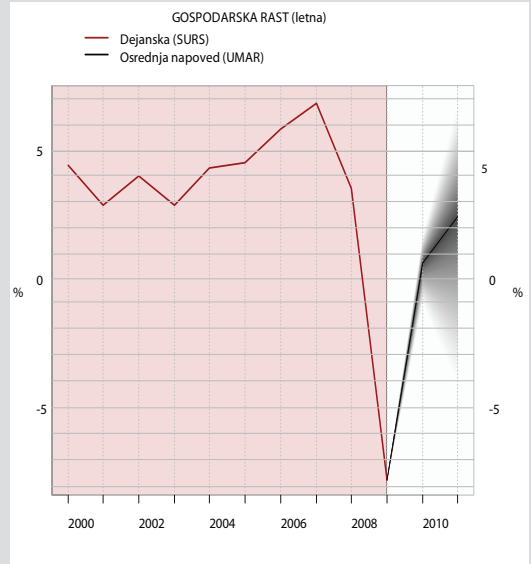
	2009	Pomladanska napoved		
		2010	2011	2012
A Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	-4,2	4,0	1,5	1,0
B Ribištvo	0,2	0,5	1,0	1,0
C Rudarstvo	-5,3	-4,0	1,0	0,5
D Predelovalne dejavnosti	-16,5	4,0	4,5	4,8
E Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	-9,5	0,0	2,0	1,0
F Gradbeništvo	-15,9	-6,0	2,0	3,5
G Trgovina in popravila motornih vozil	-12,9	-0,5	2,5	2,5
H Gostinstvo	-5,1	-2,5	1,5	2,5
I Promet, skladiščenje in zveze	-6,2	1,5	2,0	3,0
J Finančno posredništvo	5,3	0,0	2,0	3,5
K Nepremičnine, najem in poslovne storitve	-5,1	-1,0	1,0	2,0
L Javna uprava, obramba, socialno zavarovanje	3,2	1,6	1,8	2,5
M Izobraževanje	3,0	2,0	2,0	2,7
N Zdravstvo in socialno skrbstvo	1,9	1,3	2,5	3,0
O Druge skupne in osebne storitve	-0,7	0,0	1,0	3,0
P Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	2,6	1,0	1,0	1,0
DODANA VREDNOST	-7,9	0,6	2,3	3,0
a) Davki na proizvode in storitve	-7,6	0,3	2,3	3,0
b) Subvencije na proizvode in storitve	-10,3	-8,0	-5,0	-5,0
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	-7,8	0,6	2,4	3,1

Vir: SURS, napoved UMAR.

Okvir 2: Tveganja za uresničitev napovedi gospodarske rasti

Napoved gospodarske rasti je izpostavljena tveganjem glede okrevanja v mednarodnem okolju in razmer na finančnih trgih. Hitrost okrevanja gospodarske aktivnosti v najpomembnejših trgovinskih partnericah ostaja negotova, saj predvidena gospodarska rast v večini trgovinskih partneric še vedno ni avtonomna, temveč močno sloni na protikriznih ukrepih, kar bi ob njihovem umiku lahko privedlo do upočasnitve okrevanja (gl. tudi Mednarodno okolje). V osnovnem scenariju smo tudi predvideli, da ne bo prišlo do dodatnega zaostrovanja razmer v dostopnosti do finančnih virov doma in v tujini. Kljub temu pa ostaja negotovost tudi v tem segmentu precejšnja, saj lahko pride do pritiska na likvidnost bank, ko bo ECB v skladu s pričakovanji pričela s postopnim umikom nestandardnih ukrepov iz leta 2009. Bankam se bodo viri financiranja občutno podražili, prav tako je vprašljiva tudi dostopnost virov na mednarodnih finančnih trgih, saj se bo povpraševanje po njih močno okrepilo. Poleg odplačil kreditov najetih v tujini, letos slovenskim bankam zapade tudi pretežen del obveznosti do Evrosistema. Dodaten pritisk na likvidnost pa predstavlja tudi slabšanje kakovosti bančnih naložb. V takšnih mednarodnih in domačih okoliščinah na finančnih trgih banke lahko postanejo še previdnejše pri kreditiranju podjetij in prebivalstva.

Slika 13: Osrednja napoved rasti BDP in pričakovana tveganja

Vir: SURS, 2010-2011 napoved UMAR.

Finančni trgi

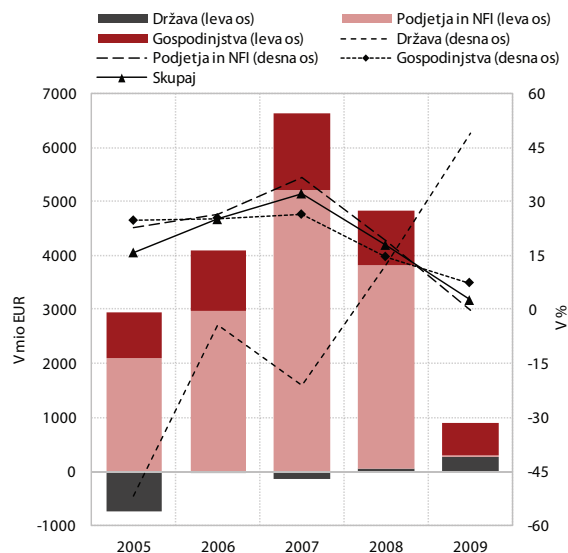
Kreditna aktivnost domačih bank se je v preteklem letu močno umirila. Banke so tako domačim nebančnim sektorjem neto odobrile le za 896,7 mio EUR kreditov, kar ne dosega niti petine vrednosti iz leta 2008, ko je bilo že občutiti upad neto zadolževanja nebančnih sektorjev. Razlogov za upad je več, med najpomembnejšimi pa so prav gotovo razmere na mednarodnih finančnih trgih, saj se je dostop bank do tujih finančnih virov močno zaostрил, obenem pa se je zaradi upada proizvodne in investicijske aktivnosti zmanjšalo povpraševanje po kreditih za te namene. Banke so tako pretežen del sredstev lani usmerile v poplačilo obstoječih obveznosti. Zaradi poslabševanja splošnih gospodarskih razmer se je poslabšala tudi boniteta kreditojemalcev, ki so se tako lahko zadoževali pod manj ugodnimi pogoji kot v preteklih letih. Ocenjujemo, da je na strani povpraševanja prišlo do premika v namenski strukturi zadolževanja. Kreditojemalci trenutno v veliki meri potrebujejo finančna sredstva za premostitev likvidnostnih težav, tovrstna posojila pa ponavadi niso namenjena financiranju razvojnih projektov, ki ustvarjajo nov denarni tok, zato so banke pri tovrstnem kreditiranju še toliko bolj previdne in za dodatno tveganje zahtevajo večja zavarovanja in predvsem še višjo obrestno mero, kar pa del potencialnih kreditojemalcev odvrne od zadolževanja.

Največji upad so beležili neto tokovi kreditov podjetjem in NFI, ki so s 24,4 mio EUR dosegli le 0,6 % ravni iz leta 2008. Močno se je umirilo neto zadolževanje podjetij, medtem ko so NFI kredite celo neto odplačevali. V namenski strukturi kreditov podjetjem in NFI so prevladovala predvsem neto odplačila kreditov za ostale namene, ki so dosegli skoraj 240 mio EUR, na drugi strani pa so pozitiven neto tok beležili le krediti, namenjeni za investicije, vendar so tudi ti z dobrih 330 mio EUR za skoraj tri četrtine zaostali za ravno iz leta 2008. Razmeroma velik obseg neto tokov tovrstnih kreditov pa je najverjetneje povezan tudi s prestrukturiranjem kratkoročnih kreditov v dolgoročne. Neto odplačila kreditov za obratna sredstva so bila na ravni 70 mio EUR. Po naši oceni je še občutnejši upad tovrstnih kreditov preprečila jamstvena shema za podjetja, kjer je od 534,6 mio EUR kreditov, kolikor jih je bilo odobrenih lani, več kot dve tretjini tega predstavljalo prav zadolževanje za obratna sredstva. Bolj kot doma so se podjetja lani zadolževala na tujem, vendar so bili tudi ti neto tokovi precej skromni, saj so z 69,4 mio EUR dosegli le dobro desetino vrednosti iz leta 2008. Razlog za tako velik upad gre iskati predvsem v decembrskem neto odplačevanju tovrstnih kreditov, ki je preseglo 300 mio EUR. Vse do novembra pa je bil upad tovrstnega neto zadolževanja občutno nižji, kar smo povezovali tudi

z nižjimi tujimi aktivnimi obrestnimi merami, saj je bila povprečna raven obrestnih mer za kredite podjetjem v EMU tudi več kot 300 bazičnih točk nižja kot v Sloveniji, kar so lahko izkoristila predvsem večja podjetja.

Upad neto zadolževanja gospodinjstev je bil precej manj izrazit kot pri podjetjih in NFI. V letu 2009 so se neto zadolžila za 585,9 mio EUR, kar dosega slabih 60 % vrednosti iz leta 2009. Relativno nizek upad je v veliki meri posledica še vedno močnega in stabilnega zadolževanja v obliki stanovanjskih kreditov, ki je bilo le za dobro četrtino nižje kot leto pred tem in je predstavljalo dobrih 90 % celotnega neto zadolževanja prebivalstva. Na drugi strani so neto tokovi za potrošniške kredite dosegli le dobro desetino in krediti za ostale namene dobro četrtino vrednosti iz leta 2008.

Slika 14: Neto zadolževanje domačih nebančnih sektorjev pri domačih bankah

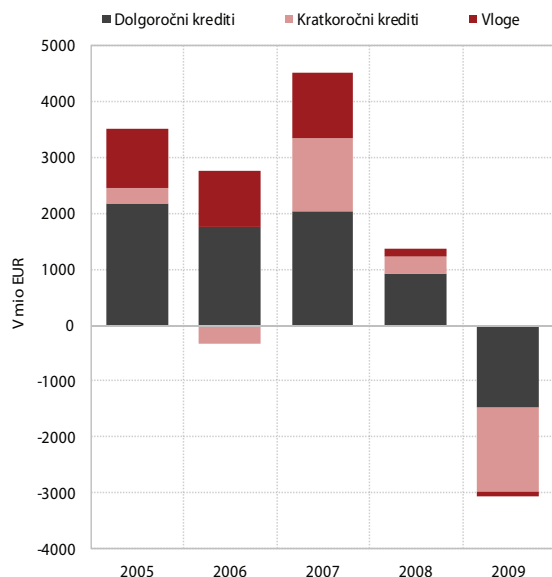
Vir: BS.

Banke so se v letu 2009 soočile z drastičnim krčem na mednarodnih finančnih trgih¹⁴ ki so bili v preteklosti glavi vir financiranja močne kreditne aktivnosti. Po tem ko so se banke v obdobju od 2005 do 2008 na tujem z vlogami vred neto zadolžile za skoraj 12 mrd EUR, so lani neto odplačila dosegla 3,0 mrd EUR. Glavni vir likvidnosti v letu 2009 so bili instrumenti ECB, še bolj pa ukrepi države, ki je s svojimi jamstvi omogočila dve izdaji bančnih obveznic v višini 2 mrd EUR, prav tako pa se je tudi sama lani zadolžila v višini 4,0 mrd EUR in pomemben del teh sredstev¹⁵ nato v obliki depozitov naložila v banke. Ti depoziti so bili predvsem dolgoročni, kar je izboljšalo ročnostno strukturo bančnih virov. Ročnostna

¹⁴ Do zaostrovanja razmer je prišlo že v letih 2007 in 2008, vendar se je takrat zaustavilo le dolgoročno zadolževanje.

¹⁵ Neto prilivi depozitov države so tako lani znašali 2,1 mrd EUR.

Slika 15: Neto tokovi tujih kreditov in vlog bančnemu sektorju

Vir: BS.

struktura virov se je hitro izboljševala tudi na strani vlog prebivalstva, ki pa lani ni bila tako podprta z novimi prilivi v banke, temveč je v veliki meri šlo le za prestrukturiranje kratkoročnih depozitov v dolgoročne. Neto prilivi vlog prebivalstva v banke so bili namreč s 624 mio EUR za skoraj polovico nižji kot leto pred tem, kar povezujemo predvsem z občutno manjšimi neto prilivi iz kapitalskih trgov in neugodnimi gibanji na trgu dela.

Po visoki kreditni aktivnosti v letih po vstopu Slovenije v EMU se je v preteklem letu zaradi slabšanja razmer v gospodarstvu pričel povečevati tudi delež nedonosnih kreditov (kreditni z boniteto D, E). Ta je bil novembra lani za približno 30 % višji kot konec leta 2008 in je dosegel 2,3 % razvrščene aktive slovenskega bančnega sektorja. Najvišjo rast nedonosnih terjatev so dosegle tiste dejavnosti, ki so bile v preteklosti bolj izpostavljene prevzemnim aktivnostim in naložbam v nepremičnine. Podjetja iz teh dejavnosti so bila namreč ob izbruhu gospodarske krize najbolj prizadeta. Na slabšanje kakovosti bančne aktive kaže tudi oblikovanje dodatnih oslabitev, ki se je okrepilo že ob koncu leta 2008, v letu 2009 pa je bilo na ravni 481,5 mio EUR, kar je za skoraj dve tretjini več kot leto pred tem.

Okvir 3: Kreditna aktivnost v začetku leta 2010 in izgledi

V prvih dveh mesecih letos se je kreditna aktivnost domačih bank glede na pretekle mesece okrepila. Neto tokovi kreditov domačim nebančnim sektorjem so tako bili na ravni 282,1 mio EUR, kar pa je kljub temu za slabo polovico manj kot v primerljivem obdobju leta 2009, ko se je kreditna aktivnost bank po šoku ob koncu leta 2008 ponovno nekoliko okrepila. Po tem ko je ob koncu preteklega leta prevladovalo predvsem zadolževanje prebivalstva, se je tokrat okrepilo zadolževanje podjetij in NFI. V nasprotju z decembrom, ko so ta neto odplačevala tuje kredite, je bil januarja neto tok ponovno pozitiven. Tako kot v preteklih mesecih pa so zopet prevladovali dolgoročni krediti.

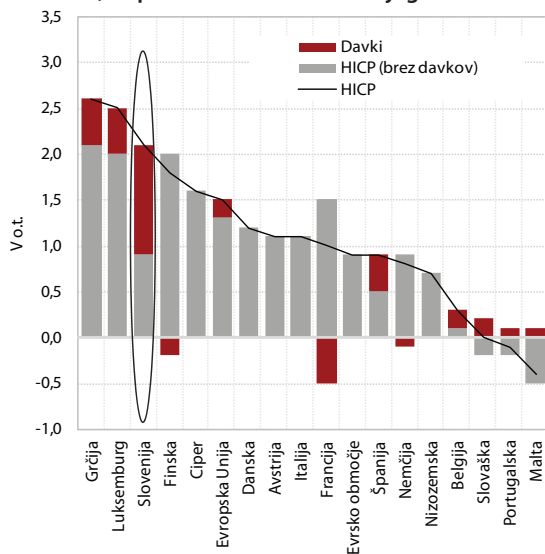
Po drugi strani se banke še naprej soočajo z omejenimi viri na medbančnih trgih in pospešeno nadaljujejo z oblikovanjem oslabitev. Neto odliv kreditov in vlog je v prvih dveh mesecih dosegel skoraj 600 mio EUR. Obenem pa so se januarja zaradi izdaje državne obveznice ponovno okrepili državni depoziti, in sicer za skoraj 1 mrd EUR, vendar je bila velika večina teh sredstev v obliki depozitov čez noč. Februarja je v veliki meri že prišlo do neto odliva teh sredstev iz bančnega sistema, le manjši del pa je bil preusmerjen med dolgoročne depozite. Banke so v prvih dveh mesecih letos nadaljevale z oblikovanjem oslabitev, ki so posledica poslabševanja kakovosti njihovih naložb. V tem obdobju je tako bilo oblikovanih za 56,7 mio EUR dodatnih oslabitev, kar je 2,5-krat toliko kot v primerljivem obdobju lani.

Kljub temu, da se je kreditna aktivnost v prvih dveh mesecih letos nekoliko izboljšala, pa ostaja negotovost še naprej velika. Poleg odplačil kreditov, najetih v tujini, bo letos zapadel tudi pretežen del obveznosti do Evrosistema in v kolikor bo ECB v skladu s pričakovanji pričela s postopnim umikom nestandardnih ukrepov iz leta 2009, lahko pričakujemo, da se bo pritisk na likvidnost bank še okrepil. Bankam se bodo viri financiranja občutno podražili, prav tako pa je vprašljiva tudi dostopnost virov na mednarodnih finančnih trgih, saj se bo povpraševanje po njih močno okrepilo. Dodaten pritisk na likvidnost pa predstavlja tudi slabšanje kakovosti bančnih naložb, kar zahteva večji obseg oblikovanja oslabitev in večje potrebe po dodatnem kapitalu.

Inflacija

Inflacija v Sloveniji se je v letu 2009 nadalje umirjala, vendar je bila kljub relativno nizki ravni še vedno med najvišjimi v evrskem območju. Inflacija se je z najvišje ravni po letu 2003, ki jo je dosegla junija 2008 (7,0 %), skoraj neprekinjeno umirjala do julija 2009, ko je bila negativna in na najnižji ravni v letu 2009. Okoli ničelne stopnje se je gibala vse do novembra, ko je predvsem zaradi medletno že višjih cen tekočih goriv (zaradi dviga svetovnih cen nafte in povišanih trošarin) prišlo do dviga inflacije, ki je ob koncu leta znašala 1,8 % (2,1 % HICP), kar je skladno z jesensko napovedjo (1,9 %). Povprečna inflacija, ki gibanju medletne inflacije sledi z odlogom, je lani znašala 0,9 %, in je bila najnižja doslej. Podobna gibanja cen med letom kot v Sloveniji so bila zabeležena tudi v evrskem območju, kjer pa je bila rast cen življenjskih potrebščin konec leta 2009 kljub temu nižja (0,9 %, HICP), ob zanemarljivem prispevku povišanja davščin, za razliko od Slovenije, kjer je ta prispevek predstavljal približno polovico letne rasti cen.

Slika 16: Inflacija (HICP) v državah evrskega območja v letu 2009, z vplivom davščin in brez njega

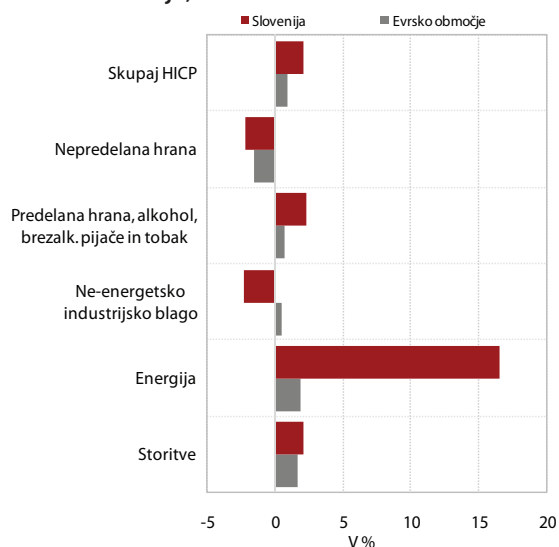

Vir: Eurostat.

Umirjena cenovna gibanja v letu 2009 so povezana s šibkim povpraševanjem in niso bistveno odstopala od pričakovanj. Šibko povpraševanje po potrošnih dobrinah in storitvah tako v Sloveniji kot v evrskem območju zaradi okrepljenega previdnostnega motiva potrošnikov in poviševanja brezposelnosti je povzročil prilagoditve na ponudbeni strani, kar je privedlo do umiritve rasti večine skupin cen na relativno nizko raven, razen tistih, ki so neposredno povezane z gibanjem cene nafte in z zvišanjem trošarin. Gibanje cen neenergetskega industrijskega blaga, ki v pretežni meri sledi gibanju cen osebnih avtomobilov ter obleke in obutve, torej dobrin,

katerih nakupe je mogoče odložiti, je bilo v letu 2009 zelo umirjeno. V povprečju evrskega območja so se cene tega blaga sicer zanemarljivo povišale, v Sloveniji pa so se znižale. Podobno umirjeno je bilo tudi gibanje cen hrane, ki so se lani tako v evrskem območju kot pri nas znižale, kar je po oceni ECB tudi posledica prenosa vpliva preteklega znižanja cen hrane na svetovnem trgu v maloprodajne cene. Kot posledica vpliva šibkega povpraševanja pa se je v celotnem evrskem območju in Sloveniji lani umirila tudi rast cen storitev. Relativno najbolj se je umirila rast cen storitev, ki so povezane s preživljanjem prostega časa (počitnice v paketu, letalske vozovnice, gostinske in nastanitvene storitve).

Slika 17: Prispevek rasti večjih skupin cen k skupni rasti cen življenjskih potrebščin (HICP) v Sloveniji in v evrskem območju, leto 2009

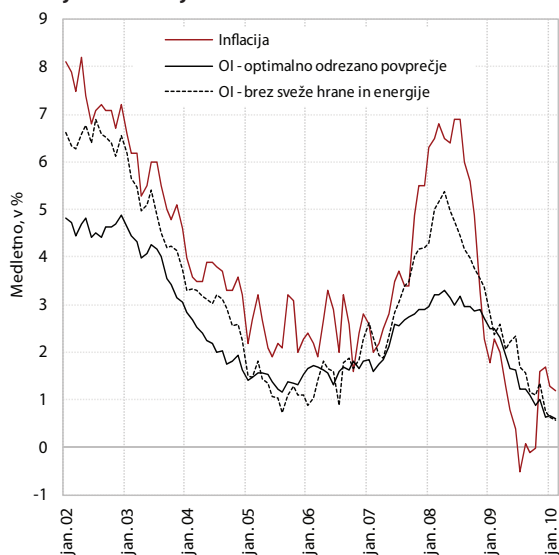
Vir: Eurostat.

Na umirjanje inflacijskih pritiskov kaže tudi osnovna inflacija. Mere osnovne inflacije, ki kažejo vplive dolgoročnejših dejavnikov na inflacijo, so se z relativno visokih medletnih ravni ob koncu leta 2008, ko so se gostile okoli 3 %, v letu 2009 znižale in se v decembru lani ustalile na intervalu med 0,5 in 1,5 %, kjer so se ohranjale tudi v prvih dveh mesecih letos. Umiritve različnih mer osnovne inflacije, ki so očistene enkratnih kratkoročnih vplivov, na relativno nizki ravni tako potrjuje odsotnost inflacijskih pritiskov.

Cene, ki so pod različnimi oblikami regulacije, so se v letu 2009 zvišale bolj, kot je bilo načrtovano. Regulirane cene so se po naši oceni lani povišale za 12,0 %, kar je v največji meri povezano z 22-odstotno rastjo cen tekočih goriv, pri tem pa je bila več kot polovica rasti cen tekočih goriv posledica višjih trošarin. Cene zemeljskega plina in daljinske energije za ogrevanje, ki se podobno kot cene tekočih goriv oblikujejo modelsko, so se lani znižale,

ostale regulirane cene pa so se povišale za 4,0 %, kar je med drugim posledica nenačrtovanega povišanja RTV prispevka in cen vinjet ter povišanja cen potniškega železniškega prevoza, ki je bilo večje od načrtovanega v Načrtu uravnavanja reguliranih cen za leti 2008 in 2009. Na višjo rast reguliranih cen od načrtovane je vplival tudi spremenjen način določanja cen komunalnih storitev, saj je avgusta lani vlada prenesla pristojnost izdajanja soglasja k predlogom spreminjanja cen komunalnih storitev z državne na lokalno raven. Cene komunalnih storitev so se tako lani zvišale za 9,8 %, kar je bila najvišja rast v evrskem območju.

Slika 18: Gibanje inflacije in različnih mer osnovne inflacije v Sloveniji

Vir: SURS; preračun UMAR.

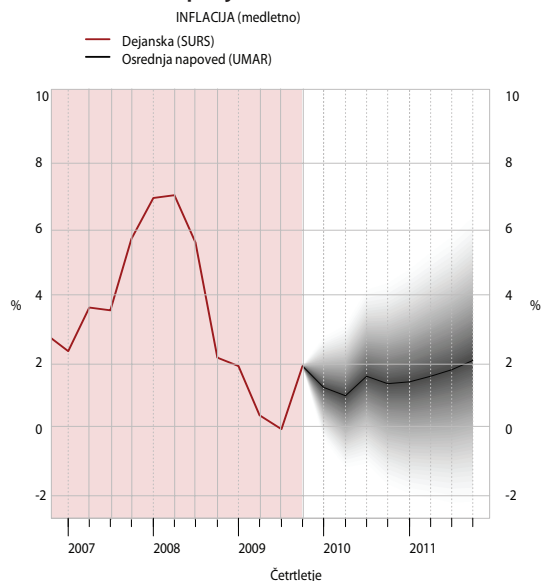
V letu 2010 pričakujemo 1,3-odstotno medletno in enako povprečno inflacijo. Letos pričakovana skromna rast gospodarske aktivnosti v Sloveniji in v evrskem območju predstavlja okolje, ki bo ob predpostavljani odsotnosti cenovnih šokov iz mednarodnega okolja dovoljevalo le skromna poviševanja cen. Nizka inflacijska pričakovanja za leto 2010 izhajajo tudi iz anket potrošnikov za Slovenijo in za evrsko območje. Takšna pričakovanja se že potrjujejo v podatkih za prva dva meseca letos, ko je bilo gibanje večine skupin indeksa cen umirjeno, od česar so odstopale le cene nekaterih storitev, predvsem komunalnih, in cene energentov. Glede na predpostavko ohranjanja cene nafte pri 77 USD/sod celo leto bo prispevek rasti cen tekočih goriv za prevoz in ogrevanje k medletni inflaciji pri nas ob koncu leta zanemarljiv (0,1 o. t.) in tako precej manjši kot lani (1,2 o. t.), ko so se močno povišale cene nafte in trošarine na tekoča goriva. Do konca prve polovice leta pa bo prispevek cen tekočih goriv prisoten še v večji meri, saj predpostavljena cena nafte precej presega dejanske cene v prvi polovici leta

2009. Vpliv povišanj trošarin (trošarin na tobak in alkohol) na inflacijo, ki je bil lani zelo močan, bo letos izrazito nižji. Če lansko in letošnjo inflacijo očistimo vpliva dvigov trošarin pa to pomeni letos rahlo višjo rast cen kot v letu 2009. Prispevek rasti reguliranih cen k letošnji inflaciji bo v skladu z Načrtom uravnavanja reguliranih cen za leti 2010 in 2011, ki predvideva njihovo 0,2-odstotno povišanje, zanemarljiv.

V letu 2011 se bo inflacija skladno s predpostavljenim gospodarskim okrevanjem okrepila na 2 % medletno, v povprečju pa naj bi bila 1,6-odstotna. Ocenjujemo, da bo s pričakovano krepitvijo gospodarske rasti v celotnem evrskem območju in v Sloveniji povpraševanje počasi postajalo čedalje pomembnejši dejavnik gibanja cen vse večjega števila blaga in storitev. Skladno z boljšo mednarodno konjunkturo predpostavljen dvig povprečne cene nafte za 5 USD glede na predhodno leto bo k inflaciji prispeval le 0,1 o. t. Približno tolikšen bo tudi vpliv podražitve tobaka in tobačnih izdelkov zaradi predvidenega dviga trošarin, medtem ko dvig ostalih trošarin predstavlja enega od tveganj za morebitno višjo rast cen. V skladu s sprejetim načrtom bo imela rast reguliranih cen tudi v letu 2011 zanemarljiv vpliv na inflacijo. V letu 2012, ko se pričakuje nadaljevanje okrevanja gospodarske aktivnosti, se bo nekoliko bolj okrepila tudi inflacija (na 2,5 % medletno in 2,3 % povprečno).

Tveganja, da bo inflacija odstopala od pričakovane, so ponaš oceniporazdeljena enakomerno. Ocenjujemo, da so tveganja za uresničitev osrednje napovedi enakomerno porazdeljena (gl. Sliko 19). Največje tveganje za uresničitev

Slika 19: Osrednja napoved inflacije in verjetnost pričakovanih odstopanj

Vir: SURS, napoved 2010-2011 UMAR.

osrednje napovedi inflacije je podobno kot v Jesenski napovedi še naprej povezano z negotovostjo glede hitrosti oživljanja v mednarodnem okolju in posledično v domačem okolju. Daljše obdobje visoke neizkoriščenosti proizvodnih kapacitet in presežne agregatne ponudbe lahko pomeni tudi nižjo inflacijo od osrednje napovedi (zlasti v letu 2011). S trajanjem gospodarske krize so v veliki meri povezana tudi tveganja o prihodnjih gibanjih cen energentov in surovin na svetovnih trgih. Tveganja še naprej predstavlja tudi morebiten nepravočasen umik monetarnih ukrepov, ki jih je za zagotovitev stabilnosti finančnih ter medbančnih trgov v letih 2008 in 2009 sprejela ECB. V smeri poviševanja inflacijskih pritiskov bi

lahko delovali nekateri dejavniki, ki izhajajo iz domačega okolja in so povezani z liberalizacijo cen komunalnih storitev in možnimi ukrepi vlade na davčnem področju za znižanje javnofinančnega primanjkljaja, zaradi česar so se cene nekaterega blaga in storitev relativno močno povišale že v letu 2009. Vlada ima namreč na podlagi letošnjih sprememb zakonov pri trošarinski politiki veliko manevrskega prostora za prilagajanje trošarin tako na alkohol in tobak kot tudi na tekoča goriva za prevoz in ogrevanje, kjer lahko povišanje na najvišjo dovoljeno raven poviša inflacijo za približno 1,4 o. t.

Tabela 6: Pomladanska napoved inflacije za obdobje 2010–2012 in primerjava z jesensko napovedjo

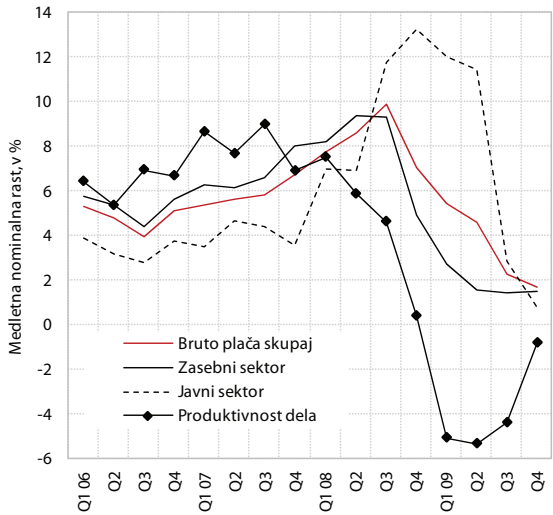
	2009	2010		2011		2011
		Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Pomladanska napoved (mar. 2010)
Inflacija (povprečje leta, v %)	0,9	1,5	1,3	2,5	1,6	2,3
Inflacija (dec./dec., v %)	1,8	2,0	1,3	2,7	2,0	2,5

Vir: SURS, napovedi UMAR.

Plače

V letu 2009 se je nominalna rast plač v zasebnem sektorju prilagajala razmeram v gospodarstvu, zato je bila tudi rast skupne bruto plače bistveno nižja kot v predhodnem letu, v javnem sektorju pa se je nadaljeval proces odprave plačnih nesorazmerij. Bruto plača na zaposlenega se je v letu 2009 nominalno povečala za 3,4 %, kar je bistveno manj kot leto pred tem (8,3 %). Ob močnem znižanju inflacije pa je bilo njeno realno povečanje enako kot leta 2008 (2,5 %). Rast skupne bruto plače je bila za pol o. t. višja od jeseni predvidene, in sicer zaradi višje rasti v zasebnem sektorju (za eno o. t.), v javnem pa je bila od napovedi nižja (za pol o. t.). Razkorak med povprečno letno rastjo plač v javnem in zasebnem sektorju je bil lani precejšen (4,7 o. t.), ob koncu leta pa je bila razlika v rasti plač med sektorjema že bistveno manjša (1,0 o. t.). Rast povprečne bruto plače je lani prehitela rast produktivnosti dela nominalno za 7,3 o. t. in realno za 8,3 o. t. Tolikšen razkorak je posledica lanskega močnega padca gospodarske aktivnosti, ki se mu število zaposlenih še ni prilagodilo v tolikšni meri, predvsem zaradi ukrepov subvencioniranja dela in delno zaradi običajnega odloga v prilagajanju zaposlenosti, zato je bila rast produktivnosti dela, merjena z rastjo BDP na zaposlenega, močno negativna.

Slika 20: Bruto plače in produktivnost dela

Vir: SURS, preračuni UMAR. Opomba: Rast produktivnosti dela je merjena z rastjo bruto domačega proizvoda na zaposlenega.

Rast bruto plače zasebnega sektorja se je v letu 2009 zelo upočasnila pod vplivom krčenja gospodarske aktivnosti, ob tem pa so jo zaznamovale precejšnje spremembe v strukturi zaposlenih, krčenje nadurnih izplačil, vendar tudi nepričakovano visoka izredna izplačila ob koncu

leta v nekaterih dejavnostih. Rast bruto plače na zaposlenega je bila lani v zasebnem sektorju nominalno 1,8-odstotna in realno 0,9-odstotna, kar je bistveno manj kot leto prej (7,8- oz. 2,0-odstotna). Predvsem zaradi višjih od pričakovanih novembrskih izplačil božičnic in trinajstih plač, ki so bila kljub krizi le rahlo skromnejša kot v letu 2008¹⁶, pa je bila nominalna rast nekoliko višja, kot smo napovedali jeseni. Novembrska rast plač je bila izjemno visoka (v povprečju 29-odstotna) zlasti v štirih dejavnostih (oskrbi z vodo, oskrbi z elektriko in plinom, finančnih in zavarovalniških dejavnostih ter rudarstvu). Z izjemo finančnega posredništva gre za dejavnosti z monopolnim položajem na trgu in z velikim lastništvom države, kjer so si kljub oteženi gospodarski situaciji 13. plače izplačali v razmeroma velikem obsegu. Velike spremembe v strukturi zaposlenosti so preko odpuščanj zaposlenih z nizkimi plačami povzročile izmerjen večji dvig ravni povprečne bruto plače na zaposlenega (brez teh bi bila nominalna rast bruto plače sektorja le 0,9-odstotna in ne 1,8-odstotna, kot znaša dejanski podatek (gl. Okvir 4). Lani predvideni uskladitvi¹⁷ plač sta se glede na težave v gospodarstvu najverjetneje realizirali v nižjem odstotku ali do njiju ponekod sploh ni prišlo. Ocenjujemo, da izplačila subvencioniranih nadomestil plač¹⁸ v zadnji tretjini leta prav tako niso vplivala na raven povprečne plače, zaradi relativno malo upravičencev in zagotovljenega nadomestila vsaj v višini minimalne plače. Trend umirjanja medletne rasti plač, ki se je začel že sredi leta 2008 se je tako lani še nadaljeval, še posebej izrazito pri plačilih za nadure, saj jih je bilo v letu 2009 izplačanih za 41,0 % manj kot v predhodnem letu.

Rast plač v javnem sektorju je bila kljub umiritvi v primerjavi z letom 2008 v povprečju lanskega leta še vedno visoka, na kar je vplivalo januarsko izplačilo druge četrtine sredstev za odpravo nesorazmerij in prenos visoke rasti plač iz leta 2008. Nominalna rast bruto plače na zaposlenega v javnem sektorju je bila v letu 2009 6,5-odstotna, realno pa 5,6-odstotna (leto prej 9,8- oz. 3,9-odstotna). Rast plač se je zaradi lani sprejetih dogovorov (gl. Okvir 5) in tudi zaradi učinka osnove skozi leto umirjala. V prvem polletju je bila medletno še izjemno visoka (nominalno 11,7 %), predvsem zaradi

¹⁶ Povprečni znesek izplačil je znašal 683 EUR, leto pred tem 698 EUR, prejel pa jih je podoben delež zaposlenih (18,1 %, pred letom 19,9 %).

¹⁷ Skladno s Kolektivno pogodbo o izredni uskladitvi plač za leto 2007 in načinu usklajevanja plač, povračilu stroškov v zvezi z delom in drugih osebnih prejemkih za leti 2008 in 2009; januarja uskladitev izhodiščnih in najnižjih osnovnih plač za 1,15 % (zaradi višje povprečne inflacije v preteklem letu od 4,55 %), avgusta običajna uskladitev izhodiščnih plač (za 2,3 %).

¹⁸ Zakon o delnem povračilu nadomestila plače, ki je stopil v veljavo junija 2009, omogoča začasno čakanje na delo pri delodajalcih, ki se soočajo z zmanjšanim obsegom poslovanja in želijo ohraniti delovna mesta, pri čemer del bremena prevzema tudi država. V času čakanja na delo so zaposleni upravičeni do 85 % njihove povprečne mesečne plače za polni delovni čas iz zadnjih treh mesecev. Breme nadomestila si delita delodajalec (v višini 35 %) in država (v višini 50 %).

Okvir 4: Vpliv spremenjene strukture zaposlenih na rast bruto plače na zaposlenega v letu 2009

Del rasti bruto plače na zaposlenega v dejavnostih zasebnega sektorja in tudi skupne bruto plače v letu 2009 pripisujemo spremembam v strukturi zaposlenih¹⁹, ki so nastopile s krizo. Od oktobra 2008, ko se je začelo število zaposlenih pri pravnih osebah zasebnega sektorja počasi zniževati, do decembra 2009 je brez zaposlitve ostalo skoraj 42.000 oseb, od tega največ zaposlenih z nizkimi plačami. Zaradi tega se je delež zaposlenih z nizkimi plačami nižal, to pa je zvišalo izmerjeno raven povprečne bruto plače na zaposlenega.

Vpliv spremenjene strukture zaposlenih na lanskeoletno rast plač je bil največji v predelovalnih dejavnostih, industriji in v zasebnem sektorju, posledično pa je to vplivalo tudi na rast skupne bruto plače na zaposlenega. V povprečju leta 2009 je bila nominalna rast bruto plače v predelovalnih dejavnostih 0,8-odstotna, ob predpostavki nespremenjene strukture zaposlenih pa bi bila za 0,9 o. t. nižja (-0,1 %). Prav tolikšen prispevek k rasti (0,9 o. t.) smo ocenili za bruto plačo v industriji (dejavnosti B-F), zasebnem sektorju in za skupno bruto plačo na zaposlenega. Brez strukturnega učinka oz. ob nespremenjeni strukturi zaposlenih bi povprečna rast bruto plače na zaposlenega v industriji lani znašala le 0,4 %, v zasebnem sektorju 0,9 %, rast skupne bruto plače pa bi bila 2,5 % (in ne 1,3 %, 1,8 % oz. 3,4 %, kot znaša dejanski podatek).

¹⁹ Učinek spremembe strukture zaposlenih na rast bruto plače na zaposlenega je izračunan kot razlika med dejansko oz. uradno objavljeno medletno rastjo plač (izračunano iz tehtanega povprečja plač na zaposlenega in tekoče strukture zaposlenih) in t. i. medletno rastjo plač ob nespremenjeni strukturi zaposlenih (izračunano iz tehtanega povprečja plač na zaposlenega in strukture zaposlenih iz leta 2008). Izračun je bil narejen na ravni oddelkov dejavnosti SKD 2008 klasifikacije.

prenosa visoke rasti plač iz druge polovice leta 2008²⁰ januarskega izplačila druge četrtine sredstev za odpravo plačnih nesorazmerij in rednih aprilskih napredovanj, v drugi polovici leta pa le 1,7-odstotna, kar je medletno rast ob koncu leta upočasnilo na le 1,0 %.

Pričakujemo, da se bo rast povprečne bruto plače v letu 2010 upočasnila zaradi upočasnitve rasti v javnem sektorju, razkorak v rasti plač med zasebnim in javnim sektorjem pa se bo zmanjšal. Pričakujemo, da bo nominalna rast povprečne bruto plače na zaposlenega letos 2,7-odstotna, realna pa 1,4-odstotna. Med sektorjema

²⁰ Zaradi izplačila prve četrtine odprave plačnih nesorazmerij s poračunom od maja dalje, večjega obsega napredovanj in drugih povečanj izplačil ob koncu leta.

Okvir 5: Dogovora o plačah v javnem sektorju iz leta 2009

Ker bi rast plač v javnem sektorju, temelječa na dogovorjenih izhodiščih plačne reforme iz leta 2008, v obdobju gospodarske krize predstavljala veliko tveganje za poslabšanje makroekonomskih razmerij, sta bila v letu 2009 sprejeta dva dogovora o plačah v tem sektorju, ki (bo)sta uspela precej zaježiti rast plač v letu 2009 in 2010, ne pa tudi v letu 2011. Prvega²¹

je vlada s sindikati sklenila februarja 2009, s katerim je bila dogovorjena prestavitev izplačila tretje četrtine sredstev za odpravo plačnih nesorazmerij s 1. 9. 2009 na 1. 1. 2010, neizvedba redne julijske uskladitve v letu 2009 in začasna ustavitev izplačevanja redne delovne uspešnosti (od aprila do decembra 2009). Ker bi rast plač v javnem sektorju v letu 2010 tudi po sklenitvi februarskega dogovora predstavljala eno večjih tveganj za gospodarska gibanja in stabilnost javnih financ v tem letu, je vlada s sindikati oktobra sklenila nov dogovor²². Z njim je bilo ponovno odloženo izplačilo tretje četrtine sredstev za odpravo plačnih nesorazmerij (na 1. 10. 2010) in tokrat tudi četrte (s 1. 3. 2010 na 1. 10. 2011), izvedba splošne julijske uskladitve v letu 2010 je bila določena v višini polovice predvidene medletne inflacije²³ neizplačevanje redne delovne uspešnosti pa se je podaljšalo do novembra 2011. Dogovora (bo)sta s preložitvijo zadnjih dveh četrtin izplačil sredstev za odpravo plačnih nesorazmerij in odlogom ponovnega izplačevanja redne delovne uspešnosti uspela zaježiti rast plač v obdobju 2009–2010, v obdobju 2011–2012 pa bo rast plač zaradi teh odlogov zopet bistveno višja.

²¹ Dogovor o ukrepih na področju plač v javnem sektorju zaradi spremenjenih makroekonomskih razmer v obdobju 2009–2010, obenem se je podpisal tudi Aneks št. 1 h kolektivni pogodbi za javni sektor.

²² Dogovor o ukrepih na področju plač v javnem sektorju za obdobje december 2009–november 2011, obenem se je podpisal tudi Aneks št. 2 h kolektivni pogodbi za javni sektor.

²³ Iz Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj v letu 2010 (UMAR), uskladitev za leto 2011 pa se bo naknadno določila.

bosta rasti v povprečju leta dokaj podobni (v zasebnem sektorju 2,7 %, v javnem pa 2,3 %), ob koncu leta pa bo v javnem sektorju, zaradi izplačil tretje četrtine sredstev za odpravo plačnih nesorazmerij, medletna rast bistveno višja (5,9 %) od rasti v zasebnem sektorju (2,7 %). Rast skupne bruto plače bo letos nominalno dokaj izenačena z rastjo produktivnosti dela (le za 0,2 o. t. hitrejša), realno pa bo za njo zaostala (za 1,6 o. t.).

Ocenjujemo, da bo rast povprečne bruto plače v zasebnem sektorju letos višja kot lani, na kar bo vplivalo več dejavnikov. Napoved nominalne rasti plač znaša 2,7 % in realne 1,4 %.²⁴ Poleg rahlega okrevanja gospodarstva in

²⁴ Za letošnje leto v zasebnem sektorju usklajevalni mehanizem plač še ni dogovorjen.

Okvir 6: Vpliv dviga minimalne plače na rast plač v zasebnem sektorju

Ponašioceni²⁵ bodvig minimalne plače vplival na letošnjo rast bruto plače zasebnega sektorja, velikost vpliva pa bo odvisna od načina prilagajanja novi minimalni plači. Ker imajo podjetja zakonsko možnost dvoletnega postopnega prilagajanja novi ravni minimalne plače, bo po naši oceni dvig minimalne plače postopen.

V primeru postopnega prilagajanja novi minimalni plači do višine vsakoletnega prehodnega zneska nove minimalne plače bi prispevek k rasti bruto plače zasebnega sektorja v letu 2010 znašal 0,7 o. t., v letu 2011 0,4 o. t., v letu 2012, ko se mora višina minimalne plače dokončno prilagoditi, pa 0,9 o. t. Do tolikšnega zvišanja povprečne bruto plače zasebnega sektorja v posameznih letih privede dvig plač tistim zaposlenim, ki so pred dvigom minimalne plače prejeli plačo, nižjo od nove minimalne plače. Pritiski na zvišanje plač tudi vsem ostalim zaposlenim nad pragom minimalne plače pa bi lahko v letu 2010 dvignili rast v razponu od 0,6 do 1,0 o. t. (v letih 2011 in 2012 med 0,4 in 0,8 o. t.), če upoštevamo, da bi do pritiskov prišlo le v tistih dejavnostih, kjer je zgostitev okoli minimalne plače najvišja²⁶. Pri tem smo v napovedi upoštevali spodnjo mejo razpona, saj ocenjujemo, da v času krize ne bo prišlo do pritiskov v prav vseh dejavnostih in v vseh plačnih razredih, ampak najverjetneje (če sploh) le v tistih, kjer je prejemnikov minimalne plače največ in kjer se bodo plačna razmerja zaradi tega najbolj porušila.

V primeru, da bi do dviga na novo raven minimalne plače prišlo povsod in naenkrat, kar pa ni verjetno, bi bil učinek na nominalno rast plač v zasebnem sektorju letos večji in bi znašal 2,1 o. t. Tudi ta ocena upošteva dvig povprečne bruto plače zasebnega sektorja le zaradi dviga plač tistim zaposlenim, ki so pred dvigom minimalne plače prejeli plačo, nižjo od nove minimalne plače. Učinek pritiskov na rast plač v zasebnem sektorju zaradi zvišanja plač ostalim zaposlenim nad pragom minimalne plače v le tistih dejavnostih z največ prejemniki minimalne plače pa je ocenjen na dodatnih 0,4 do 1,9 o. t.²⁷

²⁵ Ocene temeljijo na zadnjih razpoložljivih podatkih o porazdelitvi zaposlenih po velikosti bruto plače iz leta 2008 (SURS, raziskava ZAP/STRU/L). Vse ocene in deleži zaposlenih po posameznih plačnih razredih so izračunane glede na število zaposlenih za polni delovni čas. Ocene so podrobneje obrazložene v Delovnem zvezku UMAR št. 3/2010 Ocena posledic dviga minimalne plače.

²⁶ Upoštevajoč vse dejavnosti zasebnega sektorja bi bili pritiski precej višji.

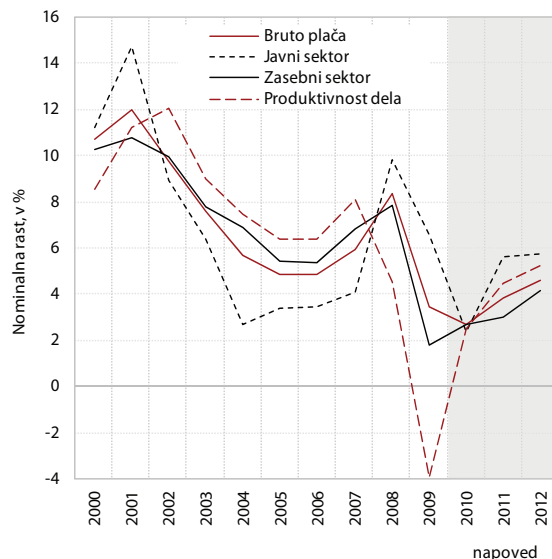
²⁷ Zgornja meja razpona je dosegljiva le ob predpostavki zvišanja plač preostalim zaposlenim v višini polovičnega zvišanja minimalne plače (12,5 %). Upoštevajoč vse dejavnosti zasebnega sektorja bi bili pritiski bistveno višji.

enega delovnega dne več bo na višjo rast pomembneje vplival predvsem dvig minimalne plače. Napoved hkrati temelji na predpostavki podobnega obsega izrednih izplačil ob koncu leta kot lani. Vpliv sprememb v strukturi zaposlenosti, ki so v lanskem letu na ravni zasebnega sektorja prispevale kar polovico rasti bruto plače na zaposlenega (gl. Okvir 4), pa bo letos manjši. Rast bruto plače naj bi se zaradi dviga minimalne plače in zvišanja plač preostalim zaposlenim nad pragom minimalne plače v le tistih dejavnostih z največ prejemniki minimalne plače, po naši oceni okrepila za dobro o. t. (gl. Okvir 6). Po dveh letih preseganja rasti produktivnosti dela bo rast bruto plače za produktivnostjo letos realno zaostala (za 1,6 o. t.), nominalno pa jo bo le rahlo prehitela (za 0,2 o. t.).

V javnem sektorju bo letošnja rast bruto plače kljub nadaljevanju procesa odprave plačnih nesorazmerij²⁸ bistveno nižja kot v letu 2009 in tudi nižja kot v zasebnem sektorju. Bruto plača na zaposlenega se bo letos po pričakovanjih nominalno povečala za 2,3 %, realno pa za 1,0 %, kar je nekoliko bolj, kot smo predvideli jeseni, ko so pogovori o plačni politiki še potekali²⁹ (1,0 % oz. -0,5 %). K letošnji rasti povprečne plače v javnem sektorju bodo glavnino prispevala aprilski napredovanja javnih uslužbencev in oktobrsko izplačilo tretje četrtine sredstev za odpravo plačnih nesorazmerij, dodatno pa še julijska uskladitev s polovico predvidene inflacije in januarsko zvišanje plač³⁰ (za 0,2 %). Od julija naprej se bo medletna rast plač postopoma krepila in ob koncu leta dosegla 5,9-odstotno nominalno oz. 4,6-odstotno realno rast. Po dveh letih preseganja rasti produktivnosti dela bo rast bruto plače sektorja letos za njo zaostala (nominalno za 0,2 o. t. in realno za 2,0 o. t.).

Leta 2011 se bo rast plač glede na letošnje leto okrepila v obeh sektorjih, vendar izrazito bolj v javnem, rast skupne bruto plače pa bo zaostajala za rastjo produktivnosti dela. Zvišanje bruto plače v zasebnem sektorju (3,0-odstotno nominalno oz. 1,4-odstotno realno) bo, ob še vedno prisotnem prispevku k rasti iz naslova dviga minimalne plače in v manjši meri tudi iz naslova sprememb v strukturi zaposlenosti, skladno z izboljšanjem gospodarskega okolja v letu, ki bo sicer

Slika 21: Bruto plača na zaposlenega in produktivnost, napoved

Vir: SURS, napoved UMAR.

za tri delovne dni krajše od predhodnega. Hitreje bo prihodnje leto naraščala bruto plača na zaposlenega v javnem sektorju (nominalno za 5,6 %, realno za 4,0 %), pretežno zaradi višjega prenosa rasti plač iz druge polovice leta 2010, delno pa tudi zaradi rednih aprilskih napredovanj javnih uslužbencev in oktobrskega izplačila četrte četrtine sredstev za odpravo plačnih nesorazmerij. Bruto plača na zaposlenega bo pri 3,8-odstotni nominalni rasti zaostala za rastjo produktivnosti dela za 0,7 o. t., realno pa pri 2,2-odstotni rasti za 0,8 o. t.

Leta 2012 bosta rasti plač v zasebnem in javnem sektorju ponovno nekoliko bolj izenačeni, rast skupne bruto plače pa bo še nadalje zaostajala za rastjo produktivnosti dela. Za zasebni sektor napovedujemo povečanje plač – nominalno za 4,2 %, realno za 1,8 % – skladno z nadaljnjim izboljšanjem gospodarskega okolja v letu, ki bo sicer še za tri delovne dni krajše od predhodnega, v tem letu pa bo zopet nekoliko višji tudi učinek dokončne prilagoditve minimalne plače (0,9 o. t., gl. Okvir 6). V javnem sektorju napoved 5,7-odstotne nominalne oz. 3,3-odstotne realne rasti plač vključuje napredovanja ter postopno vračanje izplačil delovne uspešnosti. Nominalna rast skupne bruto plače na zaposlenega (4,6 %) bo za 0,7 o. t. zaostajala za nominalno rastjo produktivnosti dela (5,3 %), podobno pa bo zaostajanje realne rasti pri 2,2-odstotni rasti plače in 3,0-odstotni rasti produktivnosti dela.

²⁸ Odprava nesorazmerij se nadaljuje, kot sledi iz oktobrskega Dogovora o ukrepih na področju plač v javnem sektorju za obdobje december 2009–november 2011.

²⁹ Ob pripravi jesenske napovedi plačna politika za javni sektor še ni bila dogovorjena, zato smo na podlagi Proračunskega memoranduma za leti 2010–2011 in pogajalskih izhodišč Vlade RS za pogajanja s sindikati javnega sektorja za to leto predvideli le izvedbo rednih aprilskih napredovanj.

³⁰ Kot izhaja iz oktobrskega dogovora; za polovico razlike med lanskoletno medletno inflacijo (1,8 %) in inflacijo iz pomladanske napovedi 2009 (1,4 %).

Tabela 7: Pomladanska napoved gibanj plač in produktivnosti za obdobje 2010–2012 in primerjava z jesensko napovedjo

		2009	2010		2011		2012
			Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Pomladanska napoved (mar. 2010)
Nominalna rast, v %	Bruto plača na zaposlenega	3,4	2,1	2,7	3,9	3,8	4,6
	Zasebni sektor	1,8	2,4	2,7	3,9	3,0	4,2
	Javni sektor	6,5	1,0	2,3	3,9	5,6	5,7
	Produktivnost dela	-3,9	3,1	2,5	5,5	4,5	5,3
Realna rast, v %	Bruto plača na zaposlenega	2,5	0,6	1,4	1,4	2,2	2,2
	Zasebni sektor	0,9	0,9	1,4	1,4	1,4	1,8
	Javni sektor	5,6	-0,5	1,0	1,4	4,0	3,3
	Produktivnost dela	-5,8	2,5	3,0	3,4	3,0	3,0

Vir: SURS, napovedi UMAR.

Zaposlenost in brezposelnost

Upadanje zaposlenosti, ki se je začelo v zadnjem četrletju 2008, se je nadaljevalo skozi vse leto 2009. Po sezonsiranih podatkih se je proti koncu leta upadanje zaposlenosti sicer nekoliko umirilo, na medletni ravni pa je ostalo visoko. V povprečju leta se je število formalno delovno aktivnih zmanjšalo za 2,4 %, kar je skladno z jesensko napovedjo (2,5 %). Najbolj se je zmanjšalo število zaposlenih (oseb v delovnem razmerju), med njimi zlasti začasno zaposlenih tujcev (za 3 %), med samozaposlenimi pa število kmetov, medtem ko število samostojnih podjetnikov posameznikov že nekaj let narašča. Vzrok je izločanje nekaterih del in storitev iz večjih podjetij v drobni zasebni sektor, ki sicer poteka že več let. K rasti števila samozaposlenih pa je lani prispevalo tudi okrepljeno izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja na področju spodbujanja samozaposlovanja. Jeseni smo, na podlagi dogajanj na trgu dela v prvem polletju, predvideli tudi zmanjšanje raznih neformalnih oblik dela, manjši medletni padec števila delovno aktivnih po anketi v primerjavi s formalno delovno aktivnimi³¹ pa kaže na to, da se je obseg neformalnih oblik dela v letu 2009 povečal, kar je vplivalo na nekoliko manjši padec zaposlenih po anketi od napovedanega.

Upadanje gospodarske aktivnosti se je leta 2009 odražalo tudi v zmanjšanju potreb po delavcih. Število potreb po delavcih (prostih delovnih mest) in novih zaposlitev se je v primerjavi s predhodnim letom v povprečju zmanjšalo za tretjino. Število potreb po

delavcih se je najbolj zmanjšalo v gradbeništvu (za 45 %), kar je vplivalo tudi na zmanjšanje števila zaposlenih tujcev (-3 %) in števila delovnih dovoljenj, ki jih je bilo decembra 2009 za 13,6 % manj kot pred letom.

Sprejeti ukrepi za ohranjanje delovnih mest so v letu 2009 ublažili upadanje števila zaposlenih. Država je na trgu dela posredovala s sprejetjem dveh intervencijskih zakonov³², ki sta v sheme subvencioniranja vključila več kot 80 tisoč zaposlenih (okrog 10 % od skupnega števila zaposlenih) in s tem preprečila še hitrejšo rast brezposelnosti. Upadanje števila delovno aktivnih pa so deloma ublažili tudi ukrepi aktivne politike zaposlovanja, za katere je država lani namenila več sredstev kot v preteklem letu, v okviru katerih je delo dobilo okrog 13 tisoč brezposelnih.

Tabela 8: Število in rast delovno aktivnih, različne metodologije³³

	2008	2009	2009/2008
	Število, v tisoč	Rast, v %	
Statistika nacionalnih računov	989	967	-2,2
Anketa o delovni sili	996	981	-1,6
Statistika formalno delovno aktivnih	879	858	-2,4
od teh: - zaposlene osebe	790	767	-2,8
- samozaposlene osebe	89	91	1,6
od teh kmetje	34	32	-4,9
Začasno zaposleni tujci (ocena*)	42	41	-3,0
Neformalno delovno aktivni (ocena*)	159	163	2,9

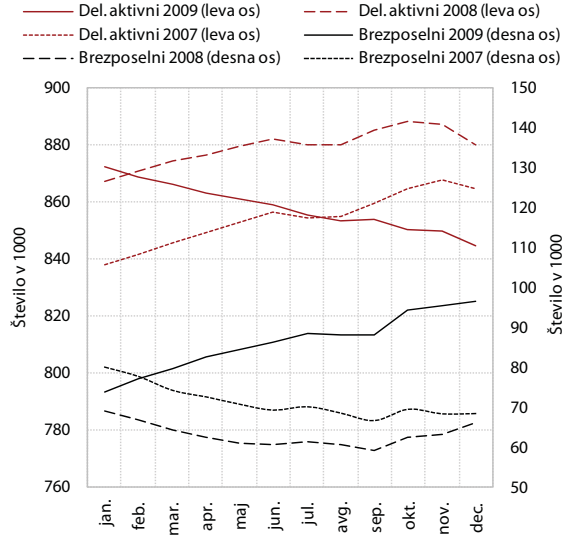
Vir podatkov: SURS, ZRSZ. Opomba: *ocena UMAR.

³¹ Število delovno aktivnih po anketi vključuje poleg zaposlenih in samozaposlenih tudi različne neformalne oblike delovne aktivnosti, kot so občasno delo, neplačano delo pomagajočih družinskih članov in podobno, ne vključuje pa v Sloveniji začasno zaposlenih tujcev.

³² Zakon o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa, UL RS 5/2009 in Zakon o delnem povračilu nadomestila plače, UL RS 42/2009.

³³ Število oz. rast delovno aktivnih je odvisna od statističnega vira oz. metodologije, ki upošteva zajetje različnih kategorij zaposlenih.

Slika 22: Število formalno delovno aktivnih in registriranih brezposelnih

Vir: SURS, ZRSZ.

Število zaposlenih se je najbolj zmanjšalo v predelovalnih dejavnostih, v nekaterih storitvah pa se je povečalo.

Povprečno letno število formalno delovno aktivnih se je v predelovalnih dejavnostih zmanjšalo za 22.539 oziroma 10,1 %, zmanjšalo pa se je tudi v kmetijstvu, prometu, gradbeništvu, trgovini, rudarstvu in v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, kjer pa so bili padci precej manjši. V vseh ostalih področjih dejavnosti se je zaposlenost povečala, najbolj v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih, izobraževanju ter zdravstvu.

Ob zmanjševanju zaposlenosti se je v letu 2009 nadaljevalo tudi povečevanje brezposelnosti. Število registriranih brezposelnih in brezposelnih po anketi o delovni sili se je povečevalo v vsem letu. Desezonirani podatki pa kažejo, da se je to naraščanje brezposelnosti po obeh statistikah proti koncu leta umirjalo. Z močnim povečevanjem števila oseb, ki so izgubile delo, in povečanim številom brezposelnih iskalcev prve zaposlitve se je letna stopnja registrirane brezposelnosti v letu 2009 povišala v povprečju na 9,1 %, do konca leta pa na 10,3 %, po tem ko je v letu 2008 dosegla najnižjo raven (konec leta 2008 7,0 %). Pri tem pa se je povečalo tudi število brezposelnih, ki so dobili zaposlitev, ter število brezposelnih, ki so bili črtani iz evidenc iz razlogov, ki ne pomenijo zaposlitve³⁴. Povečala se je tudi mednarodno primerljiva stopnja anketne brezposelnosti (gl. Tabela 9), ki pa ostaja med nižjimi v državah EU.

Zmanjševanje števila zaposlenih se bo letos nadaljevalo. Pričakujemo, da se bo letos zaposlenost

³⁴ Ti razlogi so šolanje, upokojitve, porodniški dopust in drugi prehodi v neaktivnost, kršenje obveznosti brezposelne osebe, izpisi po lastni volji in podobno.

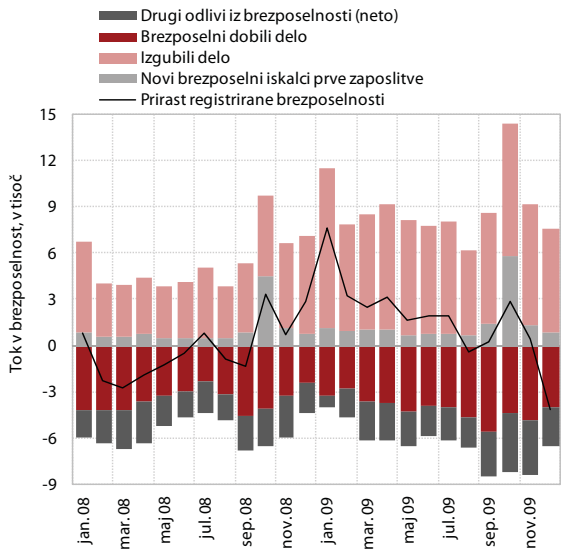
nadalje zmanjšala, brezposelnost pa povečala, in sicer bolj kot smo predvideli v jesenski napovedi. Zmanjšanje zaposlenosti bo podobno kot leta 2009, vzrok pa bo predvsem močnejše zmanjšanje zaposlenosti v gradbeništvu, ki v letu 2009 še ni sledilo močnemu zmanjšanju gospodarske aktivnosti v tej dejavnosti, zmanjšalo pa naj bi se predvsem število tujih delavcev, ki v gradbeništvu predstavljajo okoli polovico vseh zaposlenih. V letu 2010 bosta na trgu dela še naprej učinkovala oba intervencijska zakona za ohranjanje delovnih mest. Zaradi zamika v prilagajanju rasti zaposlenosti padcu gospodarske aktivnosti se bo število zaposlenih v predelovalnih dejavnostih, rudarstvu in nekaterih tržnih storitvah še naprej zmanjševalo, vendar v manjši meri kot lani. Na zmanjševanje zaposlenosti pa bo vplival tudi dvig minimalne plače.³⁵ Po drugi strani pričakujemo nadaljnje naraščanje zaposlenosti predvsem v nekaterih poslovnih in javnih storitvah, pri slednjih v povezavi z naraščajočimi

Tabela 9: Povprečno število brezposelnih in stopnje brezposelnosti v letih 2008–2009, različne metodologije

	2007	2008	2008/ 2007
Število registriranih brezposelnih, v tisoč	63.2	86.4	36,6%
Število anketno brezposelnih (ILO), v tisoč	46.0	61.5	33,7%
Stopnja registrirane brezposelnosti*	6,7%	9,1%	-
Stopnja anketne brezposelnosti (ILO)*	4,4%	5,9%	-

Vir: SURS. Opomba: *preračun stopnje v letu 2009 UMAR, na podlagi četrtletnih podatkov SURS.

Slika 23: Komponente mesečnih prilivov in odlivov v brezposelnost

Vir: ZRSZ, preračuni UMAR.

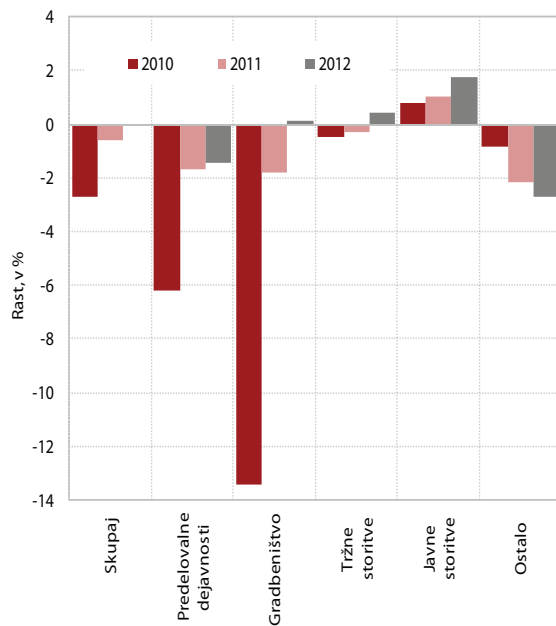
³⁵ Ocena vpliva dviga minimalne plače na zaposlenost je podrobneje obrazložena v Delovnem zvezku UMAR št. 3/2010 Ocena posledic dviga minimalne plače.

potrebami in sprejetimi normativi zlasti na področju varstva otrok in oskrbe starejših, vendar počasneje kot lani. Za leto tako pričakujemo 2,3-odstotni upad števila zaposlenih (po nacionalnih računih). Posledično se bo število brezposelnih še naprej povečevalo in v povprečju leta doseglo okrog 105 tisoč, stopnji brezposelnosti pa naj bi se povečali: anketna na 7,2 % in registrirana na 11,1 %.

Predvideno okrevanje gospodarske rasti v letu 2011 se še ne bo odrazilo v izboljševanju razmer na trgu dela. Povprečno število delovno aktivnih bo naslednje leto še za okoli 0,6 % nižje kot letos. Zamik pri upadanju zaposlenosti, ki je značilen pri zniževanju gospodarske aktivnosti, bo namreč viden tudi sedaj, ko se bo gospodarska aktivnost krepila. Podjetja se bodo počasi naraščajoči rasti gospodarske aktivnosti le postopoma prilagajala s povečevanjem števila zaposlenih, pri čemer bodo za delo verjetno najprej ponovno polno angažirala zaposlene na skrajšanem delovnem času oz. na začasnem čakanju na delo.³⁶ Stopnji brezposelnosti se bosta še povečali: anketna na 7,6 % in registrirana na 11,6 %.

³⁶ Ki so vključeni v sheme za ohranjanje delovnih mest po Zakonu o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa, UL RS 5/2009 in Zakonu o delnem povračilu nadomestila plače, UL RS 42/2009.

Slika 24: Prirast oz. upad števila delovno aktivnih po sektorjih

Vir: napoved UMAR.

Tabela 10: Pomladanska napoved gibanj na trgu dela za obdobje 2010–2012 in primerjava z jesensko napovedjo

	2009	2010		2011		2012
		Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Pomladanska napoved (mar. 2010)
Formalno delovno aktivni (rast v %)	-2,4	-1,9	-2,4	-0,8	-0,5	0,2
Zaposlenost po nac. računih (rast v %)	-2,2	-1,6	-2,3	-0,9	-0,6	0,0
Stopnja registrirane brezposelnosti (v %)	9,1	10,6	11,1	10,9	11,6	11,2
Anketna stopnja brezposelnosti (v %)	5,9	6,7	7,2	7,3	7,6	7,3

Vir: SURS, napovedi UMAR.

Cenovna in stroškovna konkurenčnost

Slabšanje cenovne konkurenčnosti gospodarstva se je v letu 2009 umirilo pod vplivom upočasnjene rasti cen življenjskih potrebščin, kljub temu pa je bila Slovenija tretje leto med članicami evrskega območja z relativno manj ugodnim gibanjem cenovne konkurenčnosti³⁷. Po dveletni izrazitejši rasti se je rast realnega efektivnega tečaja, merjenega z relativnimi³⁸ cenami življenjskih

potrebščin v letu 2009 umirila (na 0,7 %). Rast nominalnega efektivnega tečaja je bila, kljub izrazitejšemu nihanju evra, skromna (0,4 %), saj so bili učinki krepitve evra do valut EU v povprečju leta 2009 v veliki meri nevtralizirani z učinki njegovega padca do valut zunaj EU. Rast relativnih cen življenjskih potrebščin, ki so bile v letih 2007 in 2008 odločilni dejavnik slabšanja cenovne konkurenčnosti gospodarstva, pa se je lani upočasnila (na 0,3 %). V slabi polovici držav evrskega območja se je v letu 2009 cenovna konkurenčnost izboljšala, v dobri polovici pa poslabšala. Med slednjimi je bilo poslabšanje v štirih članicah večje kot v Sloveniji.

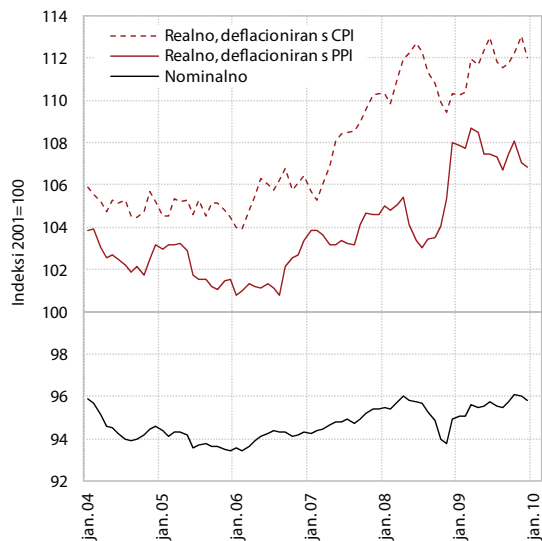
Cenovna konkurenčnost predelovalnih dejavnosti se je v letu 2009 izraziteje poslabšala. Pospesena rast realnega

³⁷ V triletnem obdobju pred prevzemom evra so bila gibanja cenovne konkurenčnosti Slovenije relativno bolj ugodna kot v večini članic evrskega območja.

³⁸ Slovenske v primerjavi s trgovinskimi partnericami.

efektivnega tečaja, deflacioniranega z relativnimi cenami industrijskih proizvodov predelovalnih dejavnosti (na 2,9 %), je bila predvsem posledica rasti relativnih cen. Te so na mesečni ravni od drugega četrtertletja 2009 sicer že upadale, na medletni ravni pa je bila njihova rast še visoka, saj so se cene industrijskih proizvajalcev v Sloveniji cenam v trgovinskih partnericah začele prilagajati z zamikom.

Slika 25: Nominalni in realni efektivni tečaj

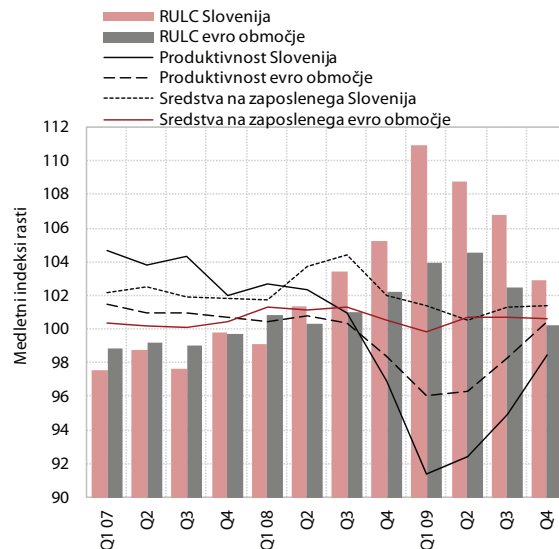

Vir: ECB, SURS, EUROSTAT, OECD, preračuni UMAR.

Poslabšanje stroškovne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva v letu 2009 je bilo v evrskem območju in EU med izrazitejšimi. Kljub precejšnjemu umirjanju rasti od drugega četrtertletja je bila v povprečju leta 2009 rast realnih stroškov dela na enoto proizvoda in realnega efektivnega tečaja, deflacioniranega z njihovo nominalno rastjo, izredno visoka (7,2 % oz. 5,6 %). Izhajala je iz močnega padca produktivnosti dela, ki se je zaradi medletnega poglobljanja v upadanju zaposlenosti sicer postopno umirjal.³⁹ Poslabšanje stroškovne konkurenčnosti v evrskem območju in EU je bilo zaradi bistveno nižjega padca produktivnosti dela precej manj izrazito kot v Sloveniji, vendar pa so se odstopanja od povprečja evrskega območja in EU od drugega četrtertletja občutno zmanjšala (gl. Sliko 26). Rast sredstev za zaposlene na

³⁹ V predelovalnih dejavnostih, kjer je bil medletni padec produktivnosti dela v prvih treh četrtertletjih nadpovprečno visok, je v zadnjem četrtertletju produktivnost dela že močno porasla (8,5 %), saj so se predelovalne dejavnosti nadpovprečno visokemu padcu aktivnosti z zamikom prilagodile z izrazitejšim krčenjem zaposlenosti. Posledično so v zadnjem četrtertletju stroški dela na enoto proizvoda v predelovalnih dejavnostih padli: nominalni za 3,9 %, realni za 1,4 % (v celem letu 2009 9,8- oz. 8,1-odstotna rast). V gradbeništvu, kjer je bil v letu 2009 padec gospodarske aktivnosti le za malenkost nižji kot v predelovalnih dejavnostih, do omenjene prilagoditve ni prišlo, rast stroškov dela na enoto proizvoda pa je bila zato visoka tudi v zadnjem četrtertletju: 15,2 % oz. 15,9 % (v celem letu 2009 18,9 % oz. 17,7 %).

Slika 26: Stroškovna konkurenčnost gospodarstva Slovenije in evrskega območja in njene komponente

Vir: ECB, SURS, EUROSTAT, OECD, preračuni UMAR.

zaposlenega je bila v letu 2009 v Sloveniji podobna kot v evrskem območju in EU.

Letos in prihodnje leto se bo cenovna konkurenčnost gospodarstva izboljšala pod vplivom šibkejšega evra do dolarja, ob podobni rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji in trgovinskih partnericah. Ob pričakovanem okrevanju mednarodnih trgovinskih tokov bo vpliv cenovne konkurenčnosti na slovenski izvoz in poslovanje podjetij v tem obdobju pozitiven. Realni efektivni tečaj, deflacioniran z relativnimi cenami življenjskih potrebščin, bo ob tehnično predpostavljenem razmerju 1,358 USD za evro letos in prihodnje leto padel (za 1 % oz. 0,1 %).

Pritiski rasti stroškov dela na enoto proizvoda na konkurenčnost bodo letos in prihodnje leto popustili zaradi pričakovane ponovne rasti produktivnosti dela. Ob pričakovanem nadaljevanju zmerne rasti sredstev za zaposlene na zaposlenega bo obrat negativnih gibanj stroškovne konkurenčnosti v pozitivno smer predvsem posledica pričakovane ponovne rasti produktivnosti dela, ki bo izhajala iz postopnega okrevanja gospodarske rasti ob nadaljnjem prilagajanju zaposlenosti. Lanska visoka rast realnih stroškov dela na enoto proizvoda bo tako letos prekinjena (0,2-odstotna rast), prihodnje leto pa lahko pričakujemo njihov padec (-0,8 %). Realni efektivni tečaj pa bo zaradi pričakovanega šibkejšega evra padel že letos (-1,1 %, drugo leto -0,3 %). Glede na odprtost gospodarstva je popuščanje pritiskov rasti stroškov dela na enoto proizvoda na konkurenčnost, ki so bili v Sloveniji v zadnjih dveh letih precej večji kot v večini članic evrskega območja in EU, izjemnega pomena za poslovanje podjetij tako na tujih kot tudi domačem trgu.

Tabela 11: Indikatorji cenovne in stroškovne konkurenčnosti v letih 2008 in 2009

	2008	2009	Q1 2009	Q2 2009	Q3 2009	Q4 2009
Efektivni tečaj*						
Nominalno	0,5	0,4	-0,3	-0,3	0,3	1,8
Realno, deflator CPI	2,8	0,7	0,4	0,0	0,2	2,3
Realno, deflator PPI	0,8	2,9	3,0	3,4	3,7	1,5
Realno, deflator ULC	3,4	5,6	8,5	5,4	4,5	4,8
Stroški dela na enoto proizvoda, gospodarstvo in komponente						
Nominalni stroški dela na enoto proizvoda	6,2	9,3	15,2	11,4	7,5	3,7
Sredstva na zaposlenega, nominalno	7,0	3,0	5,3	3,0	2,0	2,0
Produktivnost dela, realno	0,7	-5,8	-8,6	-7,6	-5,0	-1,6
Realni stroški dela na enoto proizvoda	2,3	7,2	10,9	8,7	6,7	2,9
Produktivnost dela, nominalno	4,5	-3,9	-5,0	-5,3	-4,4	-0,8

Vir: SURS, ECB, EUROSTAT, OECD; preračuni UMAR.
Opomba: * do 17-tih trgovinskih partneric.

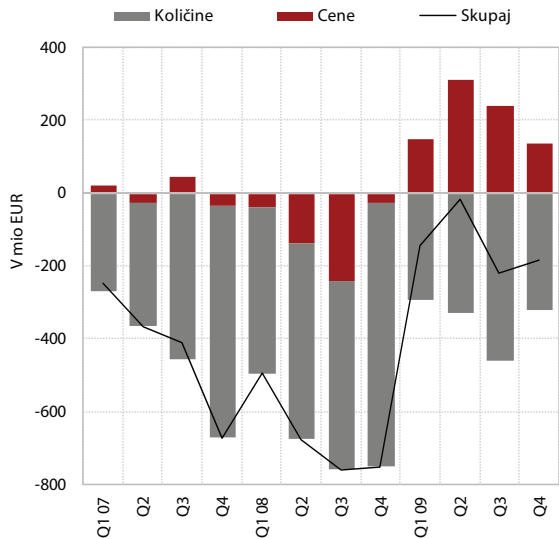
Tekoči račun plačilne bilance

Primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance, ki se je v obdobju domače konjunktуре in visoke rasti cen surovin na svetovnih trgih krepil, se je v letu 2009 skrčil na 340,4 mio EUR ali 1,0 % BDP. V primerjavi s predhodnim letom, ko je bil najvišji doslej, se je primanjkljaj znižal za 1.946,2 mio EUR oz. kot delež BDP za 5,2 o. t . Nižji primanjkljaj je bil večinoma posledica nižjega primanjkljaja v blagovni menjavi, k čemur je več kot polovico prispevalo razmerje v gibanju izvoznih in uvoznih cen, ki so lani vse leto upadale. Pri tem so se zaradi padca cen nafte in ostalih primarnih surovin uvozne cene znižale precej bolj (-8,9 %) kot izvozne (-4,7 %), pogoji menjave pa so se izboljšali kar za 4,6 %. Na znižanje blagovnega primanjkljaja je ob močnem znižanju investicijskega in izvoznega povpraševanja vplival tudi večji količinski padec blagovnega uvoza od padca blagovnega izvoza. Primanjkljaj v blagovni menjavi je tako dosegel 621,2 mio EUR ali 1,8 % BDP (5,4 o.t. manj kot leta 2008).

Primanjkljaj v bilanci faktorskih dohodkov so najbolj znižale neto plačane obresti tujini. Primanjkljaj v faktorskih dohodkih, ki se je izraziteje povečal po letu 2007 s povečanim zadolževanjem zasebnega sektorja in posledičnim povečanim odplačevanjem najetih posojil, za katera so v letih pred krizo veljale tudi relativno višje obrestne mere, se je lani zaradi razdolževanja bank, podjetij in padca obrestnih mer⁴⁰ precej znižal. Ob znižanih obrestnih merah, s katerimi je ECB blažila posledice

finančne krize, so se najbolj znižala neto odplačila obresti na kredite poslovnih bank. Po večletnem povečevanju se je lani znižal tudi presežek pri obrestih na naložbe v vrednostne papirje, na kar so vplivale nižje neto prejete obresti bančnega sektorja in tudi višja neto plačila obresti državnega sektorja na obveznice in zadolžnice.⁴¹ Hkrati se je po skromnem primanjkljaju v letu 2008 pri dohodkih od dela lani oblikoval presežek, in sicer zaradi znižanega odliva dohodkov tujih delavcev, ki delajo v slovenskih podjetjih. Primanjkljaj v bilanci faktorskih dohodkov je tako lani dosegel 651,0 mio EUR ali 1,9 % BDP (0,9 o. t. manj kot leto prej).

Slika 27: Blagovni primanjkljaj, prispevek cen in količin

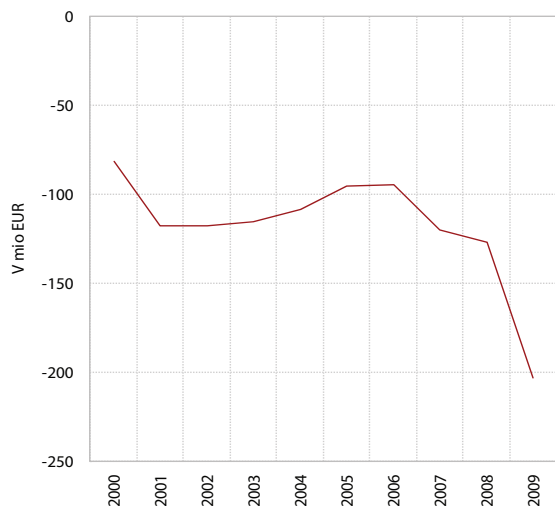

Vir: SURS – nacionalni računi, izračuni UMAR.

⁴⁰ Po naši oceni se je implicitna obrestna mera znižala s 4,5 % v letu 2008 na 2,3 % v letu 2009.

⁴¹ Razen predplačil obresti lani še niso zapadle obresti na vse tri izdane obveznice države.

Slika 28: Neto plačane obresti državnega sektorja tujini

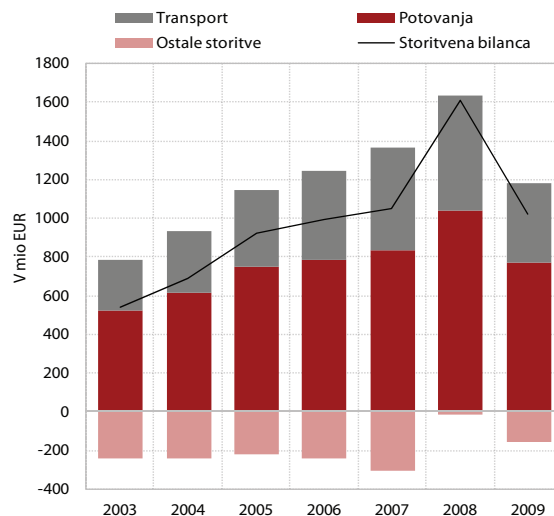

Vir: BS, Plačilnobilančna statistika.

Izboljšanje v črpanju sredstev iz proračuna EU v lanskem letu je vplivalo na to, da se je znižal tudi primanjkljaj v bilanci tekočih transferjev. Državni proračun RS je v odnosu do proračuna EU realiziral neto proračunski presežek v višini 155,7 mio EUR. Od 814,1 mio EUR predvidenih prihodkov iz evropskega proračuna, je bilo realiziranih 73,1 % sredstev, kar je najbolje po letu 2006. Največ sredstev je Slovenija prejela iz naslova skupne kmetijske politike in strukturnih skladov. Na boljšo realizacijo črpanja pa je vplivalo zlasti izboljšanje pri črpanju sredstev iz kohezijskega sklada, ki je bilo najboljše do sedaj, bistveno višja kot v preteklih letih pa so bila tudi prejeta sredstva iz strukturnih skladov, čeprav je bilo njihovo črpanje še vedno za polovico nižje od načrtovanega v proračunu RS. Od 452 mio EUR predvidenih plačil je Slovenija v evropski proračun plačala 97,2 % predvidenih obveznosti, kot običajno, največ iz naslova bruto nacionalnega dohodka. Primanjkljaj transferjev zasebnega sektorja se je lani znižal. Ob takšnih gibanjih zasebnih in državnih transferjev se je primanjkljaj v bilanci tekočih transferjev v letu 2009 znižal na 90,3 mio EUR (v letu 2008 je znašal 206,4 mio EUR).

Presežek v storitveni bilanci, ki se je po letu 2003 ves čas povečeval, se je lani skrčil. Znašal je 1.022,2 mio EUR ali 2,9 % BDP (za 1,4 o.t. manj kot leto prej). Med strukturno pomembnejšimi kategorijami se je lani povečal le uvoz storitev potovanj, kar je ob padcu izvoza potovanj znižalo presežek v menjavi potovanj. Znižal se je tudi presežek v menjavi cestnega transporta. Ponoven primanjkljaj, po izravnani bilanci v letu 2008, pa je bil tudi v menjavi skupine ostalih storitev, v okviru katere sta se najbolj znižala presežka v menjavi gradbenih storitev in posredovanj, povečal pa primanjkljaj v menjavi licenc, patentov in avtorskih pravic.

Slika 29: Saldo storitvene menjave

Vir: BS.

V pomladanski napovedi ocenjujemo, da se bo primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance letos povečal. Povečanje primanjkljaja na tekočem računu z lanih 340 mio EUR (1,0 % BDP) na 638 mio EUR (1,8 % BDP) bo skoraj v celoti posledica povečanja blagovnega primanjkljaja pod vplivom poslabšanih pogojev menjave, medtem ko bo realna rast izvoza blaga letos presegla realno rast uvoza blaga. V skladu s predpostavljenimi gibanji cen nafte in ostalih surovin ter cen industrijskih proizvajalcev v tujini in doma se bodo uvozne cene za slovensko gospodarstvo letos povečale hitreje kot izvozne, zaradi česar se bodo pogoji menjave poslabšali za 2,6 %. Tako kot že v preteklih letih bodo imela cenovna gibanja tudi letos pomemben vpliv na tekoči račun – pri nespremenjenih pogojih menjave bi bil po naši oceni blagovni primanjkljaj letos namreč nižji za 477 mio EUR. Presežek v storitveni bilanci bo letos še malenkost nižji kot lani, predvsem zaradi višjega primanjkljaja v menjavi skupine ostalih storitev⁴² in nižjega presežka v menjavi potovanj, kljub višjemu presežku v menjavi storitev transporta. Tudi primanjkljaj v bilanci faktorskih dohodkov letos ne bo bistveno poglobil primanjkljaja na tekočem računu. Neto plačane obresti na stanje neto zunanega dolga se bodo sicer povečale, saj v strukturi zunanega dolga zasebnega sektorja pričakujemo zapadanje plačil obresti za kredite z nekoliko višjo obrestno mero kot v preteklem letu, zaradi rasti zadolževanja pričakujemo tudi višja plačila obresti na dolg države. Po drugi strani pa lahko pričakujemo, da bodo neto izplačila dividend in reinvestiranih dobičkov nižja kot lani. Hkrati ocenjujemo, da bo presežek v podbilanci dohodkov od dela nekoliko višji kot lani. Ob približno nespremenjeni ravni prejemkov iz tujine bo na to vplivalo nadaljnje znižanje

⁴² Komunikacijske, konstrukcijske, finančne, ostale poslovne storitve itd.

nakazil dohodkov v tujino tujih delavcev, ki izhaja iz pričakovanega nadaljnega znižanja števila zaposlenih tujih delavcev pri nas. Neto proračunski presežek pri črpanju sredstev EU naj bi se še nadalje povečal,⁴³ zaradi česar bo bilanca tekočih transferjev letos v presežku.

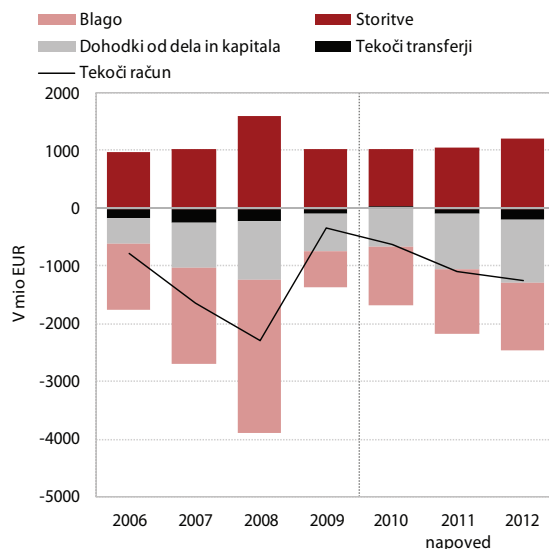
V letu 2011 se bo primanjkljaj na tekočem računu plačilne bilance še povečal. Povečanje primanjkljaja na 1.095 mio EUR oz. 3,0 % BDP ne bo le posledica rasti primanjkljaja v blagovni menjavi kot letos, temveč tudi v podbilancah faktorskih dohodkov in tekočih transferov. Predvideno poslabšanje pogojev menjave in posledično salda v blagovni menjavi bo v letu 2011 nižje kot letos, ob količinski rasti izvoza, ki bo tudi prihodnje leto višja kot rast uvoza. Najbolj se bo po naši oceni poslabšal saldo faktorskih dohodkov, saj lahko v prihodnjem letu pričakujemo rast obrestnih mer na mednarodnih finančnih trgih in nadaljnjo rast dolga in s tem višje izdatke za servisiranje dolga. Presežek v bilanci tekočih transferjev v letu 2010 bo po naši oceni le prehodne narave, na kar bodo vplivalo ocenjeno znižanje neto priliva sredstev iz proračuna EU⁴⁴ v letu 2011, ki ne bo pokrival primanjkljaja ostalih tekočih transferjev državnega in zasebnega sektorja. V storitveni menjavi, kjer že vsa leta beležimo presežek, pa se bo ta po dveh letih zniževanja ponovno povečal, kar bo posledica večjega presežka v menjavi potovanj in v menjavi transporta.

⁴³ Načrtovano v sprejetem državnem proračunu za leto 2010.

⁴⁴ Načrtovano v sprejetem državnem proračunu za leto 2011.

Rast primanjkljaja naj bi se v letu 2012 umirila. V primerjavi z letom 2011 se bo primanjkljaj tekočega računa povečal na 3,3 % BDP, pod vplivom dejavnikov, ki primanjkljaj povečujejo že v letu 2011.

Slika 30: Tekoči račun plačilne bilance

Vir: BS, napoved UMAR.

Tabela 12: Pomladanska napoved tekočega računa plačilne bilance za obdobje 2010–2012 in primerjava z jesensko napovedjo

	2009	2010		2011		2012
		Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Jesenska napoved (sept. 2009)	Pomladanska napoved (mar. 2010)	Pomladanska napoved (mar. 2010)
Tekoči račun plačilne bilance, v mio EUR	-340	10	-638	29	-1.095	-1.249
Tekoči račun plačilne bilance, v % BDP	-1,0	0,0	-1,8	0,1	-3,0	-3,3

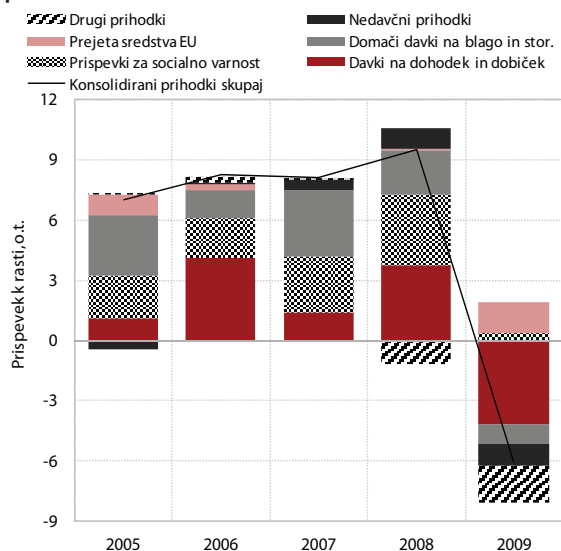
Vir: BS, napovedi UMAR.

Javne finance

Zaradi vpliva gospodarske in finančne krize se je stanje javnih financ v letu 2009 močno poslabšalo. V poslabšanem makroekonomskem okolju so avtomatski stabilizatorji in učinki davčne reforme iz preteklih let močno zmanjšali javnofinančne prihodke. Finančni učinki ukrepov, sprejetih še v ugodnih razmerah v letu 2008, in ukrepov, sprejetih za blaženje finančne in gospodarske krize v letu 2009, pa so skupaj z avtomatskimi stabilizatorji na strani izdatkov (zlasti višji izdatki za transfere brezposelnim) hkrati znatno povečali javnofinančne odhodke.

Upad konsolidiranih javnofinančnih prihodkov je bil v letu 2009⁴⁵ 6,1-odstoten. Med javnofinančnimi prihodki so se v letu 2009 na medletni ravni, zaradi povečevanja trošarinskih dajatev na vse trošarinske izdelke, precej povečali le prihodki od trošarin (16,6 %). Skromno rast so dosegli še prihodki od prispevkov za socialno varnost (1,3 %), ki so sledili lani še pozitivnemu gibanju mase plač. Prihodki od vseh ostalih pomembnejših davkov pa so se zmanjšali. Prihodki od dohodnine so bili v letu 2009 medletno nižji za 4,2 %, predvsem zaradi izdatnejših vračil dohodnine po dohodninskih odločbah za leto 2008, ki so bili lani, tudi zaradi sprejetih dodatnih olajšav v spodnjih dohodkovnih razredih, precej višji kot leto prej (2009: 81,2 mio EUR, 2008: 59 mio EUR). Skromna je

Slika 31: Struktura rasti konsolidiranih javnofinančnih prihodkov

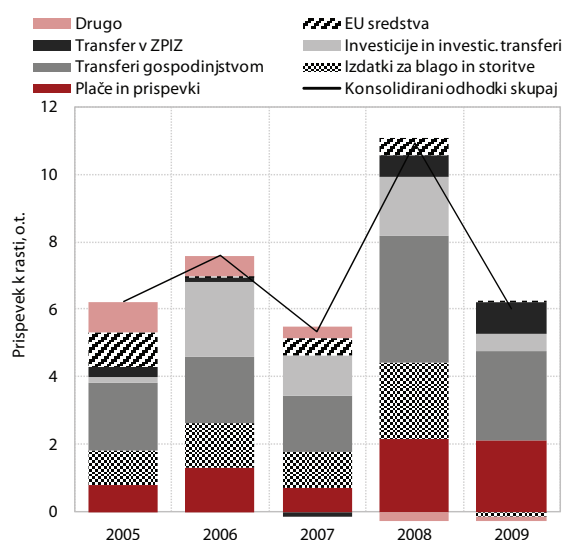
Vir: MF.

⁴⁵ Po podatkih konsolidirane bilance Ministrstva za finance, ki po metodologiji denarnega toka vključuje prihodke in odhodke državnega proračuna in občinskih proračunov ter prihodke in odhodke pokojninske ter zdravstvene blagajne.

bila tudi rast prihodkov od davka iz zaposlitve (1,6 %) kot glavne podvrste dohodnine, prihodki iz drugih podvrst dohodnine pa so se skrčili za 20 %, med njimi najbolj iz davkov od dohodkov od dejavnosti (-22,3 %), in iz davkov od prodaje kapitala (-64,1 %). Prihodki davka od dohodka pravnih oseb so se lani zmanjšali kar za 43,3 %, saj so lahko davčni zavezanci pri mesečnih akontacijah davka uveljavili dokazane slabše rezultate tekočega poslovanja in nižjo zakonsko davčno stopnjo (21,0 %), opravljen poračun po poslovnih rezultatih za leto 2008 pa je prihodke od tega davka zmanjšal za dobrih 100 mio EUR. Zmanjšanje domačega trošenja je zmanjšalo prihodke iz davka na dodano vrednost za 9,7 %. Padec javnofinančnih prihodkov pa je v letu 2009 poglobila tudi dokončna ukinitev davka na izplačane plače. V letu 2009 so upadli tudi nedavčni prihodki, in sicer skupaj za 20 %, najbolj od udeležbe na dobičku in dohodkov od premoženja države. Ugodnejši kot leto prej je bil priliv sredstev, prejetih iz proračuna EU, ki se je povečal za 60 %.

Konsolidirani javnofinančni odhodki so se v letu 2009 povečali za 6 %, k njihovi rasti so največ prispevali odhodki za transfere posameznikom in gospodinjstvom ter odhodki za plače in druge izdatke zaposlenim. V ekonomski strukturi odhodkov so se v letu 2009 glede na leto prej najbolj povečali odhodki za subvencije (25,5 %) zaradi izvajanja protikriznih ukrepov, ki pa v strukturi nimajo velike teže. Odhodki za transferje posameznikom in gospodinjstvom brez pokojnin so se povečali za 11,9 %, kjer se je močno okrepila rast izdatkov za transfere brezposelnim (93,3 %) zaradi poslabšanih razmer na trgu dela. Nadpovprečna je bila tudi rast odhodkov za

Slika 32: Struktura rasti konsolidiranih javnofinančnih odhodkov

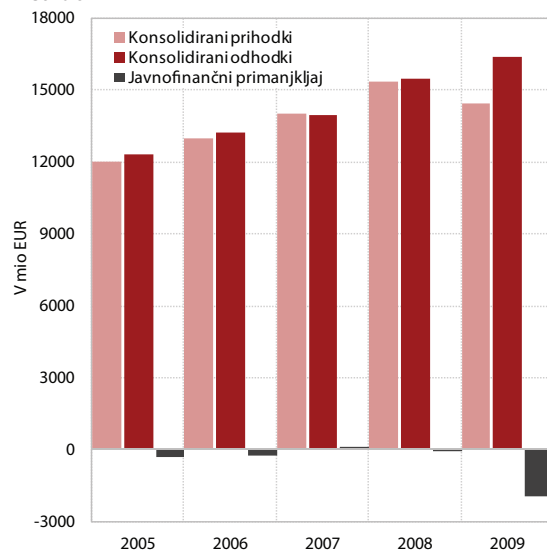

Vir: MF.

plače in druge izdatke zaposlenim (9,3 %), kot posledica uveljavljanja plačne reforme in rasti števila zaposlenih. Izdatki za pokojnine so se povečali za 4,8 %, pokojnine pa so bile usklajene le v februarju 2009, ker zakonsko določeni pogoji za izvedbo uskladitve pokojnin v novembru niso bili izpolnjeni. Izdatki za blago in storitve, ki so v začetku leta še beležili rast, so proti koncu leta začeli upadati, v povprečju leta pa so upadli za 0,8 %.

V letu 2009 je konsolidirana bilanca javnega financiranja izkazala primanjkljaj v višini 1.961 mio EUR, oziroma 5,6 % BDP. S primanjkljajem so leto zaključile skoraj vse javnofinančne blagajne, razen pokojninske, ki se sistemsko izravna s transferom iz državnega proračuna, ki je lani znašal 1.287 mio EUR. To je kar za 12,4 % več kot leto prej in predstavlja 3,7 % BDP. Največji primanjkljaj je zabeležil državni proračun, in sicer 1.729 mio EUR ali 5 % BDP. Primanjkljaj je v letu 2009 izkazala tudi *zdravstvena blagajna* (76 mio EUR ali 0,2 % BDP) in skupna *bilanca občinskih proračunov* (157 mio EUR ali 0,4 % BDP).

Slika 33: Konsolidirani javnofinančni prihodki, odhodki in saldo

Vir: MF.

Okvir 7: Program stabilnosti – dopolnitev 2009

Mednarodna finančna in gospodarska kriza je močno vplivala na poslabšanje stanja javnih financ. Primanjkljaj sektorja država (po metodologiji ESA95) je po ocenah MF lani znašal 5,7 % BDP, dolg sektorja država pa se je povečal z 22,5 na 34,4 % BDP. Glede na doseženo višino javnofinančnega primanjkljaja, ki presega dovoljeno mejo 3 % BDP, kot jo določa Pakt stabilnosti in rasti, je Evropska komisija decembra lani sprožila postopek presežnega primanjkljaja. V okviru tega postopka mora Slovenija skladno z usmeritvami EU sprejeti ukrepe za znižanje primanjkljaja države pod raven 3 % BDP do leta 2013, kar je predstavljeno v Programu stabilnosti, ki ga je vlada sprejela januarja letos.

Kot navaja Program stabilnosti, je močan upad gospodarske aktivnosti povzročil precejšnjo izgubo javnofinančnih prihodkov, ki je v letu 2009 ocenjena na 2,5 % BDP. Ob pričakovanem počasnem gospodarskem okrevanju se zato ne pričakuje, da se bodo javnofinančni prihodki v naslednjem srednjeročnem obdobju vrnili na svoj prvotni trend. Kljub velikemu znižanju javnofinančnih prihodkov pa se je vlada odločila, da bo izvajala strategijo fiskalne konsolidacije z ukrepi na strani odhodkov, delež javnofinančnih prihodkov glede na BDP pa naj bi ostal na približno enaki ravni v celotnem srednjeročnem obdobju. Ciljno usmerjeni in začasni ukrepi, sprejeti za blažitev posledic krize, naj bi se z letošnjim letom začeli umikati, tako da bodo prvi učinki konsolidacije vidni predvidoma prihodnje leto. Poleg tega je predvideno postopno zniževanje odhodkov države ter njihovo prestrukturiranje, predvsem z racionalizacijo in obvladovanjem preko pristopa k razvojnim rezultatom usmerjenega proračuna. Pomemben element fiskalne konsolidacije, ki naj bi prispeval tudi h gospodarskemu okrevanju, bo maksimiranje črpanja sredstev iz proračuna EU za financiranje investicij. Program predvideva tudi ukrepe na področju plač in zaposlovanja za blažitev rasti sredstev za zaposlene ter ukrepe za omejevanje vmesne potrošnje države. Naslednji sklop ukrepov se nanaša na racionalizacijo storitev, ki jih zagotavlja država, z redefinicijo standardov storitev, ki jih zagotavlja javni sektor (javne službe), upoštevajoč vidik kakovosti. Ukrepi za racionalizacijo distributivne vloge države pa vključujejo sistem socialnih transferov, pokojnin in zdravstvenih nadomestil, kjer je zlasti pomembna sprememba valorizacijskega pravila za usklajevanje pokojnin. Primanjkljaj naj bi se do leta 2013 tako znižal na 1,6 % BDP, kar bi pomenilo letno znižanje strukturnega primanjkljaja za $\frac{1}{3}$ o. t. letno do leta 2013. Ob tem pa velja opozoriti, da poslabšanje stanja javnih financ in povečanje dolga povečuje odhodke za plačila obresti (0,6 % BDP leta 2010 in dodatne 0,3 % BDP do leta 2013) in s tem predstavlja še večji izziv za predvideno prestrukturiranje drugih javnofinančnih odhodkov.

Okvir 7: Program stabilnosti – dopolnitev 2009, nadaljevanje

Tabela 4: Bruto varčevanje in bruto investicije v % BDP

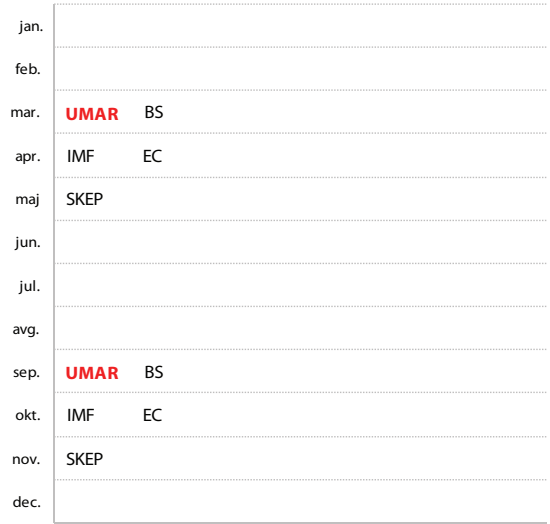
	2009	2010	2011	2011	2012
Primanjkljaj	-5,7	-5,7	-4,2	-3,1	-1,6
Dolg	34,4	39,6	42,0	42,7	42,1

Vir: Program stabilnosti – dopolnitev 2009, Ministrstvo za finance, januar 2010.

Ocena uspešnosti napovedi UMAR

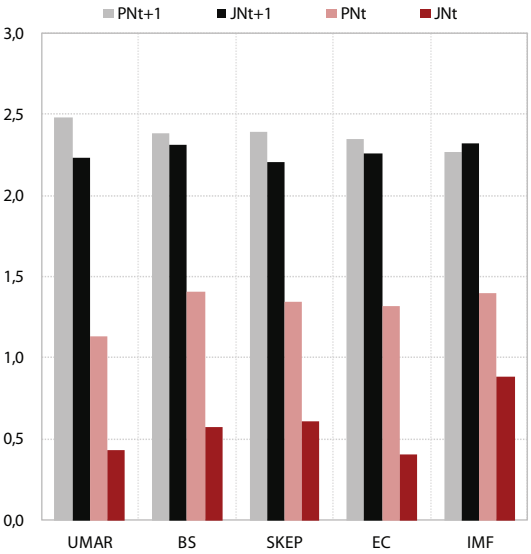
Na UMAR že nekaj let redno pripravljamo analize uspešnosti napovedi za najpomembnejše makroekonomske agregate, v katero smo sedaj zajeli podatke za leto 2009. V analizo smo zajeli dva ključna agregata, realno gospodarsko rast in inflacijo. Sistematična primerjava odstopanj naših napovedi od dejanskega stanja v daljšem časovnem obdobju nam pokaže točnost napovedi oz. povprečne napake, ki jih naredimo pri napovedovanju posameznega agregata. Večje odstopanje povprečne napake od vrednosti »nič« je lahko indikator sistematičnega podcenjevanja ali precenjevanja prihodnjih gospodarskih gibanj. Pri tem je pomembno, da se analiza nanaša na dovolj dolgo časovno obdobje, saj lahko v primeru kratkega analiziranega obdobja vsaka napaka pomembneje spremeni zaključke glede točnosti napovedi. To so pomembno kaže tudi v merah uspešnosti napovedi za »krizno« leto 2009, ki pa so zaradi svoje velikosti precej vplivale tudi na poslabšanje parametrov uspešnosti celotnega obdobja (1997–2009 oz. 2002–2009).

Slika 34: Časovnica objav napovedi posameznih institucij

Analiza zajema tudi primerjavo uspešnosti napovedi z nekaterimi drugimi domačimi in tujimi institucijami, ki objavljajo napoved gospodarskih gibanj za Slovenijo. Poleg UMAR-ja napovedi za Slovenijo redno objavljajo še Banka Slovenije in Služba za konjunkturo in ekonomsko politiko pri GZS, v tujini pa Mednarodni denarni sklad in Evropska komisija. Cilj napovedi je proizvesti rezultate najvišje kakovosti glede na takrat razpoložljive vire informacij. Zato je zelo pomembno, kdaj so napovedi narejene, saj kasnejše napovedi omogočajo vključitev novih informacij, ki lahko bistveno spremenijo gospodarsko sliko. Te nove informacije so lahko nadaljnji podatki o gibanju kazalnika v posameznem mesecu oz. četrtletju, revizije že objavljenih podatkov, spremembe zakonodaje in ekonomskih politik, pa tudi spremembe glede predpostavk o gibanjih v mednarodnem okolju, ki za Slovenijo kot zelo odprto gospodarstvo predstavljajo močan dejavnik negotovosti. Vse institucije svoje napovedi

Slika 35: Povprečna absolutna napaka napovedi realne rasti BDP za obdobje 2002–2009

Vir: Pomladanske in jesenske napovedi posameznih institucij. Podrobneje glej vir podatkov pod Tabelo 14.

praviloma objavljajo dvakrat letno, najbolj celovite pa so napovedi UMAR in BS, medtem ko ostale institucije napovedujejo precej ožji nabor makroekonomskih kategorij.

Na podlagi primerjave mer uspešnosti napovedi različnih institucij ugotavljamo, da je bil pri pomladanski napovedi realne gospodarske rasti za tekoče leto (2009) UMAR najbolj točen.

Padec gospodarske aktivnosti v letu 2009 so vse institucije v pomladanski napovedi za tekoče leto 2009 precej podcenile. Pri tem je UMAR naredil relativno najmanjšo napako. Pomladanske napovedi BDP za tekoče leto 2009 so se gibale v razponu od -2,0 % (BS) do -4,0 % (UMAR). Pri jesenskih napovedih pa v razponu od -4,7 % (IMF) do -7,4 % (EC), UMAR (-7,3 %). EC in UMAR sta se tako jeseni najbolj približali prvi oceni SURS o gospodarski rasti na osnovi četrtnih podatkov (-7,8 %).

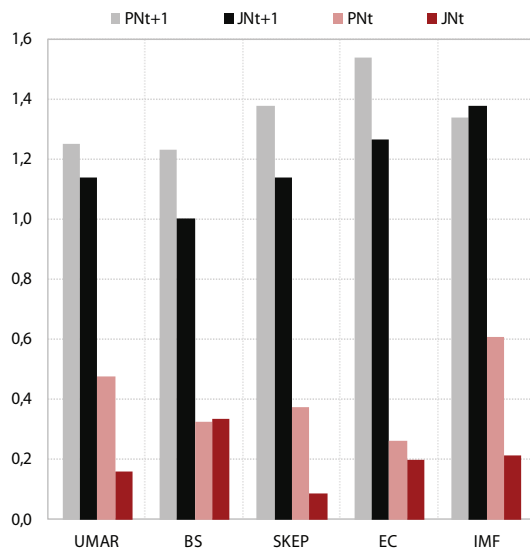
Povečana napaka v napovedi za leto 2009 je močno vplivala na mere točnosti napovedi za daljše obdobje.

Povprečne absolutne napake pri pomladanski napovedi gospodarske rasti za tekoče leto so v obdobju 2002–2009 znašale med 1,14 (UMAR) in 1,41 (BS in IMF) o.t.⁴⁶ Koreni povprečnih kvadratnih napak, so bili nekoliko višji (med 1,58 (UMAR) in 2,24 (BS) o.t.). Delež povprečne absolutne napake napovedi za leto 2009 v skupni napaki za obdobje 2002–2009 je znašal med 41,5 % (EC) in 51,3 % (BS), UMAR 41,8 %. Napake jesenske napovedi BDP za tekoče leto 2009 in s tem tudi deleži napake za to leto v napaki celotnega obdobja 2002–2009 so bili precej manjši in so se gibali od 12,1 % (EC) do 43,7 % (IMF), za UMAR je znašal 14,3 %. V Tabeli 14 so za vse institucije prikazani deleži napake napovedi za leto 2009 v skupni napaki posameznih analiziranih obdobj.

Analiza pomladanske in jesenske napovedi inflacije za tekoče leto 2009 kaže precejšnjo točnost napovedi vseh institucij.

Pomladanske napovedi inflacije za tekoče leto so se gibale od 0,4 % (UMAR in BS) do 1,0 % (SKEP), medtem ko so bile jesenske napovedi od 0,5 % (IMF) do 1,1 % (BS), UMAR 1,0 %. Glede na realizacijo 0,9-odstotne povprečne inflacije je bila najbolj točna pomladanska napoved SKEP, jeseni pa napoved UMAR in SKEP.

Slika 36: Povprečna absolutna napaka napovedi povprečne inflacije za obdobje 2002–2009

Vir: Pomladanske in jesenske napovedi posameznih institucij. Podrobneje glej vir podatkov pod Tabelo 14.

Opomba: Podatki BS za napovedi Pnt+1 za obdobje 2003–2009.

⁴⁶ Za vse institucije je primerjava možna le za obdobje 2002–2009, za UMAR in SKEP pa tudi za daljše obdobje 1997–2009. Absolutna napaka pomladanske napovedi za tekoče leto je na UMAR za daljše obdobje 1997–2009 0,95 o.t. (SKEP 1,11 o.t.), medtem ko je ista napaka za krajše obdobje 2002–2009 1,14 o.t. (SKEP 1,35 o.t.). Če izvajamo leto 2009, pa je napaka za obdobje 1997–2008 na UMAR znašala 0,71 o.t. (SKEP 0,76 o.t.) oz. 0,76 o.t. in obdobje 2002–2008 (SKEP 0,79 o.t.).

Tabela 14: Deleži napake napovedi za leto 2009 k skupni napaki obdobja 2002-2009 in 1997-2009, v %

		Bruto domači proizvod, realna rast				Inflacija, povprečje leta			
		PNt+1	JNt+1	PNt	JNt	PNt+1	JNt+1	PNt	JNt
Povprečna absolutna napaka, MAE									
UMAR	2002-2009	59,8	60,9	41,8	14,3	23,0	33,0	13,2	7,7
	1997-2009	50,1	52,4	30,8	7,9	13,5	22,7	7,6	4,2
BS	2002-2009	61,3	61,1	51,3	23,9	30,2	32,5	19,2	7,4
SKEP	2002-2009	62,5	63,3	49,1	16,3	23,6	29,7	3,3	14,3
	1997-2009	53,6	50,6	36,8	8,9	12,8	18,1	1,3	4,2
EC	2002-2009	61,7	59,1	41,5	12,1	19,5	27,7	9,5	0,0
IMF	2002-2009	62,1	61,8	45,3	43,7	14,0	21,8	8,2	23,5
Koren povprečne kvadratne napake, RMSE									
UMAR	2002-2009	96,0	96,4	85,2	30,3	51,4	71,1	28,5	16,0
	1997-2009	94,8	95,4	77,8	22,4	36,3	58,9	21,1	10,3
BS	2002-2009	96,6	96,3	91,6	57,8	61,8	67,1	38,8	19,0
SKEP	2002-2009	96,8	96,9	90,4	39,8	54,1	66,6	7,2	33,3
	1997-2009	95,8	94,3	85,8	25,9	36,8	48,7	3,9	9,3
EC	2002-2009	96,5	95,8	84,5	28,9	48,1	67,0	15,8	0,0
IMF	2002-2009	96,6	96,4	89,0	86,9	33,8	50,1	16,7	56,0

Opomba: PNt+1, JNt+1 – Pomladanska oz. Jesenska napoved za prihodnje leto; PNt, JNt – Pomladanska oz. Jesenska napoved za tekoče leto.

Viri: Pomladanska, Jesenska napoved gospodarskih gibanj (marec, september). Ljubljana, UMAR.
Poročilo o cenovni stabilnosti (marec, september). Ljubljana, BS.
Konjunkturna gibanja (maj, november). Ljubljana, GZS, SKEP.
Spring Economic Forecast, Autumn Economic Forecast (april, oktober). EC
World Economic Outlook (april, oktober). Washington, IMF.

statistična priloga

Kazalo tabel

Tabela 1:	Pomembnejši makroekonomski kazalniki razvoja Republike Slovenije	45
Tabela 2a:	Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (tekoče cene)	46
Tabela 2b:	Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (struktura v %, tekoče cene)	47
Tabela 3a:	Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (stalne cene)	48
Tabela 3b:	Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (realne stopnje rasti v %)	49
Tabela 4a:	Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (tekoče cene)	50
Tabela 4b:	Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (struktura v %, tekoče cene)	50
Tabela 5a:	Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (stalne cene)	51
Tabela 5b:	Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (realne stopnje rasti v %)	51
Tabela 6a:	Temeljni agregati nacionalnih računov (tekoče cene)	52
Tabela 6b:	Temeljni agregati nacionalnih računov (struktura v %, tekoče cene)	53
Tabela 7:	Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda (tekoče cene, struktura v %)	54
Tabela 8:	Prebivalstvo in trg dela (števila v tisoč, kazalniki in letne stopnje rasti v %)	55
Tabela 9:	Zaposlenost in produktivnost (po metodi nacionalnih računov)	56
Tabela 10:	Plačilna bilanca (v mio EUR)	57
Tabela 11a:	Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, prihodki (tekoče cene)	58
Tabela 11b:	Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, prihodki (delež v primerjavi z BDP v %)	58
Tabela 12a:	Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, odhodki (tekoče cene)	59
Tabela 12b:	Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, odhodki (delež v primerjavi z BDP v %)	59
Tabela 13:	Primerjava uspešnosti napovedi gospodarske rasti in inflacije posameznih institucij	60

Tabela 1: Pomembnejši makroekonomski kazalniki razvoja Republike Slovenije

Realne stopnje rasti v %, razen kjer ni drugače navedeno

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2012	2012
											napoved		
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	4,4	2,8	4,0	2,8	4,3	4,5	5,8	6,8	3,5	-7,8	0,6	2,4	3,1
BDP v mio EUR (tekoče cene in tekoči tečaj)	21,600	22,790	24,500	25,752	27,162	28,750	31,055	34,568					
BDP v mio EUR (tekoče cene in fiksen tečaj EUR=239,64)	18,481	20,654	23,128	25,114	27,073	28,750	31,050	34,568	37,135	34,894	34,934	36,286	38,202
BDP na prebivalca v EUR (tekoče cene in tekoči tečaj)	10,858	11,441	12,281	12,900	13,599	14,369	15,467	17,123	18,367	17,085	17,153	17,778	18,681
BDP na prebivalca v USD (tekoče cene in tekoči tečaj)	9,997	10,236	11,564	14,556	16,885	17,869	19,400	23,467	27,014	23,800	23,397	24,143	25,369
BDP na prebivalca po kupni moči (PPS) ¹	15,200	15,800	16,800	17,300	18,700	19,700	20,700	22,100	22,800				
BDP na prebivalca po kupni moči (PPS EU27=100) ¹	80	80	82	83	86	88	88	89	91				
PREBIVALCI, ZAPOSLENOST, PLAČE IN PRODUKTIVNOST													
Število prebivalcev 30,6, v 000	1,990,3	1,992,0	1,995,7	1,996,8	1,997,0	2,001,1	2,008,5	2,019,4	2,022,6	2,042,3	2,036,6	2,041,0	2,045,0
Zaposlenost po SNA	1,3	0,5	-0,1	-0,4	0,3	-0,2	1,5	3,0	2,8	-2,2	-2,3	-0,6	0,0
Število registriranih brezposelnih (povprečje leta, v tisoč)	106,6	101,9	102,8	97,7	92,8	91,9	85,8	71,3	63,2	86,4	104,9	109,6	105,6
Stopnja registrirane brezposelnosti v %	11,8	11,2	11,3	10,9	10,3	10,2	9,4	7,7	6,7	9,1	11,1	11,6	11,2
Stopnja brezposelnosti po ILO v %	7,0	6,4	6,4	6,7	6,3	6,5	6,0	4,9	4,4	5,9	7,2	7,6	7,3
Bruto plače na zaposlenega	1,6	3,2	2,0	1,8	2,0	2,2	2,2	2,2	2,5	2,5	1,4	2,2	2,2
- zasebni sektor	1,3	2,3	2,3	2,1	3,1	2,8	2,8	3,2	2,0	0,9	1,4	1,4	1,8
- javni sektor	2,1	5,1	1,1	1,0	-0,8	0,9	1,0	0,5	3,9	5,6	1,0	4,0	3,3
Produktivnost dela (BDP na zaposl.)	3,1	2,4	4,0	3,2	4,0	4,7	4,2	3,7	0,7	-5,8	3,0	3,0	3,0
MENJAVA S TUJINO - PLAČILNO BILANČNA STATISTIKA													
Izvoz proizvodov in storitev ²	13,1	6,4	6,8	3,1	12,4	10,6	12,5	13,7	2,9	-15,6	4,3	6,3	7,4
Izvoz proizvodov	13,2	7,0	6,4	4,4	12,8	10,3	13,4	13,8	0,0	-15,2	4,7	6,4	7,4
Izvoz storitev	12,9	3,5	8,2	-2,5	10,9	12,0	8,6	13,2	16,2	-16,9	2,9	6,1	7,6
Uvoz proizvodov in storitev ²	7,1	3,1	4,9	6,7	13,3	6,6	12,2	16,3	2,9	-17,9	4,1	6,0	6,7
Uvoz proizvodov	7,4	3,2	4,4	7,3	14,6	6,8	12,7	15,8	2,6	-19,1	3,9	6,0	6,7
Uvoz storitev	5,8	2,3	8,4	2,8	5,6	5,5	8,8	19,7	4,9	-10,2	4,9	6,0	6,6
SALDO tekočega računa plačilne bilance v mio EUR	-583	38	247	-196	-720	-498	-771	-1,646	-2,287	-340	-638	-1,095	-1,249
- delež v primerjavi z BDP v %	-2,7	0,2	1,0	-0,8	-2,6	-1,7	-2,5	-4,8	-6,2	-1,0	-1,8	-3,0	-3,3
Saldo menjave s tujino v mio EUR	-738	-149	355	-3	-322	-106	-158	-619	-1,041	401	3	-33	48
- delež v primerjavi z BDP v %	-3,4	-0,7	1,4	0,0	-1,2	-0,4	-0,5	-1,8	-2,8	1,1	0,0	-0,1	0,1
DOMAČE POVPRŠEVANJE													
Končna potrošnja	1,6	2,8	2,7	3,0	2,9	2,8	3,2	5,1	3,0	-0,3	-0,2	1,3	1,9
Delež v BDP v % *	76,2	76,1	75,0	75,0	73,9	73,2	71,6	70,0	70,9	75,0	75,5	75,1	74,5
v tem:													
Zasebna potrošnja	1,2	2,5	2,5	3,3	2,7	2,6	2,9	6,7	2,0	-1,4	-0,5	1,7	2,3
Delež v BDP v % *	57,4	56,7	55,9	56,0	55,0	54,2	52,8	52,7	52,7	54,8	54,9	54,4	53,9
Državna potrošnja	3,1	3,8	3,3	2,2	3,4	3,4	4,0	0,7	6,2	3,1	0,6	0,2	0,8
Delež v BDP v % *	18,8	19,4	19,1	19,0	18,9	19,0	18,8	17,3	18,1	20,2	20,6	20,6	20,6
Investicije v osnovna sredstva	2,2	0,7	0,7	8,1	5,6	3,7	9,9	11,7	7,7	-21,6	0,5	3,5	4,5
Delež v BDP v % *	26,1	24,7	23,1	24,0	24,9	25,5	26,5	27,7	28,9	24,0	24,0	24,2	24,5
TEČAJ IN CENE													
Tečaj USD (povprečje leta), BS	222,7	242,7	240,2	207,1	192,4	192,7	191,0	174,8					
Tečaj EUR (povprečje leta), BS	205,0	217,2	226,2	233,7	238,9	239,6	239,6	239,6					
Razmerje USD za 1 EUR	0,921	0,895	0,942	1,128	1,242	1,244	1,254	1,371	1,471	1,393	1,364	1,358	1,358
Realni efektivni tečaj - deflator CPI ³	-2,2	-0,3	1,7	3,3	0,1	-0,2	0,7	2,3	2,8	0,7	-1,0	-0,1	
Inflacija (konec leta) ⁴	8,9	7,0	7,2	4,6	3,2	2,3	2,8	5,6	2,1	1,8	1,3	2,0	2,5
Inflacija (povprečje leta) ⁴	8,9	8,4	7,5	5,6	3,6	2,5	2,5	3,6	5,7	0,9	1,3	1,6	2,3
Cena nafte Brent v USD / sodček	28,7	24,5	25,0	28,9	38,3	54,6	65,2	72,4	96,9	61,7	77,0	82,0	82,0

Vir podatkov: SURS, Banka Slovenije, ECB, Eurostat - New Cronos; preračuni in napoved UMAR.
Opombe: ¹Merjeno v standardih kupne moči (PPS); za leto 2008 ocena Eurostata; ²Plačilnobilančna statistika (izvoz F,O,B., uvoz F-O,B.); z izračunom realnih stopenj rasti je izločen vpliv medvalutnih sprememb in cen na tujih trgih; ³Rast vrednosti pomeni realno apreciacijo nacionalne valute in obratno; ⁴Merilo inflacije je indeks cen življenjskih potrebščin; * Deleži v BDP so preračunani na BDP v tekočih cenah in fiksnem tečaju 2007,

Tabela 2a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

tekoče cene, mio EUR (fiksni tečaj 2007)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
											napoved		
A Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	530,9	547,8	665,1	545,2	634,8	679,5	645,9	757,3	763,3	621,5	535,8	526,9	520,7
B Ribištvo	2,3	2,4	3,1	3,9	3,3	3,7	3,6	3,3	3,1	3,0	2,9	2,8	2,7
C Rudarstvo	102,0	93,7	92,1	109,1	127,1	127,0	132,9	135,6	137,4	140,6	142,4	138,4	135,2
D Predelovalne dejavnosti	4.158,9	4.682,2	5.100,1	5.612,8	5.858,5	6.018,5	6.454,1	7.112,0	7.213,3	6.102,5	6.274,9	6.549,9	6.934,1
E Oskrba z elektriko, energijo, plinom in vodo	425,1	512,2	602,2	621,4	714,5	760,9	817,5	853,9	977,4	1.002,1	1.030,6	1.070,4	1.050,6
F Gradbeništvo	1.077,7	1.124,0	1.210,2	1.357,9	1.480,8	1.681,3	1.957,4	2.393,5	2.720,4	2.310,8	2.141,4	2.266,7	2.364,4
G Trgovina in popravila motornih vozil	1.790,9	2.059,3	2.317,0	2.543,8	2.737,1	3.012,7	3.207,7	3.713,4	4.130,1	3.701,0	3.698,6	3.867,7	4.084,7
H Gostinstvo	371,4	414,8	455,1	495,7	524,7	554,2	603,2	703,6	753,4	765,1	779,0	816,4	859,5
I Promet, skladiščenje in zveze	1.142,8	1.285,0	1.411,0	1.576,9	1.734,6	1.856,0	2.044,4	2.339,5	2.488,9	2.264,3	2.183,7	2.231,9	2.368,5
J Finančno posredništvo	758,1	760,8	903,0	967,8	1.031,4	1.087,8	1.328,4	1.404,4	1.446,7	1.368,2	1.345,3	1.397,4	1.509,0
K Nepremičnine, najem in poslovne storitve	2.502,8	2.881,6	3.362,3	3.669,1	4.025,4	4.274,8	4.638,4	5.269,9	5.803,6	5.624,5	5.553,5	5.695,8	5.958,1
L Javna uprava, obramba, socialno zavarovanje	911,2	1.064,4	1.178,8	1.335,2	1.435,2	1.512,1	1.599,5	1.682,6	1.856,0	1.990,1	2.049,8	2.122,7	2.196,6
M Izobraževanje	865,0	1.004,0	1.105,7	1.208,9	1.326,5	1.424,4	1.499,9	1.567,9	1.672,7	1.766,8	1.803,7	1.872,2	1.976,0
N Zdravstvo in socialno varstvo	845,6	953,9	1.037,1	1.116,8	1.190,4	1.279,8	1.330,6	1.383,5	1.558,8	1.666,8	1.728,7	1.853,4	2.016,7
O Druge skupne in osebne storitve	593,5	660,4	686,5	738,6	841,2	913,3	947,5	1.000,0	1.064,1	1.054,5	1.026,4	1.038,5	1.120,0
P Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	13,6	15,8	16,6	16,5	18,7	18,7	19,3	21,0	23,0	24,6	25,3	26,5	28,0
1. DODANA VREDNOST	16.091,7	18.062,4	20.145,9	21.919,8	23.684,4	25.204,7	27.230,4	30.341,5	32.612,2	30.406,4	30.321,9	31.477,5	33.124,9
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE (a-b)	2.388,9	2.591,9	2.982,5	3.194,2	3.389,0	3.544,9	3.820,0	4.226,8	4.523,3	4.487,5	4.612,2	4.808,0	5.077,5
a) Davki na proizvode	2.491,7	2.695,7	3.078,7	3.318,8	3.520,2	3.697,3	3.953,5	4.420,4	4.733,5	4.723,6	4.832,2	5.020,4	5.283,9
b) Subvencije po proizvodih	102,8	103,8	96,2	124,6	131,2	152,4	133,5	193,7	210,2	236,1	220,0	212,4	206,4
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	18.480,7	20.654,3	23.128,5	25.114,0	27.073,4	28.749,6	31.050,4	34.568,2	37.135,4	34.893,9	34.934,1	36.285,6	38.202,4

Vir podatkov: SURS; preračuni in napoved UMAR.

Tabela 2b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

struktura v %, tekoče cene

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	napoved												
A Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	2,9	2,7	2,9	2,2	2,3	2,4	2,1	2,2	2,1	1,8	1,5	1,5	1,4
B Ribišstvo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C Rudarstvo	0,6	0,5	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
D Predelovalne dejavnosti	22,5	22,7	22,1	22,3	21,6	20,9	20,8	20,6	19,4	17,5	18,0	18,1	18,2
E Oskrba z elektr.energijo,plinom,vodo	2,3	2,5	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6	2,5	2,6	2,9	2,9	2,9	2,7
F Gradbeništvo	5,8	5,4	5,2	5,4	5,5	5,8	6,3	6,9	7,3	6,6	6,1	6,2	6,2
G Trgovina in popravila motornih vozil	9,7	10,0	10,0	10,1	10,1	10,5	10,3	10,7	11,1	10,6	10,6	10,7	10,7
H Gostinstvo	2,0	2,0	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0	2,2	2,2	2,2	2,2
I Promet, skladiščenje in zveze	6,2	6,2	6,1	6,3	6,4	6,5	6,6	6,8	6,7	6,5	6,3	6,2	6,2
J Finančno posredništvo	4,1	3,7	3,9	3,9	3,8	3,8	4,3	4,1	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
K Nepremičnine, najem in poslovne storitve	13,5	14,0	14,5	14,6	14,9	14,9	14,9	15,2	15,6	16,1	15,9	15,7	15,6
L Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	4,9	5,2	5,1	5,3	5,3	5,3	5,2	4,9	5,0	5,7	5,9	5,8	5,7
M Izobraževanje	4,7	4,9	4,8	4,8	4,9	5,0	4,8	4,5	4,5	5,1	5,2	5,2	5,2
N Zdravstvo in socialno varstvo	4,6	4,6	4,5	4,4	4,4	4,5	4,3	4,0	4,2	4,8	4,9	5,1	5,3
O Druge skupne in osebne storitve	3,2	3,2	3,0	2,9	3,1	3,2	3,1	2,9	2,9	3,0	2,9	2,9	2,9
P Zasebna gospodinjstva z zaposl. osebjem	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
1. DODANA VREDNOST	87,1	87,5	87,1	87,3	87,5	87,7	87,7	87,8	87,8	87,1	86,8	86,7	86,7
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE (a-b)	12,9	12,5	12,9	12,7	12,5	12,3	12,3	12,2	12,2	12,9	13,2	13,3	13,3
a) Davki na proizvode	13,5	13,1	13,3	13,2	13,0	12,9	12,7	12,8	12,7	13,5	13,8	13,8	13,8
b) Subvencije po proizvodih	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,5
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tem:													
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A+B)	2,9	2,7	2,9	2,2	2,4	2,4	2,1	2,2	2,1	1,8	1,5	1,5	1,4
2. Industrija in gradbeništvo (C+D+E+F)	31,2	31,0	30,3	30,7	30,2	29,9	30,2	30,4	29,8	27,4	27,4	27,6	27,4
- industrija (C+D+E)	25,4	25,6	25,1	25,3	24,7	24,0	23,8	23,4	22,4	20,8	21,3	21,4	21,3
- gradbeništvo F	5,8	5,4	5,2	5,4	5,5	5,8	6,3	6,9	7,3	6,6	6,1	6,2	6,2
3. Storitve (G...P)	53,0	53,7	53,9	54,4	54,9	55,4	55,5	55,2	56,0	58,0	57,8	57,7	57,9
4. Korekcijske postavke	12,9	12,5	12,9	12,7	12,5	12,3	12,3	12,2	12,2	12,9	13,2	13,3	13,3
deleži v dodani vrednosti v %													
SKUPAJ DODANA VREDNOST	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tem:													
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A+B)	3,3	3,0	3,3	2,5	2,7	2,7	2,4	2,5	2,4	2,1	1,8	1,7	1,6
2. Industrija in gradbeništvo (C+D+E+F)	35,8	35,5	34,8	35,1	34,5	34,1	34,4	34,6	33,9	31,4	31,6	31,8	31,7
- industrija (C+D+E)	29,1	29,3	28,8	28,9	28,3	27,4	27,2	26,7	25,5	23,8	24,6	24,6	24,5
- gradbeništvo F	6,7	6,2	6,0	6,2	6,3	6,7	7,2	7,9	8,3	7,6	7,1	7,2	7,1
3. Storitve (G...P)	60,9	61,5	61,9	62,4	62,8	63,2	63,2	62,9	63,8	66,5	66,6	66,5	66,8

Vir podatkov: SURS; preračuni in napoved UMAR.

Tabela 3a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

mio EUR (fiksni tečaj 2007)

	stalne cene preteklega leta									stalne cene 2008			
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	napoved												
A Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	489,5	527,0	630,7	531,8	605,2	630,5	649,3	660,3	759,0	731,5	760,8	772,2	779,9
B Ribišstvo	1,7	2,7	2,5	3,3	3,5	3,8	3,2	3,7	3,1	3,2	3,2	3,2	3,3
C Rudarstvo	100,3	97,6	94,3	102,5	117,0	128,0	134,3	131,6	137,5	130,0	124,8	126,0	126,7
D Predelovalne dejavnosti	4.073,3	4.332,9	4.927,5	5.381,2	5.864,3	6.108,9	6.452,5	6.950,6	7.122,5	6.025,3	6.269,3	6.551,4	6.865,9
E Oskrba z elektriko energijo, plinom in vodo	386,3	424,8	557,3	607,9	682,8	750,4	797,1	829,5	892,1	884,9	884,9	902,1	911,1
F Gradbeništvo	1.022,0	1.066,2	1.156,6	1.246,4	1.381,3	1.558,5	1.935,1	2.285,6	2.525,3	2.288,3	2.152,1	2.195,1	2.271,9
G Trgovina in popravila motornih vozil	1.688,4	1.895,8	2.167,9	2.377,6	2.645,1	2.863,2	3.200,4	3.467,6	3.899,9	3.597,2	3.580,9	3.670,5	3.762,2
H Gostinstvo	355,5	395,5	425,0	464,5	480,8	539,4	562,1	637,0	683,7	714,9	697,0	707,5	725,2
I Promet, skladiščenje in zveze	1.067,1	1.186,5	1.269,7	1.475,7	1.673,8	1.833,7	2.037,2	2.258,7	2.492,7	2.335,1	2.371,2	2.418,7	2.491,2
J Finančno posredništvo	680,8	789,4	861,7	963,2	1.073,2	1.143,4	1.193,1	1.520,7	1.504,7	1.523,2	1.523,2	1.553,7	1.608,0
K Nepremičnine, najem in poslovne storitve	2.359,9	2.603,3	2.951,6	3.440,5	3.748,9	4.163,6	4.523,6	4.946,3	5.505,7	5.505,2	5.452,8	5.507,3	5.617,5
L Javna uprava, obramba, socialno zavarovanje	852,6	958,7	1.099,5	1.244,5	1.398,4	1.474,4	1.556,1	1.622,5	1.732,4	1.915,5	1.946,1	1.981,1	2.030,7
M Izobraževanje	775,8	884,4	1.035,2	1.144,6	1.256,5	1.381,1	1.441,7	1.527,4	1.583,5	1.722,5	1.757,0	1.792,1	1.840,5
N Zdravstvo in socialno varstvo	744,1	849,7	1.004,1	1.060,3	1.151,7	1.252,0	1.304,2	1.339,8	1.435,6	1.588,6	1.609,2	1.649,4	1.698,9
O Druge skupne in osebne storitve	542,8	614,5	666,1	692,1	760,1	880,8	920,3	924,4	1.023,2	1.057,1	1.057,1	1.067,7	1.099,7
P Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	15,4	15,3	14,2	10,9	15,2	19,8	18,1	19,4	21,4	23,6	23,8	24,1	24,3
1. DODANA VREDNOST	15.155,6	16.644,4	18.863,9	20.747,0	22.857,9	24.731,5	26.728,3	29.124,9	31.322,3	30.045,7	30.213,4	30.922,1	31.857,0
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE (a-b)	2.388,8	2.362,8	2.611,1	3.037,2	3.332,6	3.558,2	3.691,5	4.035,8	4.453,2	4.186,1	4.214,2	4.323,8	4.466,7
a) Davki na proizvode	2.483,4	2.466,5	2.710,3	3.135,6	3.454,7	3.688,4	3.842,7	4.171,2	4.638,6	4.374,5	4.387,7	4.488,6	4.623,2
b) Subvencije po proizvodih	94,6	103,7	99,2	98,4	122,1	130,2	151,2	135,5	185,4	188,6	173,5	164,8	156,6
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	17.544,4	19.007,2	21.475,0	23.784,2	26.190,6	28.289,7	30.419,8	33.160,7	35.775,5	34.231,9	34.427,6	35.245,9	36.323,7

Vir podatkov: SURS; napoved UMAR.

Tabela 3b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

realne stopnje rasti v %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
											napoved		
A Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	1,5	-0,7	15,1	-20,0	11,0	-0,7	-4,4	2,2	0,2	-4,2	4,0	1,5	1,0
B Ribištvo	-32,5	17,0	2,9	4,8	-10,3	14,0	-13,9	1,3	-5,6	0,2	0,5	1,0	1,0
C Rudarstvo	-3,5	-4,3	0,6	11,2	7,2	0,7	5,7	-1,0	1,4	-5,3	-4,0	1,0	0,5
D Predelovalne dejavnosti	9,7	4,2	5,2	5,5	4,5	4,3	7,2	7,7	0,1	-16,5	4,0	4,5	4,8
E Oskrba z električno energijo, plinom in vodo	4,5	-0,1	8,8	0,9	9,9	5,0	4,8	1,5	4,5	-9,5	0,0	2,0	1,0
F Gradbeništvo	-1,2	-1,1	2,9	3,0	1,7	5,2	15,1	16,8	5,5	-15,9	-6,0	2,0	3,5
G Trgovina in popravila motornih vozil	4,3	5,9	5,3	2,6	4,0	4,6	6,2	8,1	5,0	-12,9	-0,5	2,5	2,5
H Gostinstvo	6,6	6,5	2,5	2,1	-3,0	2,8	1,4	5,6	-2,8	-5,1	-2,5	1,5	2,5
I Promet, skladiščenje in zveze	3,7	3,8	-1,2	4,6	6,1	5,7	9,8	10,5	6,5	-6,2	1,5	2,0	3,0
J Finančno posredništvo	3,2	4,1	13,2	6,7	10,9	10,9	9,7	14,5	7,1	5,3	0,0	2,0	3,5
K Nepremičnine, najem in poslovne storitve	5,7	4,0	2,4	2,3	2,2	3,4	5,8	6,6	4,5	-5,1	-1,0	1,0	2,0
L Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	4,5	5,2	3,3	5,6	4,7	2,7	2,9	1,4	3,0	3,2	1,6	1,8	2,5
M Izobraževanje	4,0	2,2	3,1	3,5	3,9	4,1	1,2	1,8	1,0	3,0	2,0	2,0	2,7
N Zdravstvo in socialno varstvo	5,1	0,5	5,3	2,2	3,1	5,2	1,9	0,7	3,8	1,9	1,3	2,5	3,0
O Druge skupne in osebne storitve	-6,7	3,5	0,9	0,8	2,9	4,7	0,8	-2,4	2,3	-0,7	0,0	1,0	3,0
P Zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem	20,5	12,3	-10,0	-34,1	-8,1	5,9	-3,5	0,6	2,0	2,6	1,0	1,0	1,0
1. DODANA VREDNOST	4,9	3,4	4,4	3,0	4,3	4,4	6,0	7,0	3,2	-7,9	0,6	2,3	3,0
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE (a-b)	1,1	-1,1	0,7	1,8	4,3	5,0	4,1	5,6	5,7	-7,5	0,7	2,6	3,3
a) Davki na proizvode	1,2	-1,0	0,5	1,8	4,1	4,8	3,9	5,5	4,9	-7,6	0,3	2,3	3,0
b) Subvencije po proizvodih	4,4	0,9	-4,4	2,3	-2,0	-0,8	-0,8	1,5	-4,3	-10,3	-8,0	-5,0	-5,0
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	4,4	2,8	4,0	2,8	4,3	4,5	5,8	6,8	3,5	-7,8	0,6	2,4	3,1

Vir podatkov: SURS; preračuni in napoved UMAR.

Tabela 4a: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

tekoče cene, mio EUR (fiksni tečaj 2007)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
											napoved		
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	18.480,7	20.654,3	23.128,5	25.114,0	27.073,4	28.749,6	31.050,4	34.568,2	37.135,4	34.893,9	34.934,1	36.285,6	38.202,4
2 IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	9.969,6	11.458,5	12.775,2	13.554,4	15.703,6	17.858,9	20.657,3	24.040,7	25.134,3	20.558,0	21.721,8	23.346,8	25.403,0
3 UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	10.613,8	11.629,7	12.504,2	13.612,2	16.054,3	17.976,2	20.818,1	24.635,9	26.258,0	20.027,1	21.579,9	23.229,5	25.190,0
4 SALDO (izvoz-uvoz) (4=2-3)	-644,3	-171,2	271,0	-57,8	-350,7	-117,2	-160,8	-595,2	-1.123,7	530,9	141,9	117,3	213,0
5 DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	19.124,9	20.825,5	22.857,4	25.171,8	27.424,0	28.866,8	31.211,1	35.163,4	38.259,1	34.363,0	34.792,2	36.168,3	37.989,4
6 KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	14.081,0	15.712,8	17.357,4	18.845,3	19.996,4	21.039,2	22.226,3	24.207,7	26.315,7	26.178,1	26.373,5	27.233,7	28.444,5
7 ZASEBNA POTROŠNJA	10.609,8	11.708,7	12.935,7	14.066,4	14.879,3	15.586,8	16.401,6	18.218,1	19.580,3	19.123,5	19.168,1	19.741,8	20.591,2
- gospodinjstva	10.390,6	11.456,7	12.644,6	13.754,5	14.582,1	15.331,2	16.156,1	17.944,2	19.296,9	18.851,6	18.888,6	19.453,7	20.292,3
- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	219,2	252,0	291,1	311,9	297,1	255,7	245,5	274,0	283,3	271,9	279,4	288,0	298,9
8 DRŽAVNA POTROŠNJA (vključuje individualno in kolektivno)	3.471,2	4.004,1	4.421,7	4.778,9	5.117,2	5.452,3	5.824,7	5.989,6	6.735,4	7.054,6	7.205,4	7.491,9	7.853,3
9 BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	5.043,9	5.112,7	5.500,0	6.326,5	7.427,6	7.827,7	8.984,8	10.955,7	11.943,4	8.184,9	8.418,7	8.934,6	9.544,9
10 BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	4.821,6	5.107,6	5.332,2	6.015,4	6.752,1	7.321,3	8.242,1	9.571,3	10.742,4	8.368,9	8.368,7	8.787,4	9.362,1
11 SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	222,3	5,1	167,8	311,1	675,5	506,4	742,7	1.384,4	1.201,0	-184,0	50,0	147,2	182,8

Vir podatkov: SURS, BS; napoved UMAR.

Tabela 4b: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

struktura v %, tekoče cene

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
											napoved		
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2 IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	53,9	55,5	55,2	54,0	58,0	62,1	66,5	69,5	67,7	58,9	62,2	64,3	66,5
3 UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	57,4	56,3	54,1	54,2	59,3	62,5	67,0	71,3	70,7	57,4	61,8	64,0	65,9
4 SALDO (izvoz-uvoz) (4=2-3)	-3,5	-0,8	1,2	-0,2	-1,3	-0,4	-0,5	-1,7	-3,0	1,5	0,4	0,3	0,6
5 DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	103,5	100,8	98,8	100,2	101,3	100,4	100,5	101,7	103,0	98,5	99,6	99,7	99,4
6 KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	76,2	76,1	75,0	75,0	73,9	73,2	71,6	70,0	70,9	75,0	75,5	75,1	74,5
7 ZASEBNA POTROŠNJA	57,4	56,7	55,9	56,0	55,0	54,2	52,8	52,7	52,7	54,8	54,9	54,4	53,9
- gospodinjstva	56,2	55,5	54,7	54,8	53,9	53,3	52,0	51,9	52,0	54,0	54,1	53,6	53,1
- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	1,2	1,2	1,3	1,2	1,1	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
8 DRŽAVNA POTROŠNJA (vključuje individualno in kolektivno)	18,8	19,4	19,1	19,0	18,9	19,0	18,8	17,3	18,1	20,2	20,6	20,6	20,6
9 BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	27,3	24,8	23,8	25,2	27,4	27,2	28,9	31,7	32,2	23,5	24,1	24,6	25,0
10 BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	26,1	24,7	23,1	24,0	24,9	25,5	26,5	27,7	28,9	24,0	24,0	24,2	24,5
11 SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	1,2	0,0	0,7	1,2	2,5	1,8	2,4	4,0	3,2	-0,5	0,1	0,4	0,5

Vir podatkov: SURS, BS; napoved UMAR.

Tabela 5a: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

mio EUR (fiksni tečaj 2007)

		stalne cene preteklega leta									stalne cene 2008			
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
												napoved		
1	BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	17.544,4	19.007,2	21.475,0	23.784,2	26.190,6	28.289,7	30.419,8	33.160,7	35.775,5	34.231,9	34.427,6	35.245,9	36.323,7
2	IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	9.041,0	10.603,5	12.232,3	13.174,8	15.241,4	17.362,4	20.097,2	23.480,3	24.733,2	21.220,8	22.132,9	23.524,5	25.263,9
3	UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	9.322,6	10.942,5	12.199,9	13.336,6	15.424,7	17.119,9	20.160,9	24.206,3	25.345,8	21.567,4	22.442,6	23.798,5	25.400,9
4	SALDO (izvoz-uvoz) (4=2-3)	-281,5	-339,0	32,4	-161,8	-183,2	242,5	-63,7	-726,0	-612,5	-346,6	-309,7	-274,0	-137,1
5	DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	17.826,0	19.346,2	21.442,6	23.946,0	26.373,8	28.047,2	30.483,5	33.886,7	36.388,1	34.578,5	34.737,3	35.519,9	36.460,8
6	KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	13.055,5	14.481,6	16.140,3	17.877,2	19.388,9	20.563,3	21.716,8	23.361,6	24.945,3	26.245,1	26.192,1	26.522,9	27.015,5
7	ZASEBNA POTROŠNJA	9.897,7	10.878,7	12.002,5	13.359,2	14.447,7	15.273,1	16.046,0	17.496,3	18.586,1	19.304,0	19.212,8	19.533,1	19.973,2
	- gospodinjstva	9.674,1	10.648,8	11.737,5	13.065,6	14.133,1	14.997,1	15.778,9	17.239,4	18.314,2	19.034,0	18.938,9	19.255,2	19.691,3
	- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	223,6	229,8	265,0	293,7	314,6	276,1	267,1	256,9	272,0	270,0	273,9	277,9	281,9
8	DRŽAVNA POTROŠNJA (vključuje individualno in kolektivno)	3.157,8	3.602,9	4.137,7	4.518,0	4.941,2	5.290,2	5.670,8	5.865,3	6.359,2	6.941,0	6.979,3	6.989,8	7.042,3
9	BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	4.770,5	4.864,6	5.302,3	6.068,8	6.984,9	7.483,9	8.766,7	10.525,1	11.442,8	8.333,4	8.545,2	8.997,0	9.445,2
10	BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	4.568,0	4.855,2	5.143,3	5.761,5	6.353,5	7.003,4	8.045,7	9.204,0	10.308,4	8.420,9	8.463,0	8.755,1	9.144,8
11	SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	202,5	9,5	159,0	307,3	631,4	480,5	721,0	1.321,2	1.134,4	-87,5	82,2	241,9	300,5

Vir podatkov: SURS; napoved UMAR.

Tabela 5b: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

realne stopnje rasti v %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
											napoved		
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	4,4	2,8	4,0	2,8	4,3	4,5	5,8	6,8	3,5	-7,8	0,6	2,4	3,1
2 IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	13,1	6,4	6,8	3,1	12,4	10,6	12,5	13,7	2,9	-15,6	4,3	6,3	7,4
3 UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	7,1	3,1	4,9	6,7	13,3	6,6	12,2	16,3	2,9	-17,9	4,1	6,0	6,7
4 SALDO ¹ (izvoz-uvoz)	2,5	1,7	1,0	-1,9	-0,5	2,2	0,2	-1,8	-0,1	2,1	0,1	0,1	0,4
5 DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	1,8	1,2	3,0	4,8	4,8	2,3	5,6	8,6	3,5	-9,6	0,5	2,3	2,6
6 KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	1,6	2,8	2,7	3,0	2,9	2,8	3,2	5,1	3,0	-0,3	-0,2	1,3	1,9
7 ZASEBNA POTROŠNJA	1,2	2,5	2,5	3,3	2,7	2,6	2,9	6,7	2,0	-1,4	-0,5	1,7	2,3
- gospodinjstva	1,1	2,5	2,5	3,3	2,8	2,8	2,9	6,7	2,1	-1,4	-0,5	1,7	2,3
- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	3,1	4,8	5,2	0,9	0,9	-7,1	4,5	4,6	-0,7	-4,7	1,5	1,5	1,5
8 DRŽAVNA POTROŠNJA (vključuje individualno in kolektivno)	3,1	3,8	3,3	2,2	3,4	3,4	4,0	0,7	6,2	3,1	0,6	0,2	0,8
9 BRUTO INVESTICIJE	2,2	-3,6	3,7	10,3	10,4	0,8	12,0	17,1	4,4	-30,2	2,5	5,3	5,0
10 BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	2,2	0,7	0,7	8,1	5,6	3,7	9,9	11,7	7,7	-21,6	0,5	3,5	4,5
11 SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI ¹	0,0	-1,2	0,7	0,6	1,3	-0,7	0,7	1,9	-0,7	-3,5	0,5	0,5	0,2

Vir podatkov: SURS, BS; napoved UMAR.

Opomba: ¹ Kot prispevek k realni rasti BDP (v odstotnih točkah).

Tabela 6a: Temeljni agregati nacionalnih računov

tekoče cene, mio EUR (fiksni tečaj 2007)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
											napoved		
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD	18.480,7	20.654,3	23.128,5	25.114,0	27.073,4	28.749,6	31.050,4	34.568,2	37.135,4	34.893,9	34.934,1	36.285,6	38.202,4
2 Saldo primarnih dohodkov s tujino (a-b)	11,6	44,2	-128,6	-193,7	-313,1	-243,6	-367,7	-714,7	-857,3	-513,1	-672,1	-965,2	-1.098,3
a) primarni dohodki iz tujine	385,4	449,3	450,1	482,0	563,3	765,4	1.032,5	1.353,2	1.432,9	1.156,2	1.044,9	1.123,0	1.185,7
b) primarni dohodki v tujino	373,8	405,0	578,7	675,7	876,3	1.009,0	1.400,3	2.068,0	2.290,2	1.669,3	1.716,9	2.088,2	2.284,0
3 BRUTO NACIONALNI DOHODEK (3=1+2)	18.492,3	20.698,5	22.999,9	24.920,3	26.760,3	28.506,0	30.682,7	33.853,5	36.278,1	34.380,8	34.262,0	35.320,4	37.104,1
4 Saldo tekočih transferjev s tujino (c-d)	33,7	47,3	61,8	29,2	-44,0	-144,0	-215,5	-227,0	-284,8	-194,7	31,0	-96,2	-199,1
c) tekoči transferji iz tujine	355,9	419,6	470,3	463,1	546,1	629,7	672,0	818,7	462,1	568,7	1.069,0	1.057,8	1.032,7
d) tekoči transferji v tujino	322,3	372,3	408,5	433,9	590,1	773,7	887,4	1.045,6	746,9	763,5	1.038,0	1.154,0	1.231,7
5 BRUTO NACIONALNI RAZPOLOŽLJIVI DOHODEK (5=3+4)	18.525,9	20.745,8	23.061,7	24.949,5	26.716,3	28.362,0	30.467,2	33.626,6	35.993,3	34.186,1	34.293,0	35.224,1	36.905,0
6 Izdatki za končno potrošnjo (e+f)	14.081,0	15.712,8	17.356,9	18.845,3	19.996,4	21.039,2	22.226,3	24.207,7	26.315,7	26.178,1	26.373,5	27.233,7	28.444,5
e) zasebna potrošnja	10.609,8	11.708,7	12.936,2	14.066,4	14.879,3	15.586,8	16.401,6	18.218,1	19.580,3	19.123,5	19.168,1	19.741,8	20.591,2
f) državna potrošnja	3.471,2	4.004,1	4.421,7	4.778,9	5.117,2	5.452,3	5.824,7	5.989,6	6.735,4	7.054,6	7.205,4	7.491,9	7.853,3
7 BRUTO VARČEVANJE (7=5-6)	4.444,9	5.033,0	5.704,8	6.104,1	6.719,8	7.322,8	8.240,9	9.418,9	9.677,7	8.008,0	7.919,6	7.990,5	8.460,5
8 BRUTO INVESTICIJE	5.043,9	5.112,7	5.500,0	6.326,5	7.427,6	7.827,7	8.984,8	10.955,7	11.943,4	8.184,9	8.418,7	8.934,6	9.544,9
-investicije v osnovna sredstva	4.821,6	5.107,6	5.332,2	6.015,4	6.752,1	7.321,3	8.242,1	9.571,3	10.742,4	8.368,9	8.368,7	8.787,4	9.362,1
-spremembe zalog	222,3	5,1	167,8	311,1	675,5	506,4	742,7	1.384,4	1.201,0	-184,0	50,0	147,2	182,8
9 Saldo na računu tekočih transakcij (9=7-8)	-599,0	-79,7	204,3	-222,3	-707,8	-504,9	-744,0	-1.536,9	-2.265,8	-176,9	-499,1	-944,1	-1.084,4

Vir podatkov: SURS, BS; napoved UMAR.

Tabela 6b: **Temeljni agregati nacionalnih računov**

struktura v %, tekoče cene

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
											napoved		
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2 Saldo primarnih dohodkov s tujino (a-b)	0,1	0,2	-0,6	-0,8	-1,2	-0,8	-1,2	-2,1	-2,3	-1,5	-1,9	-2,7	-2,9
a) primarni dohodki iz tujine	2,1	2,2	1,9	1,9	2,1	2,7	3,3	3,9	3,9	3,3	3,0	3,1	3,1
b) primarni dohodki v tujino	2,0	2,0	2,5	2,7	3,2	3,5	4,5	6,0	6,2	4,8	4,9	5,8	6,0
3 BRUTO NACIONALNI DOHODEK (3=1+2)	100,1	100,2	99,4	99,2	98,8	99,2	98,8	97,9	97,7	98,5	98,1	97,3	97,1
4 Saldo tekočih transferjev s tujino (c-d)	0,2	0,2	0,3	0,1	-0,2	-0,5	-0,7	-0,7	-0,8	-0,6	0,1	-0,3	-0,5
c) tekoči transferji iz tujine	1,9	2,0	2,0	1,8	2,0	2,2	2,2	2,4	1,2	1,6	3,1	2,9	2,7
d) tekoči transferji v tujino	1,7	1,8	1,8	1,7	2,2	2,7	2,9	3,0	2,0	2,2	3,0	3,2	3,2
5 BRUTO NACIONALNI RAZPOLOŽLJIVI DOHODEK (5=3+4)	100,2	100,4	99,7	99,3	98,7	98,7	98,1	97,3	96,9	98,0	98,2	97,1	96,6
6 Izdatki za končno potrošnjo (e+f)	76,2	76,1	75,0	75,0	73,9	73,2	71,6	70,0	70,9	75,0	75,5	75,1	74,5
e) zasebna potrošnja	57,4	56,7	55,9	56,0	55,0	54,2	52,8	52,7	52,7	54,8	54,9	54,4	53,9
f) državna potrošnja	18,8	19,4	19,1	19,0	18,9	19,0	18,8	17,3	18,1	20,2	20,6	20,6	20,6
7 BRUTO VARČEVANJE (7=5-6)	24,1	24,4	24,7	24,3	24,8	25,5	26,5	27,2	26,1	22,9	22,7	22,0	22,1
8 BRUTO INVESTICIJE	27,3	24,8	23,8	25,2	27,4	27,2	28,9	31,7	32,2	23,5	24,1	24,6	25,0
-investicije v osnovna sredstva	26,1	24,7	23,1	24,0	24,9	25,5	26,5	27,7	28,9	24,0	24,0	24,2	24,5
-spremembe zalog	1,2	0,0	0,7	1,2	2,5	1,8	2,4	4,0	3,2	-0,5	0,1	0,4	0,5
9 Saldo na računu tekočih transakcij (9=7-8)	-3,2	-0,4	0,9	-0,9	-2,6	-1,8	-2,4	-4,4	-6,1	-0,5	-1,4	-2,6	-2,8

Vir podatkov: SURS, BS; napoved UMAR.

Tabela 7: Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda

tekoče cene, mio EUR (fiksni tečaj 2007)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
											napoved		
1. Sredstva za zaposl.	9.517,9	10.751,1	11.854,7	12.800,2	13.850,4	14.650,9	15.672,6	17.211,6	18.954,9	19.017,4	19.021,3	19.601,0	20.518,7
Bruto plače in prejemki	8.297,4	9.375,3	10.266,6	11.044,8	11.889,9	12.569,4	13.443,0	14.782,4	16.313,9	16.362,9	16.356,5	16.854,8	17.641,9
Socialni prispevki delodajalcev	1.220,5	1.375,8	1.588,1	1.755,4	1.960,5	2.081,5	2.229,6	2.429,2	2.641,0	2.654,5	2.664,7	2.746,1	2.876,9
2. Davki na proizvodnjo in uvoz	2.923,8	3.221,1	3.667,8	4.019,0	4.288,7	4.527,2	4.725,2	5.154,3	5.327,5	5.091,9	5.206,2	5.409,5	5.694,3
Davki na proizvode in storitve	2.491,7	2.695,7	3.078,7	3.318,8	3.520,2	3.697,3	3.953,5	4.420,4	4.733,5	4.723,6	4.832,2	5.020,4	5.283,9
Drugi davki na proizvodnjo	432,1	525,3	589,0	700,2	768,5	829,9	771,7	733,9	594,0	368,3	374,0	389,1	410,4
3. Subvencije na proizvodnjo	349,9	378,3	421,4	503,5	521,6	590,2	669,5	753,6	800,2	959,6	923,6	905,8	852,6
Subvencije po proizvodih in storitvah	102,8	103,8	96,2	124,6	131,2	152,4	133,5	193,7	210,2	236,1	220,0	212,4	206,4
Druge subvencije	247,1	274,5	325,2	378,9	390,5	437,8	536,0	560,0	590,0	723,5	703,6	693,4	646,2
4. Bruto poslovni presežek	4.488,3	5.046,4	5.674,4	6.406,9	6.848,5	7.157,9	8.057,5	9.265,1	9.848,0	8.567,3	8.494,5	8.919,1	9.417,9
Poraba stalnega kapitala	2.831,7	3.127,6	3.361,8	3.468,8	3.724,1	3.935,4	4.134,2	4.505,4	4.780,4	4.809,1	4.811,4	5.003,9	5.254,8
Neto presežek	1.656,6	1.918,8	2.312,7	2.938,0	3.124,4	3.222,6	3.923,2	4.759,6	5.067,7	3.758,2	3.683,1	3.915,2	4.163,1
5. Bruto raznovrstni dohodek	1.900,5	2.014,0	2.353,0	2.391,3	2.607,4	3.003,7	3.264,6	3.690,9	3.805,1	3.176,9	3.135,7	3.261,7	3.424,1
Poraba stalnega kapitala	345,8	377,6	406,6	415,7	434,2	455,6	478,9	514,5	538,2	541,2	542,7	596,7	619,3
Neto raznovrstni dohodek	1.554,7	1.636,5	1.946,4	1.975,7	2.173,2	2.548,2	2.785,7	3.176,3	3.266,9	2.635,7	2.593,0	2.665,0	2.804,8
6. BDP (6=1+2-3+4+5)	18.480,7	20.654,3	23.128,5	25.114,0	27.073,4	28.749,6	31.050,4	34.568,2	37.135,4	34.893,9	34.934,1	36.285,6	38.202,4
struktura, v %													
1. Sredstva za zaposl.	51,5	52,1	51,3	51,0	51,2	51,0	50,5	49,8	51,0	54,5	54,4	54,0	53,7
Bruto plače in prejemki	44,9	45,4	44,4	44,0	43,9	43,7	43,3	42,8	43,9	46,9	46,8	46,5	46,2
Socialni prispevki delodajalcev	6,6	6,7	6,9	7,0	7,2	7,2	7,2	7,0	7,1	7,6	7,6	7,6	7,5
2. Davki na proizvodnjo in uvoz	15,8	15,6	15,9	16,0	15,8	15,7	15,2	14,9	14,3	14,6	14,9	14,9	14,9
Davki na proizvode in storitve	13,5	13,1	13,3	13,2	13,0	12,9	12,7	12,8	12,7	13,5	13,8	13,8	13,8
Drugi davki na proizvodnjo	2,3	2,5	2,5	2,8	2,8	2,9	2,5	2,1	1,6	1,1	1,1	1,1	1,1
3. Subvencije na proizvodnjo	1,9	1,8	1,8	2,0	1,9	2,1	2,2	2,2	2,2	2,8	2,6	2,5	2,2
Subvencije po proizvodih in storitvah	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,5
Druge subvencije	1,3	1,3	1,4	1,5	1,4	1,5	1,7	1,6	1,6	2,1	2,0	1,9	1,7
4. Bruto poslovni presežek	24,3	24,4	24,5	25,5	25,3	24,9	25,9	26,8	26,5	24,6	24,3	24,6	24,7
Poraba stalnega kapitala	15,3	15,1	14,5	13,8	13,8	13,7	13,3	13,0	12,9	13,8	13,8	13,8	13,8
Neto presežek	9,0	9,3	10,0	11,7	11,5	11,2	12,6	13,8	13,6	10,8	10,5	10,8	10,9
5. Bruto raznovrstni dohodek	10,3	9,8	10,2	9,5	9,6	10,4	10,5	10,7	10,2	9,1	9,0	9,0	9,0
Poraba stalnega kapitala	1,9	1,8	1,8	1,7	1,6	1,6	1,5	1,5	1,4	1,6	1,6	1,6	1,6
Neto raznovrstni dohodek	8,4	7,9	8,4	7,9	8,0	8,9	9,0	9,2	8,8	7,6	7,4	7,3	7,3
6. BDP (6=1+2-3+4+5)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir podatkov: SURS; preračuni in napoved UMAR.

Tabela 8: Prebivalstvo in trg dela

števila v tisoč, kazalniki v %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
											napoved		
PREBIVALSTVO (v tisoč)	1990,3	1992,0	1995,7	1996,8	1997,0	2001,1	2008,5	2019,4	2022,6	2042,3	2036,6	2041,0	2045,0
Starostna sestava (v %): 0-14 let	15,9	15,6	15,2	14,8	14,5	14,2	14,0	13,9	13,9	14,0	13,9	13,9	13,9
15-64 let	70,1	70,1	70,2	70,4	70,4	70,3	70,2	70,1	69,7	69,5	69,5	69,4	69,1
65 let in več	14,0	14,3	14,6	14,9	15,2	15,5	15,7	16,0	16,3	16,5	16,6	16,7	17,0
Letna rast prebivalstva (v %)													
- Skupaj	0,2	0,1	0,2	0,1	0,0	0,2	0,4	0,5	0,2	1,0	-0,3	0,2	0,2
- 15-64 let	0,5	0,1	0,3	0,3	0,0	0,1	0,3	0,3	-0,3	0,7	-0,3	0,1	-0,2
- 65 let in več	2,2	2,4	2,5	1,7	2,0	2,2	2,2	2,3	2,1	2,0	0,6	0,7	1,7
Komponente demografske rasti													
Pričakovano trajanje življenja: - moški	71,9	72,1	72,3	73,2	73,5	74,1	74,8	74,6	75,4	74,9	75,1	75,3	75,5
- ženske	79,1	79,6	79,9	80,7	81,1	81,3	81,9	81,8	82,3	82,1	82,2	82,4	82,5
Stopnja celotne rodnosti	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,4	1,5	1,3	1,3	1,3	1,3
Selitveni koeficient (na 1000 prebival.)	1,3	1,5	0,9	1,7	1,0	3,2	3,1	7,1	9,2	6,3	2,5	2,5	2,5
PONUDBA NA TRGU DELA													
Stopnja aktivnosti (15-64 let)	67,8	68,3	67,8	67,1	69,8	70,7	70,9	71,3	72,1	71,3	71,7	72,0	72,4
- 15-24 let	38,5	37,4	36,7	35,3	40,6	40,6	40,6	42,0	42,9	38,3	40,9	40,9	41,0
- 25-54 let	88,0	87,6	87,3	87,0	88,2	88,9	89,0	89,0	89,9	89,6	89,3	89,3	89,4
- 55-64 let	22,9	26,8	25,5	23,9	29,4	32,2	33,4	34,6	34,9	36,4	38,4	40,5	42,7
Stopnja aktivnosti (65 let in več)	7,9	8,7	7,3	6,5	8,7	6,9	6,8	8,2	7,7	8,8	6,1	4,6	3,1
Aktivno prebivalstvo po anketi	968	979	971	962	1007	1016	1022	1036	1042	1042	1036	1036	1034
- letna rast (v %)	0,9	1,1	-0,8	-0,9	4,7	0,9	0,6	1,4	0,6	0,0	-0,6	-0,1	-0,1
POVPRAŠEVANJE NA TRGU DELA													
Letne rasti (v %)													
Bruto domači proizvod	4,4	2,8	4,0	2,8	4,3	4,5	5,8	6,8	3,5	-7,8	0,6	2,4	3,1
Produktivnost	3,1	2,4	4,0	3,2	4,0	4,7	4,2	3,7	0,7	-5,8	3,0	3,0	3,0
Zaposlenost po nacionalnih računih	1,3	0,5	-0,1	-0,4	0,3	-0,2	1,5	3,0	2,8	-2,2	-2,3	-0,6	0,0
Delovno aktivni po anketi	1,7	1,7	-0,7	-1,4	5,1	0,6	1,3	2,5	1,1	-1,5	-2,0	-0,4	0,1
Formalno delovno aktivni *	5,5	0,7	0,3	-0,9	0,8	0,7	1,4	3,5	3,0	-2,4	-2,4	-0,5	0,2
od teh: osebe v delovnem razmerju *	6,6	0,9	-0,1	0,1	0,3	1,0	1,4	3,3	3,1	-2,8	-2,5	-0,6	0,2
Število (v tisoč)													
Zaposlenost po nac.računih (000)	904,7	908,9	922,8	919,2	922,1	920,3	934,2	962,3	988,9	967,2	944,6	939,0	939,2
Formalno delovno aktivni	800,5	806,3	808,7	801,4	807,5	813,1	824,8	854,0	879,3	858,2	837,2	832,8	834,1
- osebe v delovnem razmerju *	715,4	722,1	721,4	722,1	724,4	731,6	741,6	766,0	789,9	767,4	748,3	744,0	745,6
- samozaposleni	85,1	84,2	87,3	79,2	83,1	81,5	83,3	87,9	89,4	90,8	88,9	88,8	88,5
Delovno aktivni po anketi	901	916	910	897	943	949	961	985	996	981	961	957	959
- st. zaposlenosti (15-64 let, v %)	62,9	63,9	63,4	62,6	65,3	66,0	66,6	67,8	68,8	67,5	66,4	66,5	67,0
Struktura delovno aktivnih po anketi (v %)													
v agrarnem sektorju	9,9	10,4	9,2	8,4	9,8	9,1	9,6	9,9	8,6	9,3	9,4	9,8	9,7
v industriji in gradbeništvu	37,9	38,5	38,6	37,5	36,5	37,1	35,5	35,2	35,3	33,4	32,1	31,6	31,1
v storitvah	52,2	51,2	52,2	54,1	53,7	53,8	54,9	54,9	56,2	57,2	58,5	58,7	59,2
BREZPOSELNOST													
Brezposelni po merilih ILO	68	63	62	64	64	67	61	50	46	62	75	78	75
Registrirani brezposelni	106,6	101,9	102,8	97,7	92,8	91,9	85,8	71,3	63,2	86,4	104,9	109,6	105,6
St. anketne brezposelnosti (v %)	7,0	6,4	6,4	6,7	6,3	6,5	6,0	4,9	4,4	5,9	7,2	7,6	7,3
St. registrirane brezposelnosti (v %)	11,8	11,2	11,3	10,9	10,3	10,2	9,4	7,7	6,7	9,1	11,1	11,6	11,2

Viri: SURS, ZRSZ; napoved UMAR in Eurostat (projekcija prebivalstva od leta 2009 dalje).
Opomba *po statističnem registru delovno aktivnega prebivalstva.

Tabela 9: Indikatorji mednarodne konkurenčnosti

Letne stopnje rasti, v %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	napoved											
Efektivni tečaj tolarja ¹												
Nominalno	-8,0	-5,7	-3,6	-0,5	-1,3	-0,7	0,2	0,8	0,5	0,4	-0,9	-0,1
Realno - deflator cene življenjskih potrebščin	-2,2	-0,3	1,7	3,3	0,1	-0,2	0,7	2,3	2,8	0,7	-1,0	-0,1
Realno - deflator stroški dela na enoto proizvoda gospodarstvo	-3,1	0,3	0,6	2,5	1,6	-0,9	0,3	1,9	3,4	5,6	-1,1	-0,3
Komponente stroškov dela na enoto proizvoda												
Nominalni stroški dela na enoto proizvoda	7,0	9,2	6,1	4,5	3,7	0,9	1,0	2,6	6,2	9,3	-0,2	0,6
Sredsta za zaposlene na zaposlenega, nominalno ²	10,2	11,8	10,4	7,9	7,8	5,6	5,3	6,4	7,0	3,0	2,6	3,6
Produktivnost dela, realno ³	3,1	2,4	4,1	3,2	4,0	4,7	4,2	3,7	0,7	-5,8	2,8	3,0
Realni stroški dela na enoto proizvoda	1,5	0,5	-1,5	-1,0	0,3	-0,7	-1,0	-1,5	2,3	7,2	0,2	-0,8
Produktivnost dela, nominalno ⁴	8,6	11,2	12,1	9,0	7,5	6,4	6,4	8,1	4,5	-3,9	2,3	4,5

Vir podatkov: SURS statistika nacionalnih računov, BS, ECB, OECD; napoved in preračuni UMAR.
Opombe: ¹ Tehtano geometrično povprečje valut 17 trgovinskih partneric, uteži so deleži partnerice v slovenskem izvozu (dvojno tehtanem) in uvozu proizvodov predelovalnih dejavnosti v povprečju let 2001-2003, Rast vrednosti pomeni apreciacijo nacionalne valute in obratno; ² Nominalno; ³ Bruto domači proizvod na zaposlenega, v stalnih cenah; ⁴ Bruto domači proizvod na zaposlenega, v tekočih cenah,

Tabela 10: **Plačilna bilanca (Plačilno bilančna statistika)**

v mio EUR

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
											napoved		
I. TEKOČI RAČUN	-583	38	247	-196	-720	-498	-771	-1.646	-2.287	-340	-638	-1.095	-1.249
1. BLAGO	-1.227	-684	-265	-543	-1.009	-1.026	-1.151	-1.666	-2.650	-621	-993	-1.105	-1.160
1.1.Izvoz blaga	9.574	10.454	11.082	11.417	12.933	14.599	17.028	19.798	20.048	16.203	17.135	18.350	19.857
1.2.Uvoz blaga	10.801	11.139	11.347	11.960	13.942	15.625	18.179	21.464	22.698	16.825	18.128	19.455	21.017
2. STORITVE	489	536	620	540	688	920	993	1.047	1.609	1.022	996	1.071	1.209
2.1.Izvoz storitev	2.052	2.178	2.440	2.465	2.783	3.214	3.572	4.145	5.040	4.319	4.550	4.955	5.500
- Transport	534	559	635	680	809	923	1.058	1.259	1.437	1.072	1.149	1.261	1.406
- Potovanja	1.045	1.105	1.143	1.186	1.312	1.451	1.555	1.665	1.932	1.800	1.862	2.008	2.196
- Ostalo	473	514	662	599	662	840	959	1.221	1.672	1.447	1.539	1.686	1.898
2.2.Uvoz storitev	1.562	1.642	1.820	1.925	2.095	2.293	2.580	3.098	3.431	3.297	3.554	3.884	4.291
- Transport	385	356	385	420	485	525	601	734	846	657	712	781	865
- Potovanja	556	601	635	664	703	707	772	831	894	1.037	1.108	1.202	1.314
- Ostalo	621	685	800	841	906	1.061	1.206	1.533	1.691	1.604	1.734	1.901	2.112
1.,2. BLAGO IN STORITVE	-738	-149	355	-3	-322	-106	-158	-619	-1.041	401	3	-33	48
Izvoz blaga in storitev	11.626	12.632	13.521	13.882	15.715	17.813	20.601	23.944	25.089	20.522	21.684	23.306	25.357
Uvoz blaga in storitev	12.364	12.781	13.166	13.885	16.037	17.918	20.759	24.562	26.130	20.121	21.682	23.339	25.309
3. DOHODKI	29	43	-168	-219	-322	-295	-440	-789	-1.039	-651	-672	-965	-1.098
3.1.Premij	471	511	490	510	530	647	872	1.169	1.264	982	1.045	1.123	1.186
- Od dela	204	197	207	192	201	205	218	229	235	200	205	215	230
- Od kapitala	268	314	282	318	329	442	654	940	1.029	782	840	908	956
3.2.Izdatki	442	468	657	728	852	942	1.312	1.957	2.303	1.633	1.717	2.088	2.284
- Od dela	29	30	47	57	63	77	110	179	239	117	109	119	150
- Od kapitala	413	438	610	671	789	866	1.202	1.778	2.064	1.517	1.608	1.969	2.134
4. TEKOČI TRANSFERJI	125	144	60	26	-76	-97	-173	-239	-206	-90	31	-96	-199
4.1.Premij	371	436	500	474	561	738	785	941	783	871	1.069	1.058	1.033
4.2.Izdatki	245	293	439	449	638	835	958	1.180	989	961	1.038	1.154	1.232
II. KAPITALSKI IN FINANČNI RAČUN	542	-148	3	46	698	970	1.092	1.920	2.395	32			
A. KAPITALSKI RAČUN	4	-4	-164	-165	-96	-114	-131	-52	-43	-11			
1.Kapitalski transferji	1	1	-163	-164	-96	-109	-126	-51	-44	-5			
2.Patenti in licence	3	-5	-1	-2	0	-5	-5	-1	1	-5			
B. FINANČNI RAČUN	538	-144	167	211	794	1.084	1.223	1.972	2.438	42			
1.Neposredne naložbe	77	251	1.556	-151	224	-43	-174	-210	381	-673			
- Domače v tujini	-72	-161	-166	-421	-441	-516	-687	-1.317	-932	-625			
- Tuje v Sloveniji	149	412	1.722	270	665	473	513	1.106	1.313	-48			
2.Naložbe v vrednostne papirje	185	80	-69	-223	-637	-1.313	-1.442	-2.255	575	4.656			
3.Finančni derivativi	0	0	0	0	6	-10	-13	-15	46	-9			
4. Ostale naložbe	462	964	565	849	945	2.639	1.571	4.313	1.415	-4.099			
4.1.Terjatve	-576	248	-538	-730	-1.308	-1.459	-1.939	-4.741	-562	-314			
4.2.Obežnost	1.038	716	1.104	1.579	2.252	4.098	3.510	9.054	1.977	-3.785			
5. Mednarodne denarne rezerve (BS)	-187	-1.439	-1.885	-264	256	-189	1.281	140	21	167			
III. STATISTIČNA NAPAKA	41	110	-250	150	22	-473	-321	-273	-108	308			

Vir podatkov: BS; napoved UMAR.

Tabela 11a: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

tekoče cene, mio EUR (fiksni tečaj 2007)

BILANCA PRIHODKOV	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I. SKUPAJ PRIHODKI	7.484	8.547	9.082	10.338	11.196	11.976	12.959	14.006	15.338	14.404
DAVČNI PRIHODKI	6.954	7.840	8.355	9.560	10.211	10.884	11.762	12.758	13.937	12.955
DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	1.300	1.493	1.648	1.922	2.115	2.242	2.735	2.918	3.442	2.805
Dohodnina	1.083	1.206	1.335	1.474	1.596	1.648	1.793	1.805	2.185	2.092
Davek od dobička pravnih oseb	216	287	314	448	519	594	942	1.113	1.257	712
PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	2.584	2.927	3.231	3.502	3.753	3.988	4.231	4.598	5.095	5.161
DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	284	348	392	448	491	526	473	418	258	28
Davek na izplačane plače	266	330	371	430	472	506	450	392	230	0
Posebni davek na določene prejemke	18	18	20	19	19	20	23	27	28	28
DAVKI NA PREMOŽENJE	111	138	144	144	165	170	189	206	215	207
DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	2.516	2.810	2.807	3.399	3.575	3.915	4.077	4.498	4.805	4.660
DAVKI NA MEDN. TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	159	124	131	145	81	39	51	117	120	91
DRUGI DAVKI	1	1	2	1	31	4	5	2	2	3
NEDAVČNI PRIHODKI	398	580	559	623	677	633	633	709	855	683
KAPITALSKI PRIHODKI	40	43	63	66	87	113	167	136	117	104
DONACIJE	31	45	59	56	8	9	5	12	10	11
TRANSFERNI PRIHODKI	61	39	46	33	31	34	43	43	54	54
SREDSTVA PREJETA IZ PRORAČUNA EU	0	0	0	0	183	302	348	348	365	597

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Bilten javnih financ.

Tabela 11b: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

deleži v primerjavi z BDP v %

BILANCA PRIHODKOV	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I. SKUPAJ PRIHODKI	40,5	41,4	39,3	41,2	41,4	41,7	41,7	40,5	41,3	41,3
DAVČNI PRIHODKI	37,6	38,0	36,1	38,1	37,7	37,9	37,9	36,9	37,5	37,1
DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	7,0	7,2	7,1	7,7	7,8	7,8	8,8	8,4	9,3	8,0
Dohodnina	5,9	5,8	5,8	5,9	5,9	5,7	5,8	5,2	5,9	6,0
Davek od dobička pravnih oseb	1,2	1,4	1,4	1,8	1,9	2,1	3,0	3,2	3,4	2,0
PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	14,0	14,2	14,0	13,9	13,9	13,9	13,6	13,3	13,7	14,8
DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	1,5	1,7	1,7	1,8	1,8	1,8	1,5	1,2	0,7	0,1
Davek na izplačane plače	1,4	1,6	1,6	1,7	1,7	1,8	1,4	1,1	0,6	0,0
Posebni davek na določene prejemke	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
DAVKI NA PREMOŽENJE	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	13,6	13,6	12,1	13,5	13,2	13,6	13,1	13,0	12,9	13,4
DAVKI NA MEDN. TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	0,9	0,6	0,6	0,6	0,3	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3
DRUGI DAVKI	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NEDAVČNI PRIHODKI	2,2	2,8	2,4	2,5	2,5	2,2	2,0	2,1	2,3	2,0
KAPITALSKI PRIHODKI	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4	0,3	0,3
DONACIJE	0,2	0,2	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TRANSFERNI PRIHODKI	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
SREDSTVA PREJETA IZ PRORAČUNA EU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	1,1	1,1	1,0	1,0	1,7

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Bilten javnih financ.

Tabela 12a: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

tekoče cene, mio EUR (fiksni tečaj 2007)

BILANCA ODHODKOV	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
II. SKUPAJ ODHODKI	7.713	8.811	9.733	10.666	11.552	12.276	13.209	13.915	15.442	16.365
TEKOČI ODHODKI	3.605	4.191	4.668	5.114	5.150	5.354	5.689	5.951	6.557	6.797
PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	1.617	1.905	2.149	2.342	2.456	2.521	2.671	2.761	3.037	3.363
PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOC. VARNOST	279	336	386	424	466	495	509	515	542	549
IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	1.402	1.610	1.743	1.884	1.794	1.911	2.073	2.212	2.527	2.507
PLAČILA OBRESTI	254	304	349	387	384	372	376	357	335	336
REZERVE	53	38	41	78	50	55	59	105	116	42
TEKOČI TRANSFERI	3.395	3.789	4.202	4.579	5.216	5.599	5.926	6.144	6.743	7.340
SUBVENCije	246	264	252	290	324	381	403	423	477	598
TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	3.051	3.427	3.799	4.115	4.396	4.629	4.871	5.093	5.619	6.024
DRUGI TEKOČI TRANSFERI	98	98	151	174	496	589	651	628	647	718
INVESTICIJSKI ODHODKI - SKUPAJ	713	830	863	972	1.017	1.038	1.306	1.464	1.714	1.788
INVESTICIJSKI ODHODKI	463	534	537	593	631	654	901	1.130	1.256	1.293
INVESTICIJSKI TRANSFERI	250	296	326	379	386	383	405	334	459	495
PLAČILA SREDSTEV V PRORAČUN EU	0	0	0	0	170	286	288	356	428	439
III. JAVNOFINANČNI PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ (I. - II.)	-228	-264	-651	-327	-356	-300	-250	91	-103	-1.961

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Bilten javnih financ.

Tabela 12b: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

deleži v primerjavi z BDP v %

BILANCA ODHODKOV	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
II. SKUPAJ ODHODKI	41,7	42,7	42,1	42,5	42,7	42,7	42,5	40,3	41,6	46,9
TEKOČI ODHODKI	19,5	20,3	20,2	20,4	19,0	18,6	18,3	17,2	17,7	19,5
PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	8,7	9,2	9,3	9,3	9,1	8,8	8,6	8,0	8,2	9,6
PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOC. VARNOST	1,5	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,6	1,5	1,5	1,6
IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	7,6	7,8	7,5	7,5	6,6	6,6	6,7	6,4	6,8	7,2
PLAČILA OBRESTI	1,4	1,5	1,5	1,5	1,4	1,3	1,2	1,0	0,9	1,0
REZERVE	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,1
TEKOČI TRANSFERI	18,4	18,3	18,2	18,2	19,3	19,5	19,1	17,8	18,2	21,0
SUBVENCije	1,3	1,3	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,3	1,7
TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	16,5	16,6	16,4	16,4	16,2	16,1	15,7	14,7	15,1	17,3
DRUGI TEKOČI TRANSFERI	0,5	0,5	0,7	0,7	1,8	2,0	2,1	1,8	1,7	2,1
INVESTICIJSKI ODHODKI - SKUPAJ	3,9	4,0	3,7	3,9	3,8	3,6	4,2	4,2	4,6	5,1
INVESTICIJSKI ODHODKI	2,5	2,6	2,3	2,4	2,3	2,3	2,9	3,3	3,4	3,7
INVESTICIJSKI TRANSFERI	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4	1,3	1,3	1,0	1,2	1,4
PLAČILA SREDSTEV V PRORAČUN EU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	1,0	0,9	1,0	1,2	1,3
III. JAVNOFINANČNI PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ (I. - II.)	-1,2	-1,3	-2,8	-1,3	-1,3	-1,0	-0,8	0,3	-0,3	-5,6

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Bilten javnih financ.

Tabela 13: Primerjava uspešnosti napovedi gospodarske rasti in inflacije posameznih institucij

		Bruto domači proizvod, realna rast				Inflacija, povprečje leta			
		PNt+1	JNt+1	PNt	JNt	PNt+1	JNt+1	PNt	JNt
Aritmetično povprečje napak, ME									
UMAR	2000 - 2008	-0,03	-0,17	-0,24	0,03	-0,76	-0,36	-0,47	0,11
	2002 - 2009	1,46	1,21	0,26	0,09	-0,38	0,06	-0,48	0,11
	1997 - 2008	0,01	-0,19	-0,10	0,09	-0,97	-0,45	-0,28	0,14
	1997 - 2009	1,00	0,73	0,20	-0,04	-0,70	-0,17	-0,29	0,14
BS	2002 - 2008	-0,11	-0,43	-0,39	-0,10	-0,67	-0,57	-0,21	0,21
	2002 - 2009	1,36	1,04	0,39	0,05	-0,20	-0,18	-0,25	0,21
SKEP	2002 - 2008	-0,14	-0,24	-0,33	0,04	-0,63	-0,43	-0,24	0,06
	2002 - 2009	1,38	1,19	0,38	0,14	-0,23	-0,04	-0,20	0,04
	1997 - 2008	-0,18	-0,14	-0,26	0,10	-0,99	-0,71	-0,32	0,09
	1997 - 2009	0,83	0,80	0,17	0,15	-0,69	-0,43	-0,28	0,08
EC	2002 - 2008	-0,23	-0,34	-0,37	-0,16	-0,39	-0,13	-0,16	0,14
	2002 - 2009	1,25	1,04	0,23	-0,09	-0,04	0,24	-0,16	0,13
IMF	2002 - 2008	-0,19	-0,39	-0,42	-0,34	-0,66	-0,63	-0,58	0,07
	2002 - 2009	1,25	1,10	0,27	0,09	-0,39	-0,25	-0,56	0,01
Povprečna absolutna napaka, MAE									
UMAR	2000 - 2008	1,14	1,00	0,76	0,43	1,10	0,87	0,47	0,17
	2002 - 2009	2,49	2,24	1,14	0,44	1,25	1,14	0,48	0,16
	1997 - 2008	1,08	0,90	0,71	0,49	1,34	0,93	0,51	0,19
	1997 - 2009	1,98	1,73	0,95	0,49	1,42	1,10	0,51	0,18
BS	2002 - 2008	1,06	1,03	0,79	0,50	1,00	0,77	0,30	0,36
	2002 - 2009	2,39	2,31	1,41	0,58	1,23	1,00	0,33	0,34
SKEP	2002 - 2008	1,03	0,93	0,79	0,59	1,20	0,91	0,41	0,09
	2002 - 2009	2,40	2,21	1,35	0,61	1,38	1,14	0,38	0,09
	1997 - 2008	0,95	1,00	0,76	0,68	1,61	1,11	0,62	0,19
	1997 - 2009	1,87	1,85	1,11	0,69	1,69	1,24	0,58	0,18
EC	2002 - 2008	1,03	1,06	0,89	0,41	1,41	1,04	0,27	0,23
	2002 - 2009	2,35	2,26	1,33	0,41	1,54	1,26	0,26	0,20
IMF	2002 - 2008	0,99	1,01	0,88	0,57	1,31	1,23	0,64	0,19
	2002 - 2009	2,28	2,33	1,41	0,89	1,34	1,38	0,61	0,21
Koren povprečne kvadratne napake, RMSE									
UMAR	2000 - 2008	1,31	1,14	0,88	0,60	1,45	1,12	0,64	0,23
	2002 - 2009	4,38	4,00	1,58	0,58	1,58	1,49	0,62	0,22
	1997 - 2008	1,21	1,03	0,89	0,63	1,78	1,24	0,67	0,28
	1997 - 2009	3,63	3,30	1,35	0,62	1,83	1,47	0,66	0,27
BS	2002 - 2008	1,19	1,19	0,96	0,59	1,35	1,08	0,45	0,39
	2002 - 2009	4,28	4,15	2,24	0,67	1,59	1,37	0,46	0,37
SKEP	2002 - 2008	1,17	1,08	0,94	0,70	1,53	1,14	0,53	0,11
	2002 - 2009	4,38	4,09	2,07	0,71	1,70	1,43	0,49	0,11
	1997 - 2008	1,08	1,19	0,92	0,86	1,98	1,46	0,74	0,31
	1997 - 2009	3,61	3,43	1,71	0,86	2,04	1,60	0,71	0,30
EC	2002 - 2008	1,19	1,21	1,05	0,50	1,65	1,17	0,47	0,31
	2002 - 2009	4,25	3,95	1,84	0,49	1,76	1,48	0,45	0,29
IMF	2002 - 2008	1,14	1,19	0,99	0,67	1,58	1,57	0,89	0,22
	2002 - 2009	4,14	4,22	2,03	1,26	1,57	1,69	0,85	0,25

Tabela 13: Primerjava uspešnosti napovedi gospodarske rasti in inflacije posameznih institucij - nadaljevanje

		Bruto domači proizvod, realna rast				Inflacija, povprečje leta			
		PNt+1	JNt+1	PNt	JNt	PNt+1	JNt+1	PNt	JNt
Standardizirana povprečna absolutna napaka, stdMAE									
UMAR	2000 - 2008	0,89	0,78	0,59	0,33	0,58	0,46	0,25	0,09
	2002 - 2009	0,57	0,51	0,26	0,10	0,58	0,53	0,22	0,08
	1997 - 2008	1,03	0,86	0,68	0,46	0,55	0,38	0,21	0,08
	1997 - 2009	0,57	0,50	0,28	0,14	0,52	0,40	0,19	0,07
BS	2002 - 2008	0,82	0,80	0,61	0,39	0,57	0,44	0,17	0,21
	2002 - 2009	0,55	0,53	0,32	0,13	0,62	0,50	0,16	0,17
SKEP	2002 - 2008	0,80	0,72	0,61	0,46	0,64	0,49	0,22	0,05
	2002 - 2009	0,55	0,51	0,31	0,14	0,64	0,53	0,18	0,04
	1997 - 2008	0,90	0,95	0,92	0,65	0,66	0,45	0,25	0,06
	1997 - 2009	0,54	0,54	0,32	0,20	0,62	0,45	0,21	0,07
EC	2002 - 2008	0,80	0,82	0,69	0,32	0,76	0,56	0,15	0,12
	2002 - 2009	0,54	0,52	0,30	0,09	0,72	0,59	0,12	0,09
IMF	2002 - 2008	0,77	0,79	0,68	0,44	0,70	0,65	0,34	0,10
	2002 - 2009	0,52	0,53	0,32	0,20	0,62	0,64	0,28	0,10
Standardiziran koren povprečne kvadratne napake, stdRMSE									
UMAR	2000 - 2008	1,02	0,88	0,69	0,46	0,77	0,60	0,34	0,12
	2002 - 2009	1,00	0,91	0,36	0,13	0,74	0,70	0,29	0,10
	1997 - 2008	1,15	0,98	0,84	0,60	0,73	0,51	0,27	0,11
	1997 - 2009	1,05	0,96	0,39	0,18	0,67	0,54	0,24	0,10
BS	2002 - 2008	0,93	0,92	0,75	0,46	0,78	0,62	0,26	0,22
	2002 - 2009	0,98	0,95	0,51	0,15	0,80	0,69	0,23	0,19
SKEP	2002 - 2008	0,91	0,84	0,74	0,54	0,81	0,61	0,28	0,06
	2002 - 2009	1,00	0,93	0,47	0,16	0,79	0,67	0,23	0,05
	1997 - 2008	1,03	1,14	0,87	0,82	0,81	0,60	0,30	0,13
	1997 - 2009	1,05	1,00	0,50	0,25	0,75	0,59	0,26	0,11
EC	2002 - 2008	0,92	0,94	0,82	0,39	0,89	0,63	0,26	0,17
	2002 - 2009	0,97	0,90	0,42	0,11	0,83	0,70	0,21	0,14
IMF	2002 - 2008	0,89	0,93	0,77	0,52	0,84	0,83	0,48	0,12
	2002 - 2009	0,94	0,96	0,46	0,29	0,73	0,79	0,40	0,12

Opomba:
Negativne vrednosti pomenijo podcenitev, pozitivne vrednosti precenitev.

PNt+1 - Pomladanska napoved za prihodnje leto
JNt+1 - Jesenska napoved za prihodnje leto
PNt - Pomladanska napoved za tekoče leto
JNt - Jesenska napoved za tekoče leto

Vir podatkov:
Pomladanska, Jesenska napoved gospodarskih gibanj (marec, september). Ljubljana, UMAR.
Poročilo o cenovni stabilnosti (marec, september). Ljubljana, BS.
Konjunkturna gibanja (maj, november). Ljubljana, GZS, SKEP.
Spring Economic Forecast, Autumn Economic Forecast (april, oktober). EC.
World Economic Outlook (april, oktober). Washington, IMF.

**pomladanska napoved
gospodarskih gibanj 2010**